

**T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**ÇALIŞAN HEMŞİRE YARDIMCILARININ VE
HEMŞİRE YARDIMCILIĞI PROGRAMINDA ÖĞRENİM
GÖREN ÖĞRENCİLERİN MESLEĞE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ VE
BU MESLEĞİN SEÇİMİNDE ETKİLİ OLAN FAKTÖRLERİN
BELİRLENMESİ**

Rukiye Kevser SAĞLAM

**Halk Sağlığı Hemşireliği Ana Bilim Dalı
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

ANKARA

2023

**T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**ÇALIŞAN HEMŞİRE YARDIMCILARININ VE
HEMŞİRE YARDIMCILIĞI PROGRAMINDA ÖĞRENİM
GÖREN ÖĞRENCİLERİN MESLEĞE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ VE
BU MESLEĞİN SEÇİMİNDE ETKİLİ OLAN FAKTÖRLERİN
BELİRLENMESİ**

Rukiye Kevser SAĞLAM

**Halk Sağlığı Hemşireliği Ana Bilim Dalı
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. Bilge KALANLAR**

**ANKARA
2023**

ONAY SAYFASI

**ÇALIŞAN HEMŞİRE YARDIMCILARININ VE
HEMŞİRE YARDIMCILIĞI PROGRAMINDA ÖĞRENİM
GÖREN ÖĞRENCİLERİN MESLEĞE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ VE
BU MESLEĞİN SEÇİMİNDE ETKİLİ OLAN FAKTÖRLERİN
BELİRLENMESİ**

Öğrenci: Rukiye Kevser Sağlam

Danışman: Doç.Dr.Bilge Kalanlar

Bu tez çalışması 30.05.2023 tarihinde jürimiz tarafından "Halk Sağlığı Hemşireliği Programı" nda yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı: *Doç.Dr.Nilay Ercan Şahin* (imza)
(Hacettepe Üniversitesi)

Tez Danışmanı: *Doç.Dr. Bilge Kalanlar* (imza).
(Hacettepe Üniversitesi)

Üye: *Dr. Öğr. Üyesi. Handan Terzi* (imza)
(Ufuk Üniversitesi)

Bu tez Hacettepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki jüri tarafından uygun bulunmuştur.

1.3 Haziran 2023

Prof. Dr. Müge YEMİŞÇİ ÖZKAN

Enstitü Müdürü

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin/raporumun tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kâğıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinlerin yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan “**Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge**” kapsamında tezimin aşağıda belirtilen koşullar haricince YÖK Ulusal Tez Merkezi / H.Ü. Kütüphaneleri Açık Erişim Sisteminde erişime açıktır.

o Enstitü / Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. (1)

o Enstitü / Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ... ay ertelenmiştir. (2)

o Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. (3)

(İmza)

Rukiye Kevser SAĞLAM

i

1 “Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge”

(1) “Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge” (1) Madde 6. 1. Lisansüstü tezele ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.

(2) Madde 6. 2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internette paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkânı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.

(3) Madde 7. 1. Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir *. Kurum ve kuruluşlarla yapılan iş birliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir. Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

* Tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu tarafından karar verilir.

ETİK BEYAN

Bu çalışmadaki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, yararlandığım kaynaklara bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, tezimin kaynak gösterilen durumlar dışında özgün olduğunu, Doç. Dr. Bilge KALANLAR danışmanlığında tarafımdan üretildiğini ve Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Yönergesine göre yazıldığını beyan ederim.

Rukiye Kevser SAĞLAM

TEŞEKKÜR

“Zafer, zafer benimdir diyebilenindir. Başarı ise başaracağım diye başlayarak sonunda başardım diyenindir”

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

6 Şubat Depreminde Hayatını Kaybedenlere ve Yakınlarına İthafen...

Yüksek lisans eğitimim boyunca heyecanıma ortak olan, değerli bilgileriyle bana yol gösteren, fikirlerimi destekleyerek çalışmalarımda beni cesaretlendiren sevgili danışman hocam Doç. Dr. Bilge KALANLAR’a,

Halk sağlığı hemşireliği alanında eğitimimin her aşamasında bana katkı sağlayan değerli hocalarım Doç. Dr. Nilay ERCAN ŞAHİN ve Doç. Dr. Nilgün KURU ALICI’ya,

Bilimsel konulardaki yardımları ve manevi destekleriyle başta Ceren YILMAZ olmak üzere tüm yüksek lisans dönem arkadaşlarıma,

Çalışmamı yürüttüğüm kurumlarda bana verdikleri destekleriyle başta Özel Ankara Ayyıldız Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi müdürü Ziya BAYRAM’a ve öğretmenleri Leyla KABAK ve Mustafa ARSLAN hocalarına, ayrıca Mustafa Kemal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğretmenlerinden Mustafa ÇAMLICA hocaya,

Tez yazım sürecinde verdikleri destekleriyle bana motivasyon kaynağı olan çok değerli çalışma arkadaşlarıma ve Ankara Bilkent Şehir Hastanesi 4C İç Hastalıkları Servisi sorumlusu Hemşire GÜLAY ELKOVAN’a,

Her zaman yanımda olan, beni her konuda destekleyen ve yalnız bırakmayan, bana bu hayatta tüm zorluklara göğüs gerebilecek gücü veren hayattaki en değerli varlıklarım anneme, babama ve her zaman destekçilerim olan ablam, abime ve bana teyzelik duygusu yaşattıran yeğenime,

Son olarak beni yetiştiren eğitim öğretim hayatımda emeği geçen tüm hocalarıma, Sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

ÖZET

Sağlam, R.K., Çalışan Hemşire Yardımcılarının ve Hemşire Yardımcılığı Programında Öğrenim Gören Öğrencilerin Mesleğe İlişkin Görüşleri ve Bu Mesleğin Seçiminde Etkili Olan Faktörlerin Belirlenmesi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Halk Sağlığı Hemşireliği Programı Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2023. Araştırmada, çalışan hemşire yardımcılarının ve hemşire yardımcılığı programında öğrenim gören özel ve devlet sağlık meslek liselerinin son sınıfında eğitim gören öğrencilerin, mesleğe ilişkin görüşlerinin ve bu mesleğin seçiminde etkili olan faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Tanımlayıcı tipteki araştırmanın evrenini hemşire yardımcılığı programında öğrenim gören öğrenciler için, Ankara’da hemşire yardımcılığı eğitimi veren bir özel okul ve bir devlet okulu, aktif olarak çalışan hemşire yardımcıları için araştırma evrenini, Ankara ilinde bulunan 8 devlet hastanesi, 11 eğitim araştırma hastanesi oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş, evrenin tamamının örnekleme dâhil edilmesi planlanmıştır. Araştırma, özel ve devlet meslek okullarında hemşire yardımcılığı programında öğrenim gören son sınıf 115 öğrenci ve aktif olarak bir sağlık kuruluşunda çalışmakta olan üç hemşire yardımcısı ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından mevcut literatürden geliştirilerek hazırlanan anket formu kullanılmıştır. Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri, meslek seçiminde etkili olan faktörler ve mesleğe ilişkin görüşlerine yönelik ifadelere verdikleri yanıtlar IBM SPSS 26.0 programında ortalama, frekans, yüzde ile değerlendirilmiş olup, ki-kare analizleri uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, hemşire yardımcılığı programında öğrenim gören son sınıf öğrencilerin %68,7 oranında hemşire yardımcılığı mesleğine olumlu bir bakış açısı olsa da başka bir meslek seçme ve üniversite eğitimi alma isteği oranlarının yüksek olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin ve aktif çalışan hemşire yardımcılarının tanımlanan hemşire yardımcılığı mesleğinin görev ve sorumluluklarını yeterince bilmedikleri belirlenmiştir. Her 10 öğrenciden yaklaşık 4 tanesinin aldığı eğitimin mesleki hayatı için yeterli olmayacağını düşündüğü bulunmuştur. Araştırma sonucu doğrultusunda, hemşire yardımcılarının güncel sorunlarının belirlenmesi ve çözüm önerilerinin geliştirilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelerin yardımcıları, yardımcı hemşirelik, öğrenciler, meslek seçimi

ABSTRACT

Sağlam, R.K., Determination of Opinions About the Profession and Effective Factors in Choosing This Profession of Working Practical Nurse Assistants and Practical Nursing Program Students, Hacettepe University Graduate School of Health Sciences, Public Health Nursing Program Master's Thesis, Ankara, 2023.

In the study, it was aimed to determine the opinions of working nurse assistants and students studying in the last year of private and state health vocational high schools studying in the nurse assistant program about the profession and the factors effective in the selection of this profession. The universe of the descriptive type of research consists of a private school and a public school providing nurse assistant education in Ankara, 8 state hospitals and 11 training and research hospitals in Ankara for students studying in the nurse assistant program, and a research universe for nurse assistants actively working. In the study, sample selection was not made, it was planned to include the entire universe in the sampling. The research was carried out with 115 senior students studying in the nurse assistant program in private and public vocational schools and three nurse assistants who are actively working in a health institution. In the collection of the data, a questionnaire form developed and prepared by the researcher from the existing literature was used. The socio-demographic characteristics of the participants, the factors affecting the choice of profession and their responses to the statements about their opinions about the profession were evaluated by average, frequency and percentage in the IBM SPSS 26.0 program and chi-square analyzes were applied. According to the findings obtained from the research, it was found that although 68.7% of the senior students studying in the nursing assistant program had a positive perspective on the nursing assistant profession, the rate of desire to choose another profession and to receive university education was high. It was determined that students and active nurse assistants did not know enough about the duties and responsibilities of the defined nurse assistant profession. It was found that approximately 4 out of every 10 students thought that the education they received would not be sufficient for their professional life. In line with the results of the research, it is thought that it is important to determine the current problems of nurse assistants and to develop solution suggestions.

Keywords: Nurses' aides, nursing auxiliaries, students, career choice

İÇİNDEKİLER

ONAY SAYFASI	iii
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI	iv
ETİK BEYAN	v
TEŞEKKÜR	vi
ÖZET	vii
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER	ix
SİMGELER ve KISALTMALAR	xii
TABLolar	xiii
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	4
2.1. Hemşire Yardımcılığı Kavramı	4
2.2. Dünyada Hemşire Yardımcılığı	7
2.2.1. Amerika’da Hemşire Yardımcılığı	7
2.2.2. Avrupa’da Hemşire Yardımcılığı	9
2.2.3. Asya’da Hemşire Yardımcılığı	18
2.2.4. Avustralya’da Hemşire Yardımcılığı	20
2.2.5. Afrika’da Hemşire Yardımcılığı	20
2.2.6. Türkiye’de Hemşire Yardımcılığı	21
2.3. Hemşire Yardımcılığı Uygulamasıyla İlgili Yapılmış Uluslararası ve Ulusal Çalışmalar	26
3. GEREÇ VE YÖNTEM	32
3.1. Araştırmanın Tipi	32
3.2. Araştırmanın Soruları	32
3.3. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri	32
3.4. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	33
3.5. Veri Toplama Tekniği	34
3.6. Veri Toplama Araçları	34
3.7. Araştırmanın Değişkenleri	35
3.7.1. Bağımsız Değişkenler	35
3.7.2. Bağımlı Değişkenler	35

3.8. Araştırmanın Etik Boyutu	35
3.9. Araştırmanın Sınırlılıkları	35
3.10. Verilerin İstatiksel Değerlendirilmesi	36
4. BULGULAR	37
4.1. Hemşire Yardımcılığı Programında Eğitim Alan Öğrencilerin Sosyo-Demografik ve Meslek Seçimine İlişkin Verileri	37
4.2. Çalışan Hemşire Yardımcılarının Sosyo-Demografik ve Meslek Seçimine İlişkin Verileri	46
5. TARTIŞMA	49
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	54
7. KAYNAKLAR	55
8. EKLER	
EK-1. Hacettepe Üniversitesi Etik Kurul İzni	
EK-2. Millî Eğitim Bakanlığı İzin Yazısı	
EK-3. Etlik Zübeyde Hanım Kadın Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi İzin Yazısı	
EK-4. Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi İzin Yazısı	
EK-5. Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi İzin Yazısı	
EK-6. Abdurrahman Yurtaslan Onkoloji Eğitim ve Araştırma Hastanesi İzin Yazısı	
EK-7. Gazi Mustafa Kemal Mesleki ve Çevresel Hastalıklar Hastanesi İzin Yazısı	
EK-8. Ankara Atatürk Sanatoryum Eğitim ve Araştırma Hastanesi İzin Yazısı	
EK-9. Yenimahalle Eğitim ve Araştırma Hastanesi İzin Yazısı	
EK-10. Gaziler Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Eğitim ve Araştırma Hastanesi İzin Yazısı	
EK-11. Mamak Devlet Hastanesi İzin Yazısı	
EK-12. Şehit Ahmet Özsoy Devlet Hastanesi İzin Yazısı	
EK-13. 29 Mayıs Devlet Hastanesi İzin Yazısı	
EK-14. Sami Ulus Kadın Doğum Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi İzin Yazısı	
EK-15. Dr. Nafiz Körez Devlet Hastanesi İzin Yazısı	
EK-16. Pursaklar Devlet Hastanesi İzin Yazısı	
EK-17. Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü Yazısı	

EK-18. Anket Soruları için İzin Yazısı

EK 19. Öğrenci, Veli Onam-Çalışan Hemşire Yardımcısı Onam Formları

EK 20. Anket Formları

EK-21. Tez Çalışması Orijinallik Raporu Ekran Görüntüsü

EK-22. Dijital Makbuz

9. ÖZGEÇMİŞ

SİMGELER ve KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AIN	: Assistants in Nursing/Hemşire Yardımcıları
BLS	: Bureau of Labor Statistics/Çalışma İstatistikleri Bürosu
CNA	: Certificied Nursing Assistant/Sertifikalı Hemşire Yardımcıları
DOL	: Department of Labor/Çalışma Bakanlığı
EKG	: Elektrokardiyografi
EQF	: European Qualifications Framework/Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi
HCA	: Health Care Assistants/Sağlık Bakım Yardımcıları
HCW	: Health Care Workers/Sağlık Bakım Çalışanları
HNCWs	: Hospital Nursing Care Workers/Hastane Hemşirelik Bakım Çalışanları
ILO	: International Labour Organization/Uluslararası Çalışma Örgütü
ISCO	: International Standard Classification of Occupations/Mesleklerin Uluslararası Standart Sınıflandırması
NHS	: National Health Services/Ulusal Sağlık Sistemi
SOC	: Standard Occupational Classification/Standart Mesleki Sınıflandırma
US	: United States/Amerika Birleşik Devletleri
USD	: United States Dollar /Amerika Birleşik Devletleri Doları
X²	: Ki-kare
%:	: Yüzde

TABLOLAR

Tablo	Sayfa
2.1. Hemşire yardımcılarının ülkelere göre mesleki unvanları	6
2.2. Amerika’da sertifikalı hemşire yardımcılarının eğitiminin içeriği	8
2.3. Hemşire yardımcıları ile ilgili ISCO-08 kodları	10
2.4. Avrupa’da hemşire yardımcılarının görevleri	11
2.5. ISCO-8 kodlarına göre Avrupa’da 100.000 kişi başına düşen hemşire yardımcılarının sayı ve yüzdeleri	12
2.6. Avrupa’daki ülkelerin hemşire yardımcıları için eğitim süreleri	15
2.7. Avrupa ülkelerinde hemşire yardımcısı olabilmek için giriş şartları ve minimum yaş şartı	16
2.8. Avrupa’nın bazı ülkelerinde hemşire yardımcıları için eğitim finansörü	17
2.9. Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından planlanan 2023 hedefine ulaşılabilmesi için hemşire yardımcılığı bölümüne alınacak öğrenci sayısı ve yıl sonu hemşire sayısı	23
2.10. Türkiye’de hemşire yardımcılarının eğitim-öğretim programlarının içeriği	25
4.1. Hemşire yardımcılığı öğrencilerinin sosyo-demografik özellikleri	38
4.2. Hemşire yardımcılığı öğrencilerinin hemşire yardımcılığı mesleği seçiminde etkili olan faktörler	40
4.3. Hemşire yardımcılığı öğrencilerinin hemşire yardımcılığı görevlerine yönelik görüşleri	43
4.4. Özel ve devlet liselerinde hemşire yardımcılığı öğrencilerinin sosyo-demografik özelliklerinin karşılaştırılması	45

1. GİRİŞ

Hemşire yardımcılığı mesleği, lisans mezunu hemşire personelinin yönetimi altında temel bakım ve destek sağlayan veya bakıma yardımcı olan eğitilmiş yardımcı hemşirelik personeli olarak tanımlanmaktadır (1).

Uluslararası literatürde hemşirelik yardımcılığı kavramı, “nursing assistant, health care assistant, nursing aides, certified nursing assistants” unvanları ile geçmektedir. Bu çalışmada ise, kavram “Hemşire Yardımcısı” olarak tanımlanmış ve ele alınmıştır. Hemşire Yardımcılarının lise eğitiminden sonra görevlendirilecekleri düzeye uygun eğitim almış olması, hemşire gözetiminde hastalara yemek yedirme, hastaların banyosunu yaptırma, yatak yapma, hasta nakli, basit yara bakımı, yaşamsal belirtilerin kontrolü, hasta güvenliği, enfeksiyon kontrolü gibi görevlere yardımcı olması beklenmektedir (2,3,4). Hastalara kaliteli bakımın sağlanmasında hemşire yardımcılarını önemli bir ekip üyesi olarak görülmektedir (5).

Dünya’da hemşire yardımcılığı faaliyetleri ile ilgili Blay ve Roche tarafından 2020 yılında yapılan bir sistematik derleme çalışmasında, hemşire yardımcılarının rollerinin yavaş bir şekilde gelişmeye başladığı ancak hemşire yardımcılarının nitelikli bir eğitim alamadıklarından bahsedilmektedir (2). Ayrıca Falk ve arkadaşları tarafından 2018 yılında hemşire yardımcılarını üzerine yapılan etnografik çalışmada, hemşire yardımcılarının sağlık ekibi içerisinde önemli bir rolü olduğu vurgulanmıştır (6).

Amerika’da 2019 yılında yaklaşık olarak 1,73 Milyon hemşire yardımcısının görev yaptığı, Avrupa Birliği’nde ise bu sayının 2018 yılında 4,67 Milyon olduğu bilinmektedir (1). Hastalık Kontrol ve Korunma Merkezi (Centers For Disease Control And Prevention, CDC) verilerine göre huzurevlerinde çalışan hemşire yardımcılarının sayısı 680.800’dir (7). Avusturalya’da, 2021’de 92.600 hemşire yardımcısının istihdam edildiği bilinmektedir. 2026 yılında ise Avusturalya’da, 107.000 hemşire yardımcısının istihdam edilmesi beklenmektedir (8). Finlandiya, 100.000 nüfus başına en yüksek sayıda hemşire yardımcısına sahip ülke durumundadır. Birleşik Krallık, Finlandiya’dan sonra en fazla hemşire yardımcısı sayısına sahip ülkedir (9,10).

Çin’de, hemşire yardımcılığı kavramını 1970’lerde ortaya çıkmıştır. Çin’deki sağlık sisteminin önemli bir parçası haline gelen hemşire yardımcılarını, toplam hemşire

sayısının %20 ila %30'nu oluşturmakta ve hastalar için temel hemşirelik bakımının %30 ila %40'ını sağlamaktadırlar (4).

Türkiye’de ise, resmi olarak hemşire yardımcısı kavramı, 18 Ocak 2014 tarihli 28886 sayılı Resmî Gazete ’de yer alan “Sağlık Bakanlığı ve Bağlı kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 24’üncü Maddesi” ile belirlenmiştir (11). Böylelikle meslek liselerinin hemşirelik bölümünden mezun olanların 2014-2015 öğretim döneminden itibaren hemşire yardımcılığı unvanı ile mezun olması sağlanmıştır (12). Türkiye’de Sağlık Bakanlığı’nın hemşire yardımcılığı alanındaki 2023 hedefi; 23.900 öğrenciyi bu alanda istihdam etmektir. Böylelikle 1000 kişi başına düşecek hemşire yardımcısı sayısının 0,30 olması hedeflenmektedir (13).

Türkiye’de hemşire yardımcılığı ile ilgili, Ulupınar ve Aslan’ın 2019 yılında yaptıkları çalışmada, hemşirelerin hemşire yardımcısının görevleri hakkındaki düşünceleri, Baydın ve arkadaşlarının 2018 yılında yaptıkları çalışmada hemşire yardımcılığı programında eğitim gören öğrencilerin, hemşire yardımcılarının görev ve sorumlulukları hakkındaki düşünceleri, 2020 yılında Çetin ve Yayan tarafından Malatya’da yapılan çalışmada, hemşirelerin, hemşire yardımcılarının iş ve görev tanımları hakkındaki düşünceleri, Başaran tarafından 2020 yılında yapılan çalışmada lise ve üniversite öğrencilerinin hemşire yardımcılığı unvanı konusundaki düşünceleri ele alınmıştır (14,15,16,17).

Türkiye’de hemşire yardımcılığı ile yapılan çalışmalarda, yalnızca hemşirelerin, hemşire yardımcılarının görevleri hakkındaki düşünceleri ya da lisans düzeyindeki eğitim gören hemşire öğrencilerin ve hemşire olarak çalışanların, hemşire yardımcılığı hakkındaki düşüncelerine yer verildiği görülmüştür.

Bu çalışmaların hiçbiri özel ve devlet okullarında öğrenim gören son sınıf hemşire yardımcılığı programı öğrencileri ve sahada aktif çalışmakta olan hemşire yardımcılığı ile yapılmamış olup, bu mesleğin eğitimini alan ve bu mesleği icra eden kişilerin mesleğe ilişkin görüşlerine ve meslek seçiminde etkin olan faktörlere yer verilmemiştir.

Türkiye’de hemşire yardımcılığı uygulaması diğer ülkelerdeki uygulamalar gibi yaygın değildir. Türkiye’de bu konu ile ilgili yapılmış çalışmalar az sayıdadır. Çalışma, hem hemşire yardımcılığı programında öğrenim gören öğrencilerle hem de

aktif çalışan hemşire yardımcıları ile yapılmış olup, Türkiye’de bu örneklem grubuyla yapılmış olan ilk ve literatüre katkı sağlayan bir çalışmadır.

Bu çalışmanın yapılma amacı, çalışan hemşire yardımcılarının ve hemşire yardımcılığı programında öğrenim gören son sınıf öğrencilerinin, mesleğe ilişkin görüşlerinin ve bu mesleğin seçiminde etkili olan faktörlerin belirlenmesidir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Hemşire Yardımcılığı Kavramı

Hemşire yardımcıları, lisans mezunu hemşirelerin gözetiminde ve lisans mezunu hemşirelerin beceri ve yeteneklerine dayanarak hasta bakımında görevlerini yerine getiren, lisans mezunu hemşirelerle iş birliği yapan grup olarak tanımlanmıştır (18).

Bir başka tanımda hemşire yardımcıları, vücut mekaniği, beslenme, anatomi ve fizyoloji, bilişsel bozukluklar, zihinsel sağlık, enfeksiyon kontrolü ve kişisel bakım becerileri konusunda eğitim alması gereken diplomaları olmayan yardımcı personel olarak tanımlanmıştır (19).

ABD Çalışma İstatistikleri Bürosu (U.S Bureau of Labor Statistics) hemşire yardımcılarını, lisans mezunu pratisyen hekim veya lisans mezunu hemşirelerin gözetimi altında, sağlık ekibinin parçası olarak çalışan grup olarak ifade etmiştir (20).

İngiltere Sağlık Bakanlığı (Department of Health) hemşire yardımcısını, hemşirelik bağlamında çalışan, hemşirelik bakımının devredilen yönlerini üstlenen ve lisans mezunu hemşire tarafından denetlenen kişi olarak tanımlamıştır (21).

Çeşitli tanımlamalara sahip olan hemşire yardımcılarına,

- İngiltere’de sağlık bakım yardımcısı (health care assistant, HCA), pratisyen yardımcısı (assistant practitioner), sağlık destek görevlisi (healthcare support worker, HSW), hemşire yardımcısı (nursing auxiliary-nursing aide) gibi unvanlar verilirken,
- Avustralya’da hasta bakım yardımcısı (patient care assistant),
- Amerika’da sertifikalı hemşire yardımcıları (certified nursing assistant, CNA) ya da lisans mezunu olmayan yardımcı personel (unlicensed assistive personnel),
- Kanada’da sağlık yardımcıları (health care aides), evde destek çalışanları (home support workers), sağlık yardımcısı (health care aide), hastane görevlisi (hospital attendant), uzun süreli bakım yardımcısı (long-term care aide), hemşire yardımcısı (nurse aide-nursing attendant), hasta bakım yardımcısı (patient care aide), yerleşik bakım yardımcısı (resident care aide), psikiyatri yardımcısı (psychiatric aide),
- Çin’de ise, hemşire yardımcısı görevlileri (nursing attending workers, NAW) olarak bilinmektedir. (22,23,24,1).

Avrupa Komisyonu tarafından hemşirelik hizmetlerini değerlendirmek amaçlı toplanan konsey tarafından hemşire yardımcılarını Avrupa’da tanımlayan en uygun İngilizce terimin “Health Care Assistants” olduğu yani Türkçe anlamıyla “Sağlık Bakım Yardımcıları” olarak benimsendiği görülmüştür. Ayrıca Uluslararası Çalışma Örgütü (International Labour Organization, ILO) tarafından da bu grup “Sağlık Bakım Yardımcıları” olarak sınıflandırılmıştır (25). Amerika Birleşik Devletleri’nde ise, Çalışma Bakanlığı’ndaki (U.S Department of Labor, DOL) Çalışma İstatistikleri Bürosu (Bureau of Labor Statistics, BLS) tarafından geliştirilen Standart Mesleki Sınıflandırma (Standart Occupational Classification, SOC) sistemi tarafından hemşire yardımcılara verilen mesleki unvanlar sınıflandırılmıştır.

Tablo 2.1. Hemşire yardımcılarının ülkelere göre mesleki unvanları

Ülkeler	Mesleki Unvanlar
Hırvatistan	Nurse; nurse technician
Estonya	Care worker, healthcare assistant
Fransa	Hospital and home healthcare assistant
Yunanistan	Nurse's assistants
Macaristan	Nursing associate professional
Letonya	Assistant of nurse
Litvanya	Nurse assistant
Lüksemburg	Care assistant
Malta	Nursing Aides, Health Assistants, Paramedic Aides, Carers, Assistant Carers, Care Workers, Assistant Care Workers, Care and Support Workers, Social Assistants
Portekiz	Technical Health Assistant
Romanya	Healthcare assistants
Slovakya	Healthcare assistants
İsveç	Assistant nurse, nursing assistant
Avusturya	Care assistant, home helper
Belçika	Healthcare assistant
Bulgaristan	Health Assistants
Çek Cumhuriyeti	Medical Assistants
Danimarka	Social/ Healthcare Assistant
Finlandiya	Practical nurse
Almanya	Certified Care Assistant
İrlanda	Health care Assistant
İtalya	Auxiliary Staff, Social and Health Auxiliary Workers
Hollanda	Individual healthcare carers, health and welfare assistants, care assistant
Polonya	Medical Carer
Slovenya	Nurse assistant, healthcare technician, practical nurse
İspanya	Nursing assistants
İngiltere	Healthcare Assistants, Health Care Support Workers, Nursing Assistants, Nursing Auxiliaries, Clinical Support Workers
Amerika	Certificied Nursing Assistant, Certificied Nursing Aides, Nursing Attendants, Nursing Aides, Nursing Care Attendants

Kaynaklar:Core Competences of Healthcare Assistants in Europe (CC4HCA), An exploratory study into the desirability and feasibility of a common training framework under the Professional Qualifications Directive [Internet]. 2018 (Erişim Tarihi 29/11/2022): https://health.ec.europa.eu/system/files/2018-02/2018_corecompetences_healthcareassistants_en_0.pdf. (26)

U.S. Nursing Assistants Employed In Nursing Homes: Key Facts [Internet]. (Erişim Tarihi 10/11/2022). Erişim Adresi: <https://www.phinational.org/Wp-Content/Uploads/Legacy/Phi-Nursing-Assistants-Key-Facts.Pdf>. (27)

Avrupa’da çalışan hemşire yardımcılarının unvanlarının terminolojik olarak ülkeler arasında önemli ölçüde farklılıklar görülmektedir (Tablo 2.1). Polonya’da hemşire yardımcılarını için “Opiekun medyczny” unvanı kullanılırken, Bulgaristan’da ise “Sanitaries” unvanı kullanılmaktadır (26,27).

2.2. Dünyada Hemşire Yardımcılığı

2.2.1. Amerika'da Hemşire Yardımcılığı

Amerika Birleşik Devletleri'nde, sertifikalı hemşire yardımcıları sağlık sisteminin ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir (28). Devam eden hemşire eksikliği ve Amerika Birleşik Devletleri ülkesinde sağlık ekonomisi açısından mali ödeme gücünü sürdürmesine yanıt olarak daha önceden lisans mezunu hemşirelerin sorumluluğunda olan bazı bakımlar sertifikalı hemşire yardımcıları tarafından gerçekleştirilmektedir (29).

Amerika'da sertifikalı hemşire yardımcıları lisans mezunu hemşirelerin gözetiminde bireylerin beslenmesi, banyo yapması, giyinmesi ve hastanın mobilize olması gibi konularda bireye yardımcı olmaktadır (1).

Amerika'da sertifikalı hemşire yardımcılarının %17'si 25 yaşın altındadır. Sertifikalı hemşire yardımcılarının %43,8'i lise diplomasına sahip olup, %18,2'si lise denklik belgesi sahibidir (29).

Amerika'da 2021 yılında, 1.314.830 sertifikalı hemşire yardımcısı bulunmaktadır. Bir sertifikalı hemşire yardımcısının ortalama yıllık geliri 33.250 dolardır. Amerika'da sertifikalı hemşire yardımcılarının en çok istihdam edildikleri yerler, bakım evleri, hastaneler, yaşlılar için yardımcı bakım merkezleri ve evde sağlık hizmetleridir. Ayrıca Kaliforniya, New York, Florida, Teksas, Pensilvanya gibi eyaletlerde sertifikalı hemşire yardımcısı sayısının diğer eyaletlere göre daha fazla olduğu bilinmektedir (30).

Amerika'da Omnibus Bütçe Uzlaşma Yasası (Omnibus Budget Reconciliation Act, 1987) ile hemşire yardımcılığı eğitim programları oluşturulmuş ve hemşire yardımcısı yeterliliği için düzenlemeler yapılmıştır (31). Bazı eyaletler bu düzenlemelere eklemeler yapabilmektedir. Bu nedenle, sertifikalı hemşire yardımcıları için gerekli sınıf ve klinik eğitim saatlerinin sayısında farklılıklar oluşabilmektedir (29).

Amerika’da kanunlara göre, hemşire yardımcısı olmak isteyen bir kişi devlet onaylı bir eğitim kursunu tamamlamalı ve devletin sertifika sınavını geçmelidir. En az 75 saatlik bir eğitim gerekli olup, eğitimin aşağıdakileri içermesi gerekmektedir (31); (Tablo 2.2.)

- Teorik eğitim
- Laboratuvarda uygulamalı beceri eğitimi
- Klinik uygulama (31).

Tablo 2.2. Amerika’da sertifikalı hemşire yardımcılarının eğitiminin içeriği

Temel Hemşirelik Becerileri
Kişisel Bakım Becerileri
Ruh Sağlığı ve Sosyal Hizmet Becerileri
Engelli Bakımı
Temel Restoratif Beceriler
Bireylerin Hakları

Kaynak: Office of Inspector General Office of Evaluation and Inspections Region V [Internet]. 2002 (Erişim Tarihi: 20/12/2022). Erişim Adresi: <https://oig.hhs.gov/oei/reports/oei-05-01-00031.pdf>. (31)

Birçok eyalet, 75 saatten daha fazla eğitim süresini zorunlu tutmaktadır. Örneğin 27 eyalet ve Kolombiya bölgesi 75 saatten daha fazla eğitim saati isterken, 12 eyalet ve bazı bölgelerde ise 120 saat veya daha fazla eğitim süresi istenmektedir (25).

Hemşire yardımcısı olarak çalışmak isteyen bir kişi, eğitim kursunu tamamlamanın yanı sıra devletin sertifika değerlendirmesinden de geçmek zorundadır. Bu değerlendirme iki bölümden oluşmaktadır; bunlar çoktan seçmeli yazılı sınav ve beceri testidir. Beceri testi sırasında, hemşire yardımcısı adayının öğrendiği tüm becerilerini göstermesi ve geçebilmek için her beceriyi tatmin edici bir şekilde gerçekleştirmesi beklenmektedir. Eğitim kursunu tamamladıktan ve eyaletin sertifika değerlendirmesini geçtikten sonra hemşire yardımcısı olmak isteyen kişi, o eyalette hemşire yardımcısı olarak çalışmak üzere sertifika alabilmektedir. Devlete ve işverene bağlı olarak sertifikalı hemşire yardımcısı, hemşire yardımcısı (nurse aide), geriatri hemşire yardımcısı (geriatric nursing assistant) gibi birçok unvanla görev alabilmektedir (32).

2.2.2. Avrupa'da Hemşire Yardımcılığı

Avrupa'da yaşlı insanların sayısı giderek artmaktadır. Bu durum daha fazla insanın günlük yaşamlarında bakım desteğine bağımlı olduğu bir durumu da beraberinde getirmektedir. Bakım desteğine muhtaç yaşlıların sayısı sürekli olarak artarken, halihazırda vasıflı bakım çalışanları konusunda ciddi bir eksiklik bulunmaktadır (33).

Ayrıca pek çok Avrupa ülkesi özellikle hemşirelik alanında sağlık iş gücü eksikliğini yanı sıra artan sayıda kronik hastalık nedeniyle sağlık hizmetlerine artan bir taleple karşı karşıyadır. Bu nedenlerle sağlık bakım birimlerinde hemşire yardımcılarının öneminin artması beklenmektedir (34).

Hemşire yardımcılarını ilk olarak İrlanda'da Sağlık ve Çocuk Bakanlığı (The Department of Health and Children) tarafından 2001 yılında hemşirelik ve ebelik işlevlerine yardımcı olmak ve desteklemek için sağlık ekibinin bir üyesi olarak tanıtılmıştır. Bu kapsamda hemşire yardımcısı rolünün desteklenmesi ve geliştirilmesi adına SKILL projesi yapılmış olup, günümüzde hemşire yardımcılarını, sağlık ve sosyal hizmetlerde bakım sunumunun değerli ve kritik bir parçası olarak kabul edilmektedir (35).

Avrupa'da Ulusal Sağlık Servisi (National Health Services, NHS) içerisinde, hemşire yardımcılarının özellikle yaşlı insanların bakımında, işgücü açısından giderek daha önemli bir hale geldiği, doğrudan ve dolaylı hasta bakımı sağlama oranının %60 olduğu bilinmektedir (36). Hemşire yardımcılarını genellikle hemşirelerin gözetimi altında çalışırken, bazen diğer sağlık görevlileri tarafından da denetlenebilmektedir (26).

Çoğu Avrupa ülkesinde, hemşire yardımcılarının temel görevleri, hastaların yaşamsal belirtilerini izlemek ve ölçmek, tıbbi olmayan bakımı sağlamak (örneğin, temizlik, yemek hazırlama ve servis), diğer sağlık profesyonellerini desteklemek ve güvenlik, kalite, hijyeni sağlamak gibi görevleri bulunmaktadır. Hemşire yardımcılarını, genel olarak ülkelerde yalnızca hastalara temel bakım sağlamaktadır.

Hemşire yardımcılarını Hırvatistan'da 42 ve Estonya'da 50-59 yaş kategorisinde yer almaktadır. Cinsiyet hakkında bilgi sağlayan iki ülke meslekte güçlü bir şekilde kadınların egemen olduğunu göstermektedir. Hırvatistan'da hemşire yardımcısı olarak çalışan kadınların oranı %95 ve Estonya'da %95'tir.

Avrupa’da hemşire yardımcılığı için işsizlik oranının en yüksek olduğu ülke Yunanistan olurken, işsizlik oranının en düşük olduğu ülkenin ise Hırvatistan olduğu bilinmektedir. Ayrıca hemşire yardımcılarının en yüksek gelir elde ettiği ülke Lüksemburg olmuştur (26).

Tablo 2.3. Hemşire yardımcıları ile ilgili ISCO-08 kodları

ISCO Kod	Meslek Grubu	Tanım	Meslek Örnekleri
Hemşire Yardımcılarının Mesleğine Karşılık Gelen ISCO Kodları			
5321	Health care assistants (Sağlık Bakım Yardımcıları)	Sağlık bakım yardımcıları, hastaneler, klinikler ve yatılı hemşirelik bakım tesisleri gibi çeşitli sağlık hizmeti ortamlarında hastalara ve sakinlere doğrudan kişisel bakım ve günlük yaşam aktivitelerinde yardım sağlar. Genellikle yerleşik bakım planları ve uygulamalarının uygulanmasında ve tıp, hemşirelik veya diğer sağlık profesyonellerinin veya yardımcı profesyonellerin doğrudan gözetimi altında çalışırlar.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Birth assistant (clinic or hospital)-Doğum Yardımcısı (Klinik ya da hastane) ▪ Nursing aide (clinic or hospital)-Hemşire yardımcısı (Klinik ya da hastane) ▪ Patient care assistant-Hasta Bakım Yardımcısı ▪ Psychiatric aid-Psikiyatik Yardımcı
5322	Home-based personal care workers (Evde Çalışan Kişisel Bakım Çalışanları)	Evde çalışan kişisel bakım çalışanları, özel evlerde ve diğer bağımsız meskenlerde, yaşlanma, hastalık ve yaralanma veya diğer fiziksel veya zihinsel durumların etkileri nedeniyle bakıma ihtiyaç duyan hastalara rutin bakım ve günlük yaşam aktivitelerinde yardım sağlar.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Home birth assistant-Evde Doğum Yardımcısı ▪ Home care aide-Evde Bakım Yardımcısı ▪ Nursing aide (home)-Hemşire Yardımcısı (Evde) ▪ Personal care provider-Kişisel Bakım Sağlayıcısı
3221	Nursing associate professionals (Hemşirelik Yardımcı Uzmanları)	Hemşirelik yardımcı uzmanları, yaşlanma, hastalık, yaralanma veya diğer fiziksel veya zihinsel bozuklukların etkileri nedeniyle bakıma ihtiyaç duyan hastalara temel hemşirelik ve kişisel bakım sağlar. Genellikle tıp, hemşirelik ve diğer sağlık profesyonelleri tarafından oluşturulan sağlık bakımı, tedavi ve sevk planlarının gözetimi altında ve bunların uygulamasına destek olarak çalışırlar.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Assistant nurse- Yardımcı Hemşire ▪ Associate professional nurse- Yardımcı Uzman Hemşire ▪ Enrolled nurse- Kayıtlı Hemşire ▪ Practical nurse- Pratisyen Hemşire

Kaynak: Core Competences of Healthcare Assistants in Europe (CC4HCA), An exploratory study into the desirability and feasibility of a common training framework under the Professional Qualifications Directive [Internet]. 2018 (Erişim Tarihi 29/11/2022): https://health.ec.europa.eu/system/files/2018-02/2018_corecompetences_healthcareassistants_en_0.pdf. (26)

Tablo 2.3.’te Hemşire yardımcılığı mesleğinin Mesleklerin Uluslararası Standart Sınıflandırması (International Standard Classification of Occupations, ISCO-08) ile meslek kodları verilmiştir. ISCO-08 ile mesleklerin uluslararası karşılaştırması ve mesleki sınıflandırmaların kolaylaştığı bilinmekle birlikte hemşire yardımcılarının “Health Care Assistants, Home-based Personal Care Workers, Nursing Associate Professionals” olarak sınıflandırıldığı görülmektedir. “Health Care Assistants” çoğunlukla servislerde çalıştığı görülürken, “Home-Based Personal Care Workers” evlerde hizmet vermektedirler (26,37).

Tablo 2.4. Avrupa’da hemşire yardımcılarının görevleri

Hemşire Yardımcılarının Görevleri
Hayati parametreleri izlemek ve ölçmek
Ekipman için temizleme ve yıkama tekniklerini (manuel ve mekanik) uygulamak
Hastalara yiyecek-içecek hazırlamak ve sunmak
Kalite ve güvenlik prosedürlerini uygulamak
Diğer sağlık profesyonellerini desteklemek
Hijyen tekniklerini uygulamak
Hastalar için tedavi edici bakım desteği sağlamak
Hastalarla etkili iletişim kurmak
Temel bakım sağlamak
Hastalar için temizleme ve yıkama tekniklerini (manuel ve mekanik) uygulamak
Önleyici bakım ve ilk yardım sağlamak
Hastaların taşınmasına ve nakledilmesine yardımcı olmak
Günlük yaşam aktivitelerini desteklemek
Hasta kabulü/taburculuğu ve bakım dokümantasyonunu sağlamak
Eğitim/denetim sağlamak
Hasta yakınları için destek sağlamak

Kaynak: Core Competences of Healthcare Assistants in Europe (CC4HCA), An exploratory study into the desirability and feasibility of a common training framework under the Professional Qualifications Directive [Internet]. 2018 (Erişim Tarihi 29/11/2022); https://health.ec.europa.eu/system/files/2018-02/2018_corecompetences_healthcareassistants_en_0.pdf.(26)

Tablo 2.4.’te Avrupa’da hemşire yardımcılarının genel görevleri verilmiştir. Hemşire yardımcılarının hayati parametreleri izlemek ve ölçmek, ekipman için temizleme ve yıkama tekniklerini uygulamak, kalite ve güvenlik prosedürlerini uygulamak, temel bakım sağlamak, hasta yakınları için destek sağlamak gibi görevleri olduğu görülmektedir (26).

Tablo 2.5. ISCO-8 kodlarına göre Avrupa'da 100.000 kişi başına düşen hemşire yardımcılarının sayısı ve yüzdeleri

Ülkeler	Pratik Bakım Personeli (ISCO-08 5321 ve ISCO-08 5322)		Profesyonel Olarak Aktif Bakım Personeli (ISCO-08 5321 ve ISCO-08 5322)		Yardımcı Hemşirelik Uzmanları (ISCO-08 3221)	
	Sayı	Her 100.000 Kişi Başına Düşen Sayısı	Sayı	Her 100.000 Kişi Başına Düşen Sayısı	Sayı	Her 100.000 Kişi Başına Düşen Sayısı
Avusturya	4.561	53	.	.	10.312	121
Belçika	.	.	114.209	1.014	.	.
Bulgaristan	139	2
Hırvatistan	455	11	.	.	19.473	460
Çek Cumhuriyeti	25.048	238
Danimarka	51.663	.	54.041	962	37.442	667
Estonya	3.569	272
Finlandiya	111.704	2.063	141.346	2.611	24.673	456
Fransa	.	.	403.856	609	.	.
Almanya	164.000	203
Yunanistan	6.389	59	.	.	15.398	141
Macaristan	27.457	278	.	.	14.685	149
İrlanda	23.938	505
İtalya	.	.	625.464	.	.	.
Letonya	2.102	105	2.102	.	.	.
Litvanya	7.015	239
Lüksemburg	3.415	591	3.468	616	.	.
Malta	3.058	708

Tablo 2.5. (Devam) ISCO-8 kodlarına göre Avrupa’da 100.000 kişi başına düşen hemşire yardımcılarının sayı ve yüzdeleri

Ülkeler	Pratik Bakım Personeli (ISCO-08 5321 ve ISCO-08 5322)		Profesyonel Olarak Aktif Bakım Personeli (ISCO-08 5321 ve ISCO-08 5322)		Yardımcı Hemşirelik Uzmanları (ISCO-08 3221)	
	Sayı	Her 100.000 Kişi Başına Düşen Sayısı	Sayı	Her 100.000 Kişi Başına Düşen Sayısı	Sayı	Her 100.000 Kişi Başına Düşen Sayısı
Hollanda	243.000	1.441
Polonya
Portekiz	28.103	270
Romanya	60.647	305	.	.	111.599	561
Slovakya	4.935	91	8.894	.	.	.
Slovenya	3.976	193	4.016	.	12.628	612
İspanya	426.533	918	432.233	.	.	.
İngiltere	675.532	1.046	.	.	94.926	152

Kaynak: Core Competences of Healthcare Assistants in Europe (CC4HCA), An exploratory study into the desirability and feasibility of a common training framework under the Professional Qualifications Directive [Internet]. 2018 (Erişim Tarihi 29/11/2022): https://health.ec.europa.eu/system/files/2018-02/2018_corecompetences_healthcareassistants_en_0.pdf.(26)

Tablo 2.5.'te ISCO-08 kodlarına göre, hemşire yardımcılarının Avrupa'da bazı ülkelerde her 100.000 kişi başına sayıları ve yüzdeleri verilmiştir. Tabloya göre, Avrupa'daki hemşire yardımcılarının çoğunluğunun "Pratik Bakım Personeli" olarak çalıştığı ve her 100.000 kişi başına düşen sayının en fazla Finlandiya'da olduğu görülmektedir (26).

Hemşire yardımcılarının Avrupa'daki çoğu ülke için eğitim ve görevlerinin içeriği bakım yardımı, beslenme, hijyen, ilk yardım, güvenlik ve dokümantasyon konularını içermektedir.

Avrupa Yeterlilik Çerçevesi (European Qualifications Framework, EQF) tarafından sağlanan ve farklı sistemler arasında geçiş yapmak amacıyla Avrupa Parlamentosu tarafından kabul edilen hemşire yardımcılarının nitelikleri ülkelerindeki özel gerekliliklere bağlı olarak EQF seviyeleri 2 ve 4 arasında yer almaktadır (33). Örneğin, Portekiz ve Slovakya hemşire yardımcılarının EQF 4 seviyesinde olmasını istemektedir (26).

Hemşire yardımcılarının eğitim süresi Avrupa ülkelerinde 8 aydan 4 yıla kadar değişebilmekte ve eğitimin içeriği konusunda büyük farklılıklar bulunabilmektedir. Örneğin, hemşire yardımcılarının eğitim süresi en uzun ülke 4 yıl ile Slovenya'dır.

Belçika, Bulgaristan, Danimarka, Finlandiya, Almanya, İrlanda, Hollanda, Polonya, Slovenya, İspanya ve İsviçre gibi Avrupa ülkelerinde hemşire yardımcılarını için eğitim finansmanı kamu tarafından karşılanmaktadır. Avusturya ve İtalya'da karma finansman uygulanırken, İngiltere'de eğitim işveren tarafından özel olarak finanse edilmektedir.

Hemşire yardımcılarını eğitim aldıkları ülkede çalışmak yerine başka bir ülkede de çalışmayı tercih edebilmektedir. Çek Cumhuriyeti, Bulgaristan, Slovenya, Danimarka, İspanya, Avusturya, Finlandiya en çok hemşire yardımcısı göçü veren ülkeler olurken; İsviçre, Hollanda ve Belçika en çok hemşire yardımcısı göçü alan ülkeler olmuştur (33).

Tablo 2.6. Avrupa'daki ülkelerin hemşire yardımcıları için eğitim süreleri

Ülkeler	Eğitim Süreleri
Avusturya	1600 saat
Belçika	1 yıl
Çek Cumhuriyeti	4 yıl
Danimarka	8 ay
Finlandiya	3 yıl
Fransa	8 ay-1 yıl
Almanya	Tam zamanlı 12 ay Yarı zamanlı 24 ay 750 saat teorik eğitim-900 saat uygulamalı eğitim
İtalya	1000 saat~1 yıl 550 saat teorik eğitim-450 saat uygulamalı eğitim
Hollanda	Bireysel sağlık görevlileri için; 3 yıl Sağlık ve refah yardımcılığı için; 2 yıl Bakım yardımcılığı; 1 yıl
Slovenya	4 yıl
İspanya	1-2 yıl Tam zamanlı 1400 saat 440 saat uygulamalı eğitim
İsviçre	3 yıl
İngiltere	2 yıl

Kaynak: The education, training and qualifications of nursing and care assistants across Europe [Internet]. 2016 (Erişim Tarihi 29/12/2022). Erişim Adresi: <https://www.eurodiaconia.org/wordpress/wp-content/uploads/2016/08/The-education-training-and-qualifications-of-nursing-and-care-assistants-across-Europe-Final.pdf>. (33)

Tablo 2.6.'da Avrupa'daki ülkelerin hemşire yardımcılığı için planladıkları eğitim süreleri görülmektedir. Tablo 2.6.'ya göre, Belçika'da hemşire yardımcılığı için planlanan eğitim süresinin 1 yıl olduğu görülürken, İsviçre ve Finlandiya'da bu sürenin 3 yıl olduğu görülmektedir. Ayrıca Danimarka'da hemşire yardımcılığına verilen eğitim 8 ay gibi kısa bir sürede verildiği görülürken, Slovenya'da bu sürenin 4 yıl olduğu görülmektedir (33).

Tablo 2.6.'ya göre, Almanya, İspanya ve İtalya'da hemşire yardımcılığı eğitiminde teorik eğitimin yanında uygulamalı eğitiminde önemli bir kıstas olduğu görülebilmektedir (33).

Tablo 2.7. Avrupa ülkelerinde hemşire yardımcısı olabilmek için giriş şartları ve minimum yaş şartı

Ülke	Eğitime Giriş Şartı	Minimum Yaş
Hırvatistan	İlkokul (Planlanan)	15
Estonya	Temel eğitim (9 yıl) ya da ortaöğretim (12 yıl)	18
Fransa	Lise diploması veya 'bakalorya' öncesi	17
Yunanistan	Temel eğitim (12 yıl)	Yok
Macaristan	İlkokul	16
Letonya	Giriş şartı yok	18
Litvanya	Ortaokuldan sonra	18
Lüksemburg	9. sınıfın tamamlanması 9. sınıfta sağlık mesleği ile ilgili olumlu görüş; giriş testi yeterliliği	15
Portekiz	9 yıllık okul	Yok
Romanya	Minimum 8 sınıf mezunu	16
Slovakya	Temel okul+ giriş sınavı ya da lise	15 yaş için tam zamanlı 18 yaş için yarı zamanlı

Kaynak: Core Competences of Healthcare Assistants in Europe (CC4HCA), An exploratory study into the desirability and feasibility of a common training framework under the Professional Qualifications Directive [Internet]. 2018 (Erişim Tarihi 29/11/2022): https://health.ec.europa.eu/system/files/2018-02/2018_corecompetences_healthcareassistants_en_0.pdf. (26)

Tablo 2.7.'de Avrupa'nın bazı ülkelerinde hemşire yardımcısı olabilmek için eğitime giriş şartları ve gerekli minimum yaş şartları gösterilmiştir. Tabloya göre, bazı ülkelerde eğitime giriş şartı aranmazken, bazı ülkelerde ilkokulu bitirme şartı, bazı ülkelerde ise ortaokulu bitirme şartı aranmıştır. Ayrıca hemşire yardımcısı olabilmek için Yunanistan, Portekiz ve İsveç gibi ülkeler minimum yaş sınırlaması getirmemiştir (26).

Tablo 2.8. Avrupa'nın bazı ülkelerinde hemşire yardımcıları için eğitim finansörü

Ülke	Eğitim Finansörü
Hırvatistan	Devlet
Estonya	Devlet
Fransa	Karışık
Macaristan	%96 devlet
Letonya	Devlet
Litvanya	Çoğunlukla özel
Lüksemburg	Devlet
Malta	Devlet
Portekiz	Karışık (Özel-Devlet)
Romanya	Özel
Slovakya	Devlet
İsveç	Devlet
Avusturya	Devlet, özel veya karışık
Belçika	Devlet veya özel
Bulgaristan	Devlet
Çek Cumhuriyeti	Devlet
Danimarka	Devlet
Finlandiya	Devlet
Almanya	Devlet
İrlanda	Devlet
Hollanda	Devlet
İtalya	Karışık (Özel-Devlet)
Polonya	Devlet veya özel
Slovenya	Devlet veya özel
İspanya	Devlet ya da karışık
İngiltere	Özel veya işveren

Kaynak: Core Competences of Healthcare Assistants in Europe (CC4HCA), An exploratory study into the desirability and feasibility of a common training framework under the Professional Qualifications Directive [Internet]. 2018 (Erişim Tarihi 29/11/2022): https://health.ec.europa.eu/system/files/2018-02/2018_corecompetences_healthcareassistants_en_0.pdf. (26)

Tablo 2.8.'de Avrupa'nın bazı ülkelerinde hemşire yardımcıları için eğitim finansörleri gösterilmiştir. Bu bağlamda, Avrupa'nın bazı ülkelerinde hemşire yardımcılığı programının eğitim finansmanı genel olarak devlete dayalıdır. Ayrıca, özel kurumların hemşire yardımcılığı eğitiminin finansmanında önemli bir faktör olduğu da görülebilmektedir (26).

İngiltere'de Hemşire Yardımcılığı

İngiltere'de hemşire yardımcıları için HCA terminolojisi yaygınken, İskoçya'da HSW terminolojisi yaygın olarak kullanılmaktadır.

İngiltere’de hemşire yardımcıları 1. ve 2. basamak sağlık hizmetlerinde hemşirelerin gözetimi altında çalışmaktadırlar. Hemşire yardımcıları hemşirelerin gözetimi altında, fizyolojik ölçüm yapabilmekte, elektrokardiyografi (EKG) kaydı alabilmekte, ilaç uygulaması yapabilmekte, yara bakımını sağlayabilmektedirler (33).

Almanya’da Hemşire Yardımcılığı

Almanya’nın Kuzey Ren-Vestfalya bölgesinde hemşire yardımcıları “geriatrik sağlık bakım yardımcıları” unvanı alırken, Aşağı Saksonya’da “sertifikalı hemşire yardımcıları” unvanını, Branderburg’da “sağlık bakım yardımcıları” unvanını almaktadır.

On altı Alman federal eyaleti hemşire yardımcılarının eğitimini kendileri düzenlemektedirler. Eğitim süresi federal eyaletlerine göre 1 ile 2 yıl arasında değişebilmektedir. Almanya’da hemşire yardımcılarının görevleri çoğunlukla yaşlı bakımı üzerinedir (33).

Fransa’da Hemşire Yardımcılığı

Hemşire yardımcılarının Fransa’daki resmi adı aide-soignant(e)’dir. Bu hemşire yardımcıları genellikle hastanelerde çalışmakla beraber, evde bakım sağlayıcılar olarak da hemşirelerin gözetimi altında çalışabilmektedirler. Fransa’da eğitim 8 ay ile 1 yıl arası sürmektedir (33).

İtalya’da Hemşire Yardımcılığı

İtalya’da hemşire yardımcıları “auxiliary staff” olarak bilinmektedir. İtalya’da hemşire yardımcılığı eğitimi alan öğrenciler 550 saat teorik 450 saat uygulamalı eğitim alırlar. Eğitim müfredatı, psikoloji, sosyoloji, etik, sağlık mevzuatı, ulusal sağlık sisteminin organizasyonu gibi konuları içermektedir (33).

2.2.3. Asya’da Hemşire Yardımcılığı

Çin’de Hemşire Yardımcılığı

Çin’de hemşire yardımcıları, hastane hemşireliği çalışanları (HNCWs, hospital nursing care workers) unvanı alarak, hastanelerde çalışan, hastalara ya da engelli

yaşlılara beslenme, giyinme, banyo yapma gibi kişisel bakım gerektiren konularda temel hemşirelik bakımı sağlayan kişilerdir. Görevleri arasında doktor veya hemşirelerin talimatıyla hastaların fiziksel veya psiko-sosyal durumlarındaki değişiklikleri gözlemlemek ve raporlamakta yer alır.

Çin’de hemşire yardımcıları, sağlık sisteminin önemli bir parçası haline gelmiştir. Devlet hastanelerinin neredeyse tamamında ve bazı özel hastanelerde görev yapmakta olup, toplam hemşirelik personelinin %20 ila %30’unu oluşturmaktadırlar. Hastalara temel hemşirelik bakımının %30 ila %40’ını sağlamaktadırlar.

Çin’de bir meslek olarak hemşire yardımcıları 1970’lerde ortaya çıkmıştır. İlk başta, bu işçiler hastanede hasta aile üyelerine bakmaları için hasta/hasta yakınları tarafından işe alınmış ve maaşları doğrudan iş verenler tarafından ödenmiştir. Ancak o zamanlarda hemşire yardımcılarının sayısı fazla olmamakla beraber neredeyse tümünün eğitimsiz olduğu bilinmektedir (4).

1980 yılından itibaren, Çin nüfusunun kademeli olarak yaşlanması ve kronik hastalıkların artan insidansı ile birlikte hemşirelere olan talep de artmıştır. Buna bağlı olarak hemşire yardımcılarını işe alan ajans sayısı da artmıştır. Çin’de hemşire yardımcıları hastanelerde hizmet verirken iş ilişkileri HNCW ajanslarına bağlıdır. Bakım alan hastalar HNCW acentelerine ücret öderken, şirket %20 komisyon olarak geri kalan parayı maaş olarak hemşire yardımcılarına ödemektedir.

Hemşire yardımcılarının herhangi bir ücret standardı yoktur. Günlük ortalama 150-200 Çin Yuanı (21,59-28,78 USD) ücret almaktadırlar.

Çin’de hemşire yardımcılarının eğitimi yetersizdir ve eğitimleri için herhangi bir standart yoktur. Hemşire yardımcıları 7 günden daha kısa sürede eğitim almakta ve eğitim programlarını kendileri ödemek zorundadır (4).

Japonya’da Hemşire Yardımcılığı

Japonya’da hemşirelerin iş yüklerini azaltmak amacıyla hemşire yardımcıları görev yapmaktadır. Görevleri servis ve tesisin işlevlerine göre farklılık göstermektedir (38).

Japonya’da hemşire yardımcıları, lisans mezunu hemşirelere yardımcı olmaktadır. Nevresim değişimi, temizlik gibi hastaların yaşamsal ortamını iyileştirmekle birlikte hastaların yemek yemesine, yıkanmasına, tuvaleti kullanmasına,

hareket edebilmesine yardımcı olma vb. hastanın yaşam kalitesini iyileştirme gibi görevleri yerine getirirler. Ayrıca lisans mezunu hemşirelerle birlikte, belge hazırlama, malzemeleri düzenleme gibi idari görevleri de yerine getirmektedirler. Japonya’da hemşire yardımcıları için sertifika gerekliliği bulunmamaktadır (39).

Kore’de Hemşire Yardımcılığı

Kore’de hemşire yardımcılarının, hemşirelere yardım etme, hastaların ilaçlarını verme, hastaların basit yara tedavilerini sağlama, acil durumlarda hemşirelerin gözetiminde hastaları nakletme, hastaların banyosunu yaptırma, hastaların beslenmesine yardımcı olma gibi görevleri bulunmaktadır.

Kore’de hemşire yardımcılığı, bir meslek lisesinde ya da özel bir hemşirelik eğitimi enstitüsünde en az 740 saat sınıf çalışması ve 780 saatin üzerinde klinik uygulama dahil üzere toplam 1520 saat eğitim almaktadır. Hemşire yardımcısı adaylarının sertifika alabilmeleri için yeterlilik sınavını geçmeleri gerekmektedir (40).

Uygulama sınavı %70 teori, %30 pratik konuları içermektedir. Klinik beceri testi ise, hekim ve hasta etkileşimi, temel teknik beceriler, hasta öyküsü, fizik muayene gibi konuları içermektedir (25).

2.2.4. Avustralya’da Hemşire Yardımcılığı

Avustralya’da hemşire yardımcılığı (Assistants in Nursing, AIN) olarak isimlendirilmektedir. Avustralya’da hemşire yardımcılarının rolü, akut bakım veya yaşlı bakımı ortamında hasta bakımının sağlanmasına yardımcı olmaktır. Hemşire yardımcılığı bir hemşire veya ebe gözetiminde çalışmaktadır.

Avustralya’da hemşire yardımcılarının görevleri, hastanın yemek yemesine yardım etme, hastanın günlük yaşamsal aktivitelerini gerçekleştirmesini sağlama, hastayı mobilize etme, hastanın çevresel bakımını sağlama gibi görevleri bulunmaktadır (41).

2.2.5. Afrika’da Hemşire Yardımcılığı

Güney Afrika’da hemşire yardımcılığı “enrolled nurse, nursing auxiliaries, enrolled nursing assistant” olarak adlandırılmaktadır. Başlangıçta herhangi bir sertifika ya da eğitim almadan hastanelerde çalıştırılan hemşire yardımcılığı daha

sonra 1978 yılında çıkarılan kanunla (Nursing Act No. 50 of 1978) yasal olarak görev yapmaya başlamışlardır. Güney Afrika’da hemşire yardımcısı unvanı 1978 yılında (Nursing Act No. 50 of 1978) göre “Enrolled Nursing Assistant” olarak geçerken, 1992 tarihli Yasa (Nursing Amendment Act, No. 21 of 1992) ile “Nursing Auxiliary” olarak değiştirilmiştir.

Hemşire yardımcıları lisans mezunu hemşirenin gözetimi ve yönetimi altında izin verildiği ölçüde, hemşirelik bakımını yürütmektedir. Tıp doktoru ya da dış hekiminin de doğrudan ve dolaylı gözetimi altında çalışabilmektedirler (42).

Güney Afrika’da hemşire yardımcılığı eğitimi, Güney Afrika Hemşirelik Konseyi (South African Nursing Council) tarafından tanınan ve kontrol edilen resmi bir kurs ile verilmektedir. Kursun süresi 1 yıldır. Kursta eğitim, hemşirelerin gözetimi altında yapılmakla beraber öğrenciye temel hemşirelik bilgisi kazandırılması amaçlanmaktadır. Kurs içeriğinde hemşirelik tarihi ve etiği, temel hemşirelik bakımı, temel beslenme, ilk yardım, temel anatomi ve fizyoloji, temel koruyucu ve geliştirici sağlık hizmetleri gibi konular bulunmaktadır. Kurs sonunda Güney Afrika Hemşirelik Konseyi tarafından yazılı ve uygulamalı sınav yapılmaktadır. (42).

Güney Afrika Hemşirelik Konseyi 2021 verilerine göre, çalışan hemşire yardımcısı sayısı 51.384’tür. Okuyan öğrenci hemşire yardımcısı sayısının ise, 750 olduğu bilinmektedir (43).

Kenya’da hemşirelerin yetersiz olmasından dolayı, hemşire yardımcıları mevcut koşullara bağlı olarak hemşirelerin görevlerini de yapabilmektedir (25).

2.2.6. Türkiye’de Hemşire Yardımcılığı

Türkiye’de hemşire yardımcılığı uygulaması tarihi eskiye dayanmaktadır. 6283 sayılı, 25.02.1954 tarihli Hemşirelik Kanunu’nun 7’nci Maddesi’nde hemşire yardımcısı olmak için gerekli olan şartlar yayımlanmıştır. Hastanelerde 6 aylık bir eğitim sonucunda ilkokulu bitirmiş ve 18 yaşını tamamlamış olan kadınlar, en az bir senelik staj sonucunda, bir jüri huzurunda kendilerini ispat ettikleri takdirde hemşire yardımcısı olabilmektedir. Ayrıca geçici maddeyle Kanun çıkmadan önce hastabakıcılık yapan ve hemşire yardımcısı olmak isteyenler ehliyetlerini jüriye ispat ettikleri takdirde hemşire yardımcısı olabilmektedir. 1957 yılında hemşire yardımcıları yetiştirmek amaçlı açılan bu kurslar 1967 yılında kapatılmıştır (25).

Türkiye’de yeniden resmi olarak hemşire yardımcısı kavramı, 18 Ocak 2014 tarihli 28886 sayılı Resmî Gazete ’de yer alan “Sağlık Bakanlığı ve Bağlı kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 24’üncü Maddesi” ile belirlenmiştir (11). Mezkûr Kanun ile, meslek liselerinin hemşirelik bölümünden mezun olanlar 2014-2015 öğretim döneminden itibaren “hemşire” unvanı ile değil, “hemşire yardımcılığı” unvanı ile mezun olması sağlanmıştır (12). 6514 sayılı Kanunun 24’üncü Maddesinde, hemşire yardımcılığı mesleği; “Sağlık meslek liselerinin hemşire yardımcılığı programından mezun olan, hemşire gözetiminde çalışan, hastaların günlük yaşam aktivitelerinin sağlanmasında, beslenme programının uygulanmasında, kişisel bakım ve temizliği için sağlık hizmetlerine ulaşımında yardımcı olan ve refakat eden sağlık teknisyeni olarak tanımlanmıştır.” (11).

18 Ocak 2014 tarihli 28886 sayılı Resmî Gazete ’de hemşire yardımcısının görev ve sorumlulukları tanımlanmıştır. Bu görev ve sorumluluklar şunlardır;

Hemşire yardımcısı;

- Hasta odasının düzenliliği ve temizliğinin yapılmasında,
- Hastanın yatağının yapılmasında,
- Hastanın tedavi planlamasında olan ilaçların hemşire gözetiminde hastaya verilmesinde,
- Hastanın kişisel bakım ve temizlik gereksinimlerinin karşılanmasında,
- Hastanın idrar torbası boşaltımında,
- Hastanın kilo takibi yapılmasında,
- Hastanın beslenmesinde,
- Hastanın yürütülmesinde,
- Hareket kısıtlılığı olan hastalarda uygun pozisyonun verilmesinde,
- Hastanın başka bir kliniğe ya da birime transfer edilmesinde,
- Hastaya planlanan egzersiz planının hastaya uygulanmasında,
- Genel durumunda değişiklik gözlemlendiği hastayı hemşireye bildirmede,
- Alınan kan, doku ya da diğer örneklerin laboratuvara naklinde,
- Yatak yarasını önlemede, hastanın güvenliğini sağlamada,
- Hasta bakımında kullanılmış olan malzemelerin dezenfeksiyonu, temizliği, saklanma koşullarını sağlaması gibi görevlerde bulunmaktadır (11).

Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından, 2014 yılında 1. seviye yoğun bakımlar için 5 yatağa, 2. seviye yoğun bakımlar için 2 yatağa, 3. seviye yoğun bakımlar için 2 yatağa ve yoğun bakım haricindeki yataklar içinse 10 yatağa 1 hemşire yardımcısı olacak şekilde planlama yapılmıştır. Yeni doğan yoğun bakımları ve kadın doğum servis yatakları için hemşire yardımcıları uygun görülmemiştir. 2023 yılı için toplam yaklaşık yatak sayısı 200.000 olarak hesaplanmış ve 2023'te 23.900 hemşire yardımcısını bu alanda istihdam edilmesi planlanmıştır. Böylelikle 1000 kişi başına düşecek hemşire yardımcısı sayısı 2023'te 0.30 olması planlanmıştır. Ayrıca nüfus artış hızı da dikkate alınarak 2023 yılında 1000 kişi başına düşen personel sayısının ilerleyen yıllarda sabit kalması için gereken yıllık yeni öğrenci sayısının 623 olduğu belirlenmiştir (13).

Tablo 2.9. Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından planlanan 2023 hedefine ulaşılabilmesi için hemşire yardımcılığı bölümüne alınacak öğrenci sayısı ve yıl sonu hemşire sayısı

Öğretim Yılı	Yeni Kayıt	Mezun	Hemşire Yardımcısı Sayısı
2014-2015	9.000	0	0
2015-2016	7.000	0	0
2016-2017	5.000	0	0
2017-2018	2.800	8.687	8.687
2018-2019	1.500	6.756	15.335
2019-2020	630	4.826	19.971
2020-2021	-	2.703	22.426
2021-2022	-	1.448	23.596
2022-2023	-	608	23.911

Kaynak: T. C. Sağlık Bakanlığı, Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü [Internet]. 2023 Yılı Sağlık İş Gücü Hedefleri ve Sağlık Eğitimi. 2014 (Erişim Tarihi 30/05/2022). Erişim Adresi: <https://shgmsigpdb.saglik.gov.tr/Eklenti/39432/0/2023-yili-saglik-is-gucu-hedefleri-ve-saglik-egitimipdf.pdf>. (13)

Tablo 2.9.'da Türkiye'de Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından planlanan yeni kayıt hemşire yardımcısı sayıları ve istihdam edilecek hemşire yardımcısı sayıları gösterilmektedir. Tabloya göre, en fazla hemşire yardımcısı alım sayısının 2022-2023 yılı için planlandığı görülmektedir (13).

Hemşire yardımcıları için devlet adına ilk personel alımı 2019 yılının Ocak ayında gerçekleştirilmiştir. İŞ-KUR aracılığıyla Sağlık Bakanlığı tarafından atama yapılmıştır. KPSS şartı aranmaksızın kura ile gerçekleştirilen atamalar "Klinik Destek Elemanı" olarak gerçekleştirilmiştir (44).

Sağlık Bakanlığı tarafından İŞ-KUR vasıtasıyla 2022 yılında yapılan atamada 791 adet Klinik Destek Eleman'ının alındığı bilinmektedir (45). Ancak bunlardan kaçının “Hemşire yardımcılığı” programından mezun olduğuna dair sayı bilinmemektedir.

Türkiye’de hemşire yardımcılığı eğitim süresi 4 yıldır. Diğer bölümlerle olan ortak dersler 9. sınıfta verilmekle birlikte, alan dersleri 10. sınıftan itibaren verilmektedir. Hemşire yardımcılığı programına ait yeterlilikleri içeren dersler 11. ve 12. sınıflarda verilmektedir. Mesleki eğitim ve uygulamalı dersler ise devlet ve özel hastanelerde uygulamalı olarak verilmektedir. Öğrenciler meslek eğitimini bitirdiklerinde meslek lisesi diploması almaktadırlar (46).

Tablo 2.10. Türkiye’de hemşire yardımcılarının eğitim-öğretim programlarının içeriği

Ders Kategorileri	Dersler	9.Sınıf	10.Sınıf	11.Sınıf	12.Sınıf	
					Anadolu Meslek Programı	Anadolu Teknik Programı
Ortak Dersler	Türk Dili ve Edebiyatı	5	5	5	5	
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	2	2	2	2	
	Tarih	2	2	2	-	
	T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük	-	-	-	2	
	Coğrafya	2	2	-	-	
	Matematik	6	5	-	-	
	Fizik	2	2	-	-	
	Kimya	2	2	-	-	
	Biyoloji	2	2	-	-	
	Felsefe	-	2	2	-	
	Yabancı Dil	5	5	2	2	
	Beden Eğitimi ve Spor/Görsel Sanatlar/Müzik	2	2	2	-	
	Sağlık Bilgisi ve Trafik Kültürü	-	-	1	-	
TOPLAM		30	28	16	11	
Meslek Dersleri	Mesleki Gelişim Atölyesi	2	-	-	AKADEMİK DESTEK DERSLERİ	
	Temel Mesleki Uygulamalar (*)	5	8	-		
	Anatomi ve Fizyoloji	4	-	-		
	Genel Beslenme	-	2	-		
	Sağlık Hizmetlerinde İletişim	-	2	-		
	Enfeksiyon Hastalıkları	-	2	-		
	Hemşire Yardımcılığı Mesleki Uygulamalar (*)	-	-	9		
	Sistem Hastalıkları	-	-	3		
	Sağlık Psikolojisi	-	-	2		
	Temel İlaç Bilgisi	-	-	3		
	İşletmelerde Mesleki Eğitim (*)	-	-	-	24	
Akademik Destek Ders Saati Toplamı	-	-	-	-	31	
Meslek Ders Saati Toplamı	11	14	17	24	-	
Seçmeli Meslek Ders Saati Toplamı (**)	-	-	9	7	1	
Seçmeli Ders Saati Toplamı (**)	2	-	-	-		
Rehberlik ve Yönlendirme	1	1	1	1		
Toplam Ders Saati	43	43	43	43		

NOT: (*) Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği uyarınca yılsonu başarı puanı ile başarılı sayılmayacak derslerdir. (**) Seçmeli meslek dersleri ve seçmeli dersler ile ilgili açıklamalar Çerçeve Öğretim Programı'nın Uygulama Esas'larında yer almaktadır.

Kaynak: Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Haftalık Ders Çizelgeleri [İnternet]. (Erişim Tarihi 28/12/2022). Erişim Adresi: <http://meslek.eba.gov.tr/?p=Ders-Cizelgeleri&tur=mtal&sinif=10&alan=39>. (47)

Tablo 2.10.'da Türkiye'de hemşire yardımcılarının eğitimlerinde aldıkları dersler gösterilmiştir (47). Tabloya göre hemşire yardımcılığı programında öğrenim gören öğrencilerin hemşire yardımcılığı mesleki uygulamaların yanı sıra sistem hastalıkları, temel ilaç bilgisi, enfeksiyon hastalıkları, anatomi ve fizyoloji gibi konularda eğitim aldıkları görülmektedir.

2.3. Hemşire Yardımcılığı Uygulamasıyla İlgili Yapılmış Uluslararası ve Ulusal Çalışmalar

Meyer ve ark. (48)'in 2014 yılında, Amerika Birleşik Devletleri'nin kırsal bölgelerinde çalışan 123 sertifikalı hemşire yardımcısı ile hemşire yardımcılığı eğitiminden sonra bir yıl süreyle uzun süreli bakım ortamlarındaki sorunları belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada, verilen hemşire yardımcılığı eğitiminden sonra hemşire yardımcılarının %81,9'unun 12 ay içinde halen çalışmakta olduğu belirlenmiştir. Ayrıca çalışma sonucuna göre, maaş aralıklarının hemşire yardımcısı için önemli olmadığı belirtilmekle birlikte buna karşın olarak, çalışmakta olan hemşire yardımcılarının %25,4'nün ve işi bırakan hemşire yardımcılarının % 58,4'nün aldıkları maaştan memnun olmadıkları çalışma sonucunda görülmüştür. Ayrıca çalışmada, ayrılan hemşire yardımcılarının %50'si ve çalışan hemşire yardımcılarının %39'u çevresi tarafından saygı görmediklerini bildirmişlerdir.

Chang ve ark. (49)'in 2022 yılında Tayvan'daki bir tıp merkezinde COVID-19 salgını sırasında hemşire yardımcılarının yaşadıkları sıkıntıları ele almak amacıyla 144 hemşire yardımcısı ile yaptıkları çalışma sonucunda, salgın sırasında hemşire yardımcılarının iş stresi ve çalışma isteksizliği yaşadıkları bulunmuştur. Buna rağmen hasta memnuniyetinde bir değişim olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma sonucu bulgularına göre, salgın sırasında hemşire yardımcılara psikolojik destek sağlanmasının ve bulaşıcı hastalıklara yönelik eğitim verilmesinin önemi vurgulanmıştır.

Travers ve ark. (50)'in 2020 yılında COVID-19 pandemisinde hemşire yardımcılarının hasta bakımında ne kadar yetkin hissettikleri ile ilgili yapılan çalışma sonucunda, bazı hemşire yardımcısı yetersiz iş bilgisi ve eğitim eksikliğinden dolayı işlerini yapmaya hazırlıksız hissettiklerini bildirmişlerdir. Hemşire yardımcısı COVID-19 için kendi başlarına bilgi elde ederken, videolar ve diğer eğitim

mekanizmaları ile eğitim aldıklarını ve kendilerine doğrudan eğitim verilmediğini belirtmişlerdir. Sadece kişisel koruyucu ekipmanların giyilmesi ve çıkarılması konusunda bir video vasıtasıyla eğitim aldıklarını bildirmişlerdir. Bu süreçte hemşire yardımcıları diğer hastane personeli ile aynı ilginin kendilerine verilmediğini ifade etmişlerdir. Çalışma sonucunda, güçlendirilmiş bir işgücü geliştirebilmek için hemşire yardımcılarının psikolojik olarak desteklenmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Campbell ve ark. (51)'in 2021 yılında hemşireler ve hemşire yardımcılarının ilişkisel kalite algılarını tanımlamak ve yöneticilerin hasta güvenliği kültürünü nasıl etkilediğini incelemek amacıyla 889 hemşire ve 263 hemşire yardımcısı ile yaptıkları çalışma sonucunda, hasta güvenliğinde hemşireler ve hemşire yardımcıları arasındaki iletişimin etkili olduğu ayrıca yöneticilerin hemşireler ve hemşire yardımcıları ile iletişiminin hasta güvenliğini etkileyen diğer bir etken olduğu bulunmuştur.

Davila ve ark. (52)'in 2016 yılında huzurevlerinde çalışan hemşire yardımcılarının rollerine yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi amacıyla 45 hemşire yardımcısı ile yaptıkları çalışma sonucunda, hemşire yardımcılarının rollerindeki iyileşmelerle beraber huzurevlerinde daha kaliteli ve iyi bir bakım sağladıkları bulunmuştur.

Saiki ve ark. (53)'in 2020 yılında hemşirelerin hemşire yardımcısı rollerine yönelik algıları ile hemşirelerin hemşire yardımcılara bilgi paylaşma sıklıkları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla 2642 hemşire ile yaptıkları çalışma sonucunda, hemşirelerin hemşire yardımcılarının rollerine ilişkin algıları ile hemşire yardımcılara bilgi paylaşma sıklığı arasında pozitif bir ilişki olduğu bulunmuştur. Bu sonuç doğrultusunda, hemşirelerin hemşire yardımcılarının rollerine ilişkin anlayışlarının geliştirilmesi, hemşirelerin hemşire yardımcılara bilgi paylaşma sıklığını arttıracakları vurgulanmıştır.

Algozo ve ark. (54)'in 2019 yılında yaşlı bakımında hemşire yardımcısı olarak, uygulamalarla öğrenilen hemşirelik becerilerinin türlerini araştırmak ve bu becerilerin yeni mezun hemşireleri uygulamaya hazırlamaya nasıl yardımcı olduğunu anlamak amacıyla 108 hemşire yardımcısı ile yapılan çalışma sonucunda, üç ana tema vurgulanmıştır. İlki etkili iletişim kurma becerilerinin yeni mezun olmuş hemşire yardımcıları için önemli bir araç kaynağı olduğu belirtilmiştir. İkincisi, zaman yönetimi ve önceliklendirme becerileri ile hemşire yardımcılarının hasta bakımında

daha etkin ve verimli çalıştıkları belirtilmiştir. Üçüncüsü, hemşire yardımcılarının kliniklerde deneyim kazanması ile hastaya verilen bakımda daha özgüvenli oldukları ifade edilmiştir.

Stombaugh ve Judd (55)'un 2014 yılında hemşirelik programına girişte hemşirelik yardımcısı sertifikası zorunluluğunun getirilmesinden sonra hemşirelik öğrencilerinin temel hemşirelik bakımına ilişkin güven düzeylerini incelemek amacıyla 156 hemşirelik öğrencisi ile yaptıkları çalışma sonucunda, hemşirelik eğitimi alan öğrencilerin uzun süre hemşire yardımcısı olarak çalışmaları ile temel hemşirelik bakımlarını bağımsız olarak tamamlama konusunda daha fazla özgüven sahibi oldukları vurgulanmıştır. Özellikle öğrencilerin el yıkama, eldiven ve önlük giyme, yatak hazırlama gibi konularda kendilerine daha fazla güvendikleri sonucuna ulaşılmıştır. Hemşire yardımcısı istihdamı ile öğrencilerin temel hemşirelik bakımına olan güvenlerinin arttığı bulunmuştur.

Creapeau ve ark. (56)'ın 2022 yılında sertifikalı hemşire yardımcılarının uzun süreli bakım gerektiren yerlerde çalışırken yaşadıkları sorunları belirlemek amacıyla, beş hemşire yardımcısı ve idari yöneticiler ile yaptıkları yüz yüze görüşmeler sonucunda duygusal destek, eğitim, iletişim, iş kültürü, ücret gibi konularda hemşire yardımcılarının kaygılı oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Capponi ve Brown (57)'un 2021 yılında hemşirelik öğrencilerinin ve klinik öğretim üyelerinin, öğrencilerin okula kayıt yaptırabilmesi için kabul kriteri zorunlu olarak sunulan sertifikalı hemşire yardımcılığı statüsü hakkındaki algılarını incelemek amacıyla 45 hemşire öğrencisi ve dokuz öğretim üyesi ile yaptıkları karşılaştırmalı durum çalışmasında, sertifikalı hemşire yardımcılığının zorunlu olduğu okulda eğitim gören hemşire öğrenciler ve sertifikalı hemşire yardımcılığının zorunlu olmadığı okulda eğitim gören hemşire öğrenciler arasında karşılaştırma yapılmış olup, her iki öğrenci grubunun da hemşirelik uygulamaları için yeterli deneyime sahip olmadıkları belirtilmiştir. Ayrıca her iki gruptaki öğrencilerin kendine güven puanlarının kaygı düzeylerinden yüksek olduğu bulunmuştur. Çalışma bulguları doğrultusunda, sertifikalı hemşire yardımcılığı statüsünün lisans hemşirelik programı kabul sürecinin önemli bir yönü olabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Wareing ve Sethares (58)'in 2021 yılında sertifikalı hemşire yardımcılardan yaşlıların huzurevi yaşamına uyum sağlamasındaki başarıyı veya başarısızlığı

etkileyen kişisel, sosyal, kurumsal ve kültürel faktörler hakkındaki görüşlerinden bilgi almak amacıyla hemşire yardımcıları ile yüz yüze yaptıkları nitel çalışma sonucunda, sertifikalı hemşire yardımcıları tarafından yaşlıların huzurevine başarılı uyum süreci üç dönem olarak belirlenmiştir. Bunlar; duygusal dönem, asimilasyon dönemi ve kabullenme dönemidir. Bu süreci etkileyebilecek faktörlerin ise, yaşlı bireyin sosyal, kurumsal, kültürel karakteri ve kişiliği olduğu görülmüştür. Bu bulgular doğrultusunda, hemşire yardımcılarının bakımevlerindeki bireylerin yaşamlarını etkileyen değişkenler hakkında önemli bilgilere sahip oldukları belirlenmiştir.

Yang ve ark. (59)'ın 2023 yılında Tayvan hastanelerinde uygulanan hemşire yardımcılığı programının mevcut durumu ve hemşire yardımcılığı programı uygulama sonuçlarını değerlendirmek amacıyla 139 hastane ile yaptıkları çalışma sonucunda, 139 hastanenin %26'sının hemşire yardımcılığı programını uyguladığı, hastanelerin çoğunun tam zamanlı, sertifikalı hemşire yardımcılarını işe aldığı, hemşire yardımcılara verilen görevlerin çoğunun profesyonel olmayan teknik işler olduğu bulunmuştur. Ayrıca hemşire yardımcılığı programının uygulanmasıyla beraber hastanelerde hasta memnuniyetinin arttığı buna müteakip hastalar, hemşireler, hemşire yöneticileri de dahil olmak üzere tüm paydaşların hastanelerde hemşire yardımcılığı programının uygulanmasını desteklediği sonucuna ulaşılmıştır.

Brown ve ark. (60)'nın 2013 yılında sertifikalı hemşire yardımcılara eğitim programı düzenlemenin hemşire yardımcılarının işten ayrılma oranlarını ve klinik sonuçlarına yönelik etkilerini araştırmak amacıyla yaptıkları çalışma sonucunda, sertifikalı hemşire yardımcıları ile eğitim programı düzenlemenin işten ayrılma oranlarını azalttığı, hemşire yardımcılarının iş tatminlerini arttırdığı ve bunun sonucunda klinik göstergelerde iyileşmeler olduğu bulunmuştur. Özellikle idrar yolu enfeksiyonuna sahip hastalarda önemli ölçüde azalmalar olduğu belirtilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda, hemşire yardımcılara yönelik yapılan eğitim programlarının önem arz ettiği vurgulanmıştır.

Kudo ve ark. (61)'nin 2017 yılında hemşirelerin hemşire yardımcılara yönelik izlenimleri ve bu izlenimler ile hemşirelerin iş motivasyonları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla 2170 hemşire ile yaptıkları çalışma sonucunda, hemşirelerin hemşire yardımcılara yönelik izlenimlerini etkileyen dört faktör olduğu belirlenmiştir. Bunlar; hemşire yardımcılarının sağlık hizmeti bilgisi, hemşire

yardımcılarının işe yönelik tutumları, insan ilişkileri, hemşire yardımcıların görev ve sorumluluklarını hemşirelerin görev ve sorumluluklarından ayırt edebilmesi olarak sıralanmıştır. Ayrıca hemşire yardımcıların işe karşı tutumlarında ve kurulan ilişkilerde memnuniyetin artması sonucunda hemşirelerin çalışma motivasyonunun arttığı belirlenmiştir.

Walton ve Rogers (62)'in 2017 yılında hemşire yardımcıların karşılaştıkları bulaşıcı, kimyasal, çevresel-mekanik, fiziksel, psikososyal tehlikeleri incelemek amacıyla yaptıkları sistematik çalışma sonucunda, yapılan çalışmalarda hemşire yardımcıların bulaşıcı hastalarla teması sonucu gribe maruz kaldıkları ya da tehlikeli ilaçlardan kaynaklı kimyasal tehlikelere maruz kaldıkları belirlenmiştir. Literatür taraması doğrultusunda, fazla mesai, yönetim desteği eksikliği gibi problemler nedeniyle hemşire yardımcıların psikolojik stres gibi çoğunlukla psikososyal tehlikelere maruz kaldıkları vurgulanmıştır.

Başaran (17)'in 2020 yılında lise mezuniyetinden sonra hemşire yardımcılığı unvanının alınmasıyla ilgili lisans hemşirelik ve hemşire yardımcılığı programlarında okuyan öğrencilerin görüşlerini öğrenmek amacıyla 157 hemşire ve 119 hemşire yardımcısı öğrencileri ile yaptığı anket çalışmasında sonucunda, lise hemşire yardımcılığı programında öğrenim gören öğrencilerin yapılan bu değişikliği olumsuz karşıladığı, üniversite hemşirelik programında öğrenim gören öğrencilerin ise yapılan bu değişikliği olumlu karşıladığı bulunmuştur.

Çetin ve Yayan (16)'in 2020'de hemşirelerin hemşire yardımcıların iş ve görev tanımları hakkındaki düşüncelerini öğrenmek amacıyla 824 hemşire üzerinde yaptıkları araştırmada, hemşirelerin genelinin hemşire yardımcılığının iş ve görev tanımlarını bilmedikleri belirtilmiştir. Hemşirelerin öğrencilere görev tanımlarında yer almayan uygulamaları yaptırdıkları görülmüştür. Ayrıca hemşire yardımcıların çalışmasıyla hemşireler, yasal sorun yaşayacaklarını bildirmişlerdir. Çalışma sonucu doğrultusunda tüm sağlık personellerine ve hemşirelere hemşire yardımcıların görev ve sorumluluklarına yönelik bilgilendirme yapılması gerektiği önerilmiştir.

Baydın ve ark. (15)'in 2018 yılında hemşire yardımcılığı programında öğrenim gören öğrencilerin hemşire yardımcıların görev ve sorumluluklarına yönelik düşüncelerini belirlemek amacıyla, 226 hemşire yardımcılığı eğitimi alan öğrencilere yaptıkları çalışmada, öğrencilerin hastanın yürütmesine, hareket edilmesine yardım

edilmesi, oral ilaçların verilmesi gibi görevlerin hemşire yardımcısının görevi olduğunu düşündüğü ancak ölüm sonrası bakım verme, hastanın idrar torbasını boşaltma, hasta odasının temizliğini sağlama gibi görevleri kendi sorumlulukları olarak düşünmedikleri bulunmuştur. Ayrıca hemşire yardımcılığı mesleğini isteyerek seçen öğrencilerin, hemşire yardımcılığı mesleğinin görev ve sorumluluklarını yeterince benimsemedikleri belirtilmiştir.

Ulupınar ve Aslan (14)'ın 2019'da hemşirelerin hemşire yardımcılarının görev ve sorumlulukları hakkındaki düşüncelerini öğrenmek amacıyla 438 hemşire ile yaptıkları çalışma sonucunda, hemşirelerin hemşire yardımcılarının görev ve sorumlulukları konusunda yeterince bilgi sahibi olmadıkları, hemşirelerin kendi sorumluluğunda olan görevi hemşire yardımcılara yaptırtma ya da hemşire yardımcılarının sorumluluğunda olan görevleri yapma eğiliminde oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışma doğrultusunda, hemşireler ve hemşire yardımcıları arasında iş-görev karmaşası yaşanabileceği vurgulanmıştır.

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Tipi

Çalışma, çalışan hemşire yardımcılarının ve hemşire yardımcılığı programında öğrenim gören özel ve devlet sağlık meslek lisesi son sınıf öğrencilerinin, mesleğe ilişkin görüşlerinin ve bu mesleğin seçiminde etkili olan faktörlerin belirlenmesi amacıyla yapılan tanımlayıcı türde bir çalışmadır.

3.2. Araştırmanın Soruları

1- Özel ve devlet liselerinde hemşire yardımcılığı programında öğrenim gören son sınıf öğrencilerinin mesleğe ilişkin görüşleri ve meslek seçiminde etkili olan faktörler nedir?

2- Aktif olarak çalışmakta olan hemşire yardımcılarının mesleğe ilişkin görüşleri ve meslek seçiminde etkili olan faktörler nedir?

3.3. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri

Çalışma, hemşire yardımcılığı programında öğrenim gören öğrenciler için, Ankara'da hemşire yardımcılığı öğrenci sayısı en fazla olan bir devlet okulu ve bir özel okulda yürütülmüştür. Çalışmanın yürütüldüğü devlet okulu Mustafa Kemal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'dir. Lise, Ankara ilinde Eryaman semtinde bulunmaktadır. Lisede toplam 920 öğrenci ve 96 öğretmen bulunmaktadır. Ayrıca okulda derslik sayısı 31'dir. Lisede mesleki alan ve dallar olarak hemşire yardımcılığı, ebe yardımcılığı, sağlık bakım teknisyenliği olmak üzere üç dalda eğitim verilmektedir. Çalışmanın yürütüldüğü özel okul ise, Özel Ankara Ayyıldız Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'dir. Lise, Ankara ilinde Keçiören ilçesinde bulunmaktadır. Lisede ortalama sınıf mevcutları 24'tür. Okulda sağlık bakım teknisyenliği ve hemşire yardımcılığı olmak üzere iki dalda eğitim verilmektedir.

Çalışmakta olan hemşire yardımcılarını için, Ankara'da araştırmayı kabul eden 2 eğitim araştırma hastanesinde çalışma yürütülmüştür. Bu hastaneler, Ankara Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi ve Etlik Zübeyde Hanım Kadın Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi'dir. Ankara Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi Ankara ilinde Etlik semtinde bulunmaktadır. Hastane 1150 yatak kapasitesine sahiptir.

Bunlardan 73'ü yoğun bakım ünitesindedir. Hastanede yaklaşık 700.000 kişi ayakta poliklinik hizmeti almaktadır. Etlik Zübeyde Hanım Kadın Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi Ankara ilinde Etlik semtinde bulunmaktadır. Hastane yatak kapasitesi 429'dur.

3.4. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Hemşire yardımcılığı programında öğrenim gören öğrenciler için araştırmanın evreni, Ankara'da hemşire yardımcılığı eğitimi veren bir özel okul ve bir devlet okulu oluşturmuştur.

Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü verilerine göre, Ankara ilinde hemşire yardımcılığı eğitimi veren 23 devlet okulu ve 13 özel okul bulunmaktadır. Bu okullarda hemşire yardımcılığı programında öğrenim gören öğrenci sayısı dikkate alınarak gayeli olarak devlet okullarından Mustafa Kemal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ve özel okullardan Özel Ankara Ayyıldız Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi belirlenmiştir.

Mustafa Kemal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde 88 öğrenci, Özel Ankara Ayyıldız Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde ise 85 öğrencinin öğrenim gördüğü belirlenmiştir. Örneklem seçimine gidilmeyerek tam sayım yöntemi uygulanmıştır. Ancak devlet okulundan 30, özel okuldan 28 öğrenci çalışmaya katılmak istemediğini belirttiğinden araştırma 115 öğrenci ile yapılabilmektedir.

Aktif olarak çalışan hemşire yardımcıları için ise araştırmanın evrenini, Ankara ilinde bulunan 8 devlet hastanesi, 11 eğitim araştırma hastanesi oluşturmaktadır. Araştırmanın yapılabilmesi için gerekli başvurular yapılmıştır. Araştırma için 2 devlet hastanesi, 6 eğitim araştırma hastanesi olumlu geri dönüş vermiştir. Ancak 2 devlet hastanesi ve 4 eğitim araştırma hastanesinde çalışan hemşire yardımcısı olmadığı öğrenilmiştir. Ayrıca Ankara ilinde bulunan özel hastaneler ile de görüşülmüş olup hemşire yardımcısı çalıştırmadıkları öğrenilmiştir. Bu nedenle çalışma 2 eğitim araştırma hastanesinde yapılmış olup, bu hastanelerde çalışan 3 hemşire yardımcısı ile görüşülebilmektedir. Çalışmayı uygun gören hastanelerin ve çalışmayı uygun görmeyen hastanelerin belgeleri de EK-3 ile EK-16 arası sunulmuştur.

Ayrıca hemşire yardımcılarının çalışma alanlarından birinin de bakım evleri olduğu bilindiğinden, Ankara Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'nden hemşire

yardımcısı sayısı istenmiş ancak bu kadroda çalışan personel olmadığı öğrenilmiştir. İlgili belgeler EK-17’de sunulmuştur.

3.5. Veri Toplama Tekniği

Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından mevcut literatürden geliştirilerek hazırlanan anket formu kullanılmıştır (63,64). Öncelikle araştırma ile ilgili hemşire yardımcılığı programında öğrenim gören son sınıf hemşire yardımcısı öğrencilerine ve aktif olarak çalışmakta olan hemşire yardımcılarına bilgi verilmiştir. Katılım sağlayan öğrencilere ve hemşire yardımcılarına istedikleri takdirde araştırmadan ayrılacakları sözlü ve yazılı olarak onam formunda belirtilmiştir. Ayrıca öğrencilerin velileri için de onam formu hazırlanmış olup, araştırma için izin istenmiştir. Onam formları anket formunun başına eklenmiştir. Araştırmayı kabul eden öğrencilere ve aktif çalışmakta olan hemşire yardımcılarına anket formu uygulanmıştır. Veri toplama aracı (anket formu) araştırmacı tarafından doğrudan hemşire yardımcılığı programında öğrenim gören son sınıf öğrencilerine ve aktif olarak çalışan hemşire yardımcılarına yüz yüze uygulanmıştır. Araştırma verileri çalışma planına uygun olarak 2022 Eylül-2023 Ocak arasında toplanmıştır.

3.6. Veri Toplama Araçları

Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından mevcut literatür doğrultusunda geliştirilen anket formu kullanılmıştır. Kullanılan anket formunun ismi “Öğrencilerin Mesleki Kaygılarıdır”. Ankette kullanılan anket formu için kaynak sahipleri tarafından izin alınmıştır (EK-18). Kullanılan anket soruları hemşirelik öğrencilerinin mesleki kaygı durumlarını belirlemek amacını taşıyan 20 sorudan oluşmaktadır.

Bizim çalışmamızda kullandığımız anket formu aydınlatılmış onam formları ile başlamakta ve anket formu 56 sorudan ve iki kısımdan oluşmaktadır. İlk kısım sosyo-demografik (yaş, cinsiyet, anne-bana eğitim durumu vb.) sorularından oluşmakta, ikinci kısım ise mesleğe ilişkin görüş (meslek seçimi, mesleğe ilişkin görüşleri vb.) sorularını içermektedir (EK-20).

3.7. Araştırmanın Değişkenleri

3.7.1. Bağımsız Değişkenler

Araştırmanın bağımsız değişkenlerini hemşire yardımcılığı programında öğrenim gören hemşire yardımcılığı öğrencilerinin ve aktif çalışmakta olan hemşire yardımcılarının sosyo-demografik özellikleri (yaş, cinsiyet, eğitim durumu, okul türü, okul başarı durumu, ailede sağlık personeli çalışma durumu vb.) oluşturmaktadır.

3.7.2. Bağımlı Değişkenler

Araştırmanın bağımlı değişkenlerini hemşire yardımcılığı programında öğrenim gören son sınıf öğrencilerin ve çalışan hemşire yardımcılarının, hemşire yardımcılarının görevlerine ilişkin görüşleri ve öğrenciler-aktif çalışan hemşire yardımcıları için bu mesleğin seçiminde etkili olan faktörler oluşturmaktadır

3.8. Araştırmanın Etik Boyutu

Araştırmanın yürütülebilmesi için T.C. Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyonu'ndan 12.08.2022 tarihli E-35853172-000-00002336312 sayılı etik izin alınmıştır (EK-1). Etik izin doğrultusunda araştırmanın anketleri uygulanmıştır.

Hemşire yardımcılığı programında öğrenim gören öğrenciler için ilk olarak Millî Eğitim Bakanlığında yazılı izin alınmış olup, Mustafa Kemal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ve Özel Ankara Ayyıldız Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nden de gerekli izinler alınmıştır (EK-2).

Aktif çalışmakta olan hemşire yardımcıları için ise hastanelerden yazılı Kurum izinleri alınmıştır (EK-3, EK-4).

Hemşire yardımcılığı programında öğrenim gören öğrencilerden ve aktif çalışmakta olan hemşire yardımcılardan yazılı ve sözlü bilgilendirilmiş olurları/onamları alınmıştır. Ayrıca çalışma 17-18 yaş öğrenci grubuna yapıldığından, veli yazılı ve sözlü bilgilendirilmiş olurları/onamları alınmıştır (EK-19).

3.9. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın evreni planlanırken gayeli olarak seçilen; Ankara'da hemşire yardımcılığı programında en yüksek sayıda öğrenci sayısına sahip bir özel okul ve bir

devlet okulunda öğrenim gören son sınıf öğrencilerin oluşturması ve Ankara'daki eğitim araştırma hastaneleri/devlet hastanelerinde çalışan en yüksek sayıda hemşire yardımcısına ulaşılması planlanmıştır.

Araştırma kapsamında başvuru alan bazı hastanelerde hemşire yardımcılara ulaşılamamıştır. Bu hastanelerin bazılarında, hemşire yardımcısı olarak çalışan personel olmamakla beraber, izin veren hastanelerin bazılarında ise çalışmaya izin verdikleri ancak hastanelerinde hemşire yardımcısı olarak çalışan personel olmadığı görülmüştür.

Ayrıca hemşire yardımcılığı kavramı adı altında eğitim alan bireylerin aktif iş hayatlarında genel olarak klinik destek elemanı unvanı ile çalıştıkları bu sebepten ötürü de kavram karmaşası olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, klinik destek elemanı olarak yapılan personelin sadece hemşire yardımcılığı bölümünü kapsamadığı, ebe yardımcılığı vb. alımlarının da aynı unvanla yapıldığı görülmektedir. Bu nedenle salt hemşire yardımcılığı programında eğitim alan bireylere ulaşmakta güçlükler yaşanmıştır. Hastanelerin bazılarında, klinik destek elemanlarının eğitim aldıkları program kayıtlarının efektif yapılmaması da örneklem grubuna ulaşılmasını zorlaştıran diğer bir etkidir.

3.10. Verilerin İstatistiksel Değerlendirilmesi

Elde edilen veriler IBM SPSS Statistics (Statistical Package for the Social Sciences) 26.0 programı kullanılarak analiz edilmiş ve istatistiksel anlamlılık düzeyi 0.05 olarak değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde betimleyici istatistiksel analizlerden ki-kare analizi, ortalama, frekans ve yüzde dağılımı kullanılmıştır.

4. BULGULAR

Bu çalışma sonucunda elde edilen bulgular 2 başlık altında sunulmuştur.

1- Hemşire Yardımcılığı Programında Eğitim Alan Öğrencilerin Sosyo-Demografik ve Meslek Seçimine İlişkin Verileri

2- Çalışan Hemşire Yardımcılarının Sosyo-Demografik ve Meslek Seçimine İlişkin Verileri

4.1. Hemşire Yardımcılığı Programında Eğitim Alan Öğrencilerin Sosyo-Demografik ve Meslek Seçimine İlişkin Verileri

Bu bölümde hemşire yardımcılığı programında okuyan öğrencilerin sosyodemografik özellikleri, öğrenciler için hemşire yardımcılığı mesleğinin seçiminde etkili olan faktörler ve öğrencilerin hemşire yardımcılığı mesleğine ilişkin görüşlerine yönelik bulgular yer almaktadır.

Tablo 4.1. Hemşire yardımcılığı öğrencilerinin sosyo-demografik özellikleri

Özellikler	Sayı	%
Cinsiyet		
Kadın	59	51,3
Erkek	56	48,7
Yaş		
17 yaş altı	2	1,7
17	98	85,2
17 yaş üstü	15	13,1
Anne Eğitim Durumu		
Okur-yazar değil	5	4,4
İlkokul	22	19,1
Ortaokul	30	26
Lise/Üniversite	58	50,5
Baba Eğitim Durumu		
Okur-yazar değil	5	4,4
İlkokul	19	16,5
Ortaokul	29	25,2
Lise/Üniversite	62	53,9
Okul Türü		
Devlet	58	50,4
Özel	57	49,6
Okulu İsteyerek Seçme Durumu		
Evet	92	80,0
Hayır	23	20,0
Okul Başarı Durumu		
Çok İyi	31	27,0
İyi	52	45,2
Orta	30	26,1
Yetersiz	2	1,7
Üniversite Eğitimi Alma İsteği		
İstiyor	95	82,6
İstemiyor	20	17,4
Ailede Sağlık Personeli Çalışma Durumu		
Var	45	39,1
Yok	70	60,9
Mesleği Seçme Nedenleri *		
İş bulma kolaylığı olduğu için (atama vb.)	52	45,2
Puanı hemşire yardımcılığı programına yettiği için	9	7,8
Ailesi istediği için	32	27,8
Mesleği sevdiği için	79	68,7
İnsanlara yardım etmeyi sevdiği için	55	47,8
Diğer	1	0,9
Mesleğe Karşı Bakış Açısı		
Olumlu	79	68,7
Olumsuz	36	31,3
Başka Bir Meslek Seçme İsteği		
İstiyor	68	59,1
İstemiyor	47	40,9

*Birden fazla seçenek işaretlenmiştir.

Tablo 4.1.'de özel ve devlet liselerinde hemşire yardımcılığı programında öğrenim gören öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri sunulmuştur. Çalışmaya katılan öğrencilerin %51,3'ünün kadın, %48,7'sinin erkek olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin %80,0 okulu isteyerek seçtiğini belirtirken, %68,7'sinin mesleğe karşı bakış açısının olumlu olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin %82,6'sının üniversite eğitimi alma konusunda istekli olduğu, %59,1'inin başka bir meslek seçme istekleri olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.2. Hemşire yardımcılığı öğrencilerinin hemşire yardımcılığı mesleği seçiminde etkili olan faktörler

İfadeler	Evet Sayı (%)	Hayır Sayı (%)	Kararsızım Sayı (%)
Aldığı eğitimin mesleki yaşam için yeterli olacağını düşünme durumu	37 (32,2)	45 (39,1)	33 (28,7)
Bakım vereceği bireylerle etkin iletişim kuracağını düşünme durumu	90 (78,3)	10 (8,7)	15 (13,0)
Sağlık ekibi ile etkin iletişim kuramamaktan kaygılı olma durumu	6 (5,2)	100(87,0)	9 (7,8)
Meslektaşları tarafından mesleki bilgi ve becerimin yetersiz görüleceğinden kaygılı olma durumu	21 (18,3)	76 (66,0)	18 (15,7)
Lisans mezunu olan hemşirelerle aynı statüde değerlendirilmekten rahatsız olma durumu	30 (26,1)	65 (56,5)	20 (17,4)
İş yükü nedeniyle hasta bakım uygulamalarını yetiştirememekten kaygılı olma durumu	11 (9,6)	96 (83,4)	8 (7,0)
Acil durumlarda doğru karar verememekten kaygılı olma durumu	23 (20,0)	74 (64,3)	18 (15,7)
Hastalara zarar verici bir işlem (tıbbi kötü uygulama) yapabileceğinden kaygılı olma durumu	24 (20,9)	80 (69,5)	11 (9,6)
Mesleki alandaki teknolojiyi/ekipmanları doğru kullanamamaktan kaygılı olma durumu	18 (15,7)	81 (70,4)	16 (13,9)
Hedeflediği mesleki kariyere ulaşamayacağını düşünme durumu	20 (17,4)	66 (57,4)	29 (25,2)
Mesleki örgütlenmenin (dernek, oda, birlik vb.) yetersiz olduğunu düşünme durumu	25 (21,7)	70 (60,9)	20 (17,4)
İstedığı birim/ klinikte çalışamayacağını düşünme durumu	27 (23,5)	67 (58,3)	21 (18,2)
İstedığı kurumda (kamu, özel) iş bulamayacağını düşünme durumu	37 (32,2)	50 (43,5)	28 (24,3)
Gelirinin istenilen yaşam standardını sağlamaya yetmeyeceğini düşünme durumu	69 (60,0)	28 (24,3)	18 (15,7)
Çalışma ortamı fiziki koşullarının (ısı, ışık, gürültü, havalandırma, ergonomik vb.) yeterli olmayacağını düşünme durumu	14 (12,2)	86 (74,8)	15 (13,0)
Vardiyalı çalışmak durumunun kaygılandırma durumu	20 (17,4)	89 (77,4)	6 (5,2)
Toplumda mesleğe yönelik saygının yeterli olmadığını düşünme durumu	65 (56,6)	35 (30,4)	15 (13,0)
Mesleği değiştirmeyi isteme durumu	26 (22,6)	69 (60,0)	20 (17,4)
Uzun süre bu meslekte devam etme durumu	57 (49,5)	31 (27,0)	27 (23,5)

Tablo 4.2. (Devam) Hemşire yardımcılığı öğrencilerinin hemşire yardımcılığı mesleği seçiminde etkili olan faktörler

İfadeler	Evet Sayı (%)	Hayır Sayı (%)	Kararsızım Sayı (%)
Mesleği seçmede bu mesleğin toplumdaki yeri ve getirdiği gelir ve mesleğe olan talebin etkili olması durumu	50 (43,5)	40(34,8)	25 (21,7)
Mesleği seçmeden önce, bu mesleği yapanlardan, meslek hakkında bilgi alma durumu	80 (69,6)	29(25,2)	6 (5,2)
Mesleğin yeteneklerine uygun olduğunu düşünme durumu	87 (75,6)	14(12,2)	14 (12,2)
Bu mesleğin iş bulma imkânlarını bilerek seçme durumu	80 (69,6)	19(16,5)	16 (13,9)
Mesleğin avantaj ve dezavantajlarını bilerek seçme durumu	88 (76,5)	17(14,8)	10 (8,7)
Mesleğin çalışma ortamını araştırma durumu	86 (74,8)	25(21,7)	4 (3,5)
Hemşire yardımcıların görev ve sorumluluklarını bilme durumu	99 (86,1)	7 (6,1)	9 (7,8)
Yönetmelikte yer alan hemşire yardımcıların görev ve sorumlulukları dışında işler yapmaktan kaygılı olma durumu	42 (36,5)	57(49,6)	16 (13,9)
Lisans mezunu hemşirelerle çalışırken iş/görev karmaşası yaşamaktan kaygılı olma durumu	35 (30,4)	62(53,9)	18 (15,7)

Tablo 4.2.'de özel ve devlet liselerinde son sınıf hemşire yardımcılığı programında öğrenim gören öğrencilerin “Hemşire Yardımcılığı Mesleğinde Etkili Olan Faktörler” hakkındaki görüşleri yer almaktadır. Buna göre katılımcılar, aldığım eğitimin mesleki hayatım için yeterli olacağını düşünüyorum sorusuna (%32,2), bakım vereceğim bireylerle etkin iletişim kurabilirim sorusuna (%78,3), sağlık ekibi ile etkin iletişim kuramamaktan kaygılıyım sorusuna (%5,2), meslektaşlarım tarafından mesleki bilgi ve becerimin yetersiz görüleceğinden kaygılıyım sorusuna (%18,3), lisans mezunu olan hemşirelerle aynı statüde değerlendirilmemekten rahatsızım sorusuna (%26,1), iş yüküm nedeniyle hasta bakım uygulamalarını yetiştirememekten kaygılıyım sorusuna (%9,6), acil durumlarda doğru karar verememekten kaygılıyım sorusuna (%20,0), hastalara zarar verici bir işlem (tıbbi kötü uygulama) yapabileceğimden kaygılıyım sorusuna (%20,9), mesleki alandaki teknolojiyi/ekipmanları doğru kullanamamaktan kaygılıyım (%15,7), hedeflediğim mesleki kariyere ulaşamayacağımı düşünüyorum (17,4) soruna evet cevabı verdikleri belirlenmiştir.

Ayrıca mesleki örgütlenmenin (dernek, oda, birlik vb.) yetersiz olduğunu düşünüyorum sorusuna (21,7), istediğim birim/klinikte çalışamayacağımı düşünüyorum sorusuna (%23,5), istediğim kurumda (kamu, özel) iş bulamayacağımı düşünüyorum sorusuna (%32,2), gelirim istediğim yaşam standardını sağlamaya yetmeyeceğini düşünüyorum sorusuna (%60,0), çalışma ortamı fiziki koşullarının (ısı, ışık, gürültü, havalandırma, ergonomik vb.) yeterli olmayacağını düşünüyorum sorusuna (%12,2), vardiyalı çalışmak durumunda olmak beni kaygılandırıyor sorusuna (%17,4), toplumda mesleğime yönelik saygının yeterli olmadığını düşünüyorum sorusuna (%56,6), mesleğimi değiştirmek istiyorum sorusuna (%22,6), uzun süre bu meslekte devam etmek istiyorum sorusuna (%49,5), mesleği seçmemde bu mesleğin toplumdaki yeri ve getirdiği gelir ve mesleğe olan talep etkili oldu sorusuna (%43,5), mesleğimi seçmeden önce, bu mesleği yapanlardan, meslek hakkında bilgi aldım sorusuna (%69,6), mesleğimin yeteneklerime uygun olduğunu düşünüyorum sorusuna (%75,6), bu mesleğin iş bulma imkânlarını bilerek seçtim (%69,6), mesleğimin avantaj ve dezavantajlarını bilerek seçtim sorusuna (%76,5), mesleğimin çalışma ortamını araştırdım sorusuna (%74,8), hemşire yardımcılarının görev ve sorumluluklarını biliyorum sorusuna (%86,1), yönetmelikte yer alan hemşire yardımcılarının görev ve sorumlulukları dışında işler yapmaktan kaygılıyım sorusuna (%36,5), lisans mezunu hemşirelerle çalışırken iş/görev karmaşası yaşamaktan kaygılıyım sorusuna (%30,4) evet cevabı verdikleri belirlenmiştir.

Tablo 4.3. Hemşire yardımcılığı öğrencilerinin hemşire yardımcılığı görevlerine yönelik görüşleri

İfadeler	Kesinlikle katılıyor Sayı (%)	Katılıyorum Sayı (%)	Kararsızım Sayı (%)	Katılmıyorum Sayı (%)	Kesinlikle katılmıyorum Sayı (%)
Hemşire yardımcısı, Hasta odasının düzenliliği ve temizliğinin yapılmasında görev alır.	20 (17,4)	22 (19,1)	14 (12,2)	39 (33,9)	20 (17,4)
Hemşire yardımcısı, Hastanın yatağının yapılmasında, görev alır.	26 (22,6)	33 (28,6)	18 (15,7)	24 (20,9)	14 (12,2)
Hemşire yardımcısı, Hastanın tedavi planlamasında olan ilaçların hemşire gözetiminde hastaya verilmesinde, görev alır.	64 (55,7)	37 (32,2)	9 (7,8)	3 (2,6)	2 (1,7)
Hemşire yardımcısı, Hastanın kişisel bakım ve temizlik gereksinimlerinin karşılanmasında görev alır.	42 (36,5)	30 (26,1)	18 (15,7)	16 (13,9)	9 (7,8)
Hemşire yardımcısı, Hastanın idrar torbası boşaltımında, görev alır.	22 (19,1)	27 (23,4)	21 (18,3)	24 (20,9)	21 (18,3)
Hemşire yardımcısı, Hastanın kilo takibi yapılmasında, görev alır.	39 (33,9)	48 (41,8)	15 (13,0)	11 (9,6)	2 (1,7)
Hemşire yardımcısı, Hastanın beslenmesinde, görev alır.	29 (25,2)	43 (37,4)	25 (21,7)	12 (10,4)	6 (5,2)
Hemşire yardımcısı, Hastanın yürütülmesinde, görev alır.	31 (27,0)	46 (40,0)	26 (22,6)	11 (9,6)	1 (0,9)
Hemşire yardımcısı, Hareket kısıtlılığı olan hastalarda uygun pozisyonun verilmesinde, görev alır.	42 (36,5)	56 (48,7)	10 (8,7)	5 (4,3)	2 (1,7)
Hemşire yardımcısı, Hastanın başka bir kliniğe ya da birime transfer edilmesinde, görev alır.	36 (31,3)	29 (25,2)	26 (22,6)	21 (18,3)	3 (2,6)
Hemşire yardımcısı, Hastaya planlanan egzersiz planının hastaya uygulanmasında, görev alır.	39 (33,9)	34 (29,6)	26 (22,6)	14 (12,2)	2 (1,7)
Hemşire yardımcısı, Genel durumunda değişiklik gözlemlendiği hastayı hemşireye bildirmede, alınan kan, doku ya da diğer örneklerin laboratuvara naklinde, görev alır	54 (46,9)	34 (29,6)	18 (15,7)	4 (3,5)	5 (4,3)
Hemşire yardımcısı, Yatak yarasını önlemede, hastanın güvenliğini sağlamada, görev alır.	46 (40,0)	44 (38,3)	19 (16,5)	3 (2,6)	3 (2,6)
Hemşire yardımcısı, Hasta bakımında kullanılmış olan malzemelerin dezenfeksiyonu, temizliği, saklanma koşullarını sağlamasında görev alır.	42 (36,5)	32 (27,8)	15 (13,0)	18 (15,7)	8 (7,0)

Tablo 4.3.'te özel ve devlet liselerinde son sınıf hemşire yardımcılığı programında öğrenim gören öğrencilerin “Hemşire Yardımcılığı Mesleğinin Görevleriyle İlgili İfadelere Katılım Durumu” sunulmaktadır. Buna göre, hemşire yardımcılarının hasta odasının düzenliliğini ve temizliğini sağlama ibaresine öğrencilerin çoğunluğunun %51,3 ile katılmadığı, hemşire yardımcılarının hastanın yatağının yapılması ibaresine öğrencilerin çoğunluğunun %51,2 ile katıldığı, hastanın tedavi planlamasında olan ilaçların hemşire gözetiminde hastaya verilmesinde öğrencilerin çoğunluğunun %87,9 ile katıldığı, hemşire yardımcılarının hastanın kişisel bakım ve temizlik gereksinimlerinin karşılanmasında görev alması ibaresine öğrencilerin çoğunluğunun %62,6 ile katıldığı, hemşire yardımcılarının hastanın idrar torbası boşaltımında görev alması ibaresine öğrencilerin çoğunluğunun %42,5 ile katıldığı, hemşire yardımcılarının hastanın kilo takibi yapılması ve beslenmesinde görev alması ibarelerine öğrencilerin çoğunluğunun sırasıyla %75,7 ve %62,6 ile katıldıkları belirlenmiştir.

Ayrıca hemşire yardımcılarının hastanın yürütülmesinde görev alması ibaresine öğrencilerin çoğunluğunun %67,0 ile katıldığı, hemşire yardımcılarının hareket kısıtlılığı olan hastalarda uygun pozisyonun verilmesinde görev alması ibaresine öğrencilerin çoğunluğunun %85,2 ile katıldığı, hemşire yardımcılarının hastanın başka bir kliniğe ya da birime transfer edilmesinde görev alması ve hemşire yardımcılarının hastaya planlanan egzersiz planının hastaya uygulanmasında görev alması ibarelerine öğrencilerin çoğunluğunun sırasıyla %56,5 ve %63,5 ile katıldığı, hemşire yardımcılarının genel durumunda değişiklik gözlemlediği hastayı hemşireye bildirmede, alınan kan, doku ya da diğer örneklerin laboratuvara naklinde görev alması ve hemşire yardımcılarının yatak yarasını önlemede, hastanın güvenliğini sağlamada görev alması ibarelerine öğrencilerin çoğunluğunun sırasıyla %76,5 ve %78,3 ile katıldığı, hemşire yardımcılarının hasta bakımında kullanılmış olan malzemelerin dezenfeksiyonu, temizliği, saklanma koşullarını sağlamasında görev alması ibaresine öğrencilerin %64,3 ile katıldıkları belirlenmiştir.

Tablo 4.4. Özel ve devlet liselerinde hemşire yardımcılığı öğrencilerinin sosyo-demografik özelliklerinin karşılaştırılması

Özellikler	Devlet Lisesi Sayı (%)	Özel Lise Sayı (%)	X ²	p
Cinsiyet Kadın Erkek	35 (%60,3) 23 (%39,7)	24 (%42,1) 33 (%57,9)	1,701	0,192
Anne Eğitim Durumu Okur-yazar değil İlkokul Ortaokul İlköğretim Lise/Üniversite	3 (%5,2) 16 (%27,6) 10 (%17,2) 2 (%3,5) 27 (%46,5)	2 (%3,5) 6 (%10,5) 18 (%31,6) 0 (%0) 31 (%54,4)	7,283	0,096
Baba Eğitim Durumu Okur-yazar değil İlkokul Ortaokul Lise/Üniversite	2 (%3,5) 11 (%19,0) 16 (%27,5) 29 (%50,0)	3 (%5,3) 8 (%14,0) 13 (%22,8) 33 (%57,9)	1,104	0,923
Okulu İsteyerek Seçme Durumu İstiyor İstemiyor	49 (%84,5) 9 (%15,5)	43 (%75,4) 14 (%24,6)	0,020	0,988
Okul Başarı Durumu Çok İyi İyi Orta Kötü	11 (%20,0) 25 (%40,0) 20 (%36,4) 2 (%3,6)	20 (%35,1) 27 (%47,4) 10 (%17,5) 0 (%0,0)	7,702	0,037
Üniversite Eğitimi Alma İsteği Evet Hayır	50 (%86,2) 8 (%13,8)	45 (%79,0) 12 (21,0)	1,246	0,264
Ailede Sağlık Personeli Çalışma Durumu Var Yok	17 (%29,3) 41 (%70,7)	28 (%49,1) 29 (%50,9)	4,706	0,101
Mesleği Seçme Nedenleri* İş bulma kolaylığı için (atama vb.) Puanı hemşire yardımcılığı programına yettiği için Ailesi istediği için Mesleği sevdiği için İnsanlara yardım etmeyi sevdiği için Diğer	33 (%56,9) 6 (%10,3) 11 (%19,0) 43 (%74,1) 33 (%56,9) 1 (%1,8)	19 (%34,5) 3 (%5,5) 21 (%38,2) 36 (%65,5) 22 (%40,0) 0 (%0,0)	5,677 - 4,232 0,641 3,226 -	0,017 0,491 0,040 0,423 0,072 1,000
Mesleğe Karşı Bakış Açısı Olumlu Olumsuz	41 (%70,7) 17 (%29,3)	38 (%66,7) 19 (%33,3)	0,014	0,905
Başka Bir Meslek Seçme İsteği Evet Hayır	34 (%58,6) 24 (%41,4)	34 (%59,6) 23 (%40,4)	0,765	0,784

*Birden fazla seçenek işaretlenmiştir.

Tablo 4.4.'te özel ve devlet liselerinde hemşire yardımcılığı programında öğrenim gören son sınıf öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerinin özel ve devlet değişkenleri ile karşılaştırılması yapılmıştır. Buna göre; cinsiyet ($X^2=1.701$ p=0.192),

anne eğitim durumu ($X^2=7.283$ $p=0.096$), baba eğitim durumu ($X^2=1.104$ $p=0.923$), okulu isteyerek seçme durumu ($X^2=0.020$ $p=0.988$), üniversite alma isteği ($X^2=1.246$ $p=0.264$), ailede sağlık personeli çalışma durumu ($X^2=4.706$ $p=0.101$), mesleğe bakış açısı ($X^2=0.014$ $p=0.905$), başka bir meslek seçme isteği ($X^2=0.765$ $p=0.784$) özel ve devlet değişkenlerinde anlamlı bir fark bulunmamış olup ($p>0.05$); okul başarı durumu ($X^2=7.702$ $p=0.037$) özel ve devlet değişkenlerinde anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p<0.05$).

4.2. Çalışan Hemşire Yardımcılarının Sosyo-Demografik ve Meslek Seçimine İlişkin Verileri

Bu bölümde eğitim araştırma hastanesinden çalışmaya katılan üç hemşire yardımcısının verileri incelenmiştir.

Hemşire yardımcılarının sosyo-demografik verileri incelendiğinde, araştırmaya katılan 3 hemşire yardımcısının 2'si kadın, 1'i ise erkek bireydir. Çalışmaya katılan hemşire yardımcısının 1'inin devlet, diğer 2'sinin özel liseden mezundur ve katılımcıların 3'ü de okulu isteyerek seçmiştir. Ayrıca üniversite eğitimi almak isteyen 2 katılımcı bulunurken, diğeri üniversite eğitimi almak istemediğini belirtmiştir.

Araştırmaya katılan 3 hemşire yardımcısının mesleği seçme nedenleri olarak en fazla “Mesleği seviyorum” ve “İnsanlara yardım etmeyi seviyorum” ifadelerini seçtikleri görülmektedir. Bununla birlikte, katılımcıların mesleğe karşı bakış açısının olumlu olduğu halde başka bir meslek seçme isteklerinin ise genel olarak daha fazla olduğu saptanmıştır.

Hemşire yardımcılarının hemşire yardımcılığı mesleği seçiminde etkili olan faktörlere katılım durumu incelendiğinde, katılımcıların 3'ü de mesleğin avantaj-dezavantajlarını ve bu mesleğin iş bulma imkânlarını bilerek seçtiklerini, yönetmelikte yer alan hemşire yardımcılarının görev ve sorumlulukları dışında işler yaptıklarını bildirmişlerdir.

Ayrıca “Hastalara zarar verici bir işlem (tıbbi bir kötü uygulama) yapabileceğimden kaygılıyım”, “Mesleki alandaki teknolojiyi/ekipmanları doğru kullanamamaktan kaygılıyım”, “İstediğim kurumda (kamu, özel) iş bulamadığımı

düşünüyorum” ve “Vardiyalı çalışmak durumunda olmak beni kaygılandırıyor” ifadelerine hemşire yardımcılarının 3’ü de “hayır” cevabını vermişlerdir.

Hemşire yardımcılarının hemşire yardımcılığı mesleğine ilişkin görüşlere çoğunluk olarak katılım durumu incelendiğinde, katılımcıların, “Hemşire yardımcısı, hastanın yürütülmesinde, görev alır”, “Hemşire yardımcısı, hareket kısıtlılığı olan hastalarda uygun pozisyonun verilmesinde, görev alır” ifadelerine 3’ünün de “Katılıyorum” cevabı verdiği görülmektedir.

“Hemşire yardımcısı, genel durumunda değişiklik gözlemlediği hastayı hemşireye bildirmede, alınan kan, doku ya da diğer örneklerin laboratuvara naklinde, görev alır” ve “Hemşire yardımcısı, hasta odasının düzenliliği ve temizliğinin yapılmasında görev alır” ifadelerine 2 hemşire yardımcısının “Kesinlikle katılmıyorum” cevabı verdiği görülmektedir.

“Hemşire yardımcısı, hastanın tedavi planlamasında olan ilaçların hemşire gözetiminde hastaya verilmesinde, görev alır” ifadesine 2 hemşire yardımcısı “Kesinlikle katılıyorum” cevabı verirken, 1 hemşire yardımcısının “Kesinlikle katılmıyorum” cevabını verdiği görülmektedir.

Ayrıca “Hemşire yardımcısı, hastanın kişisel bakım ve temizlik gereksinimlerinin karşılanmasında görev alır” ifadesine 2 hemşire yardımcısı “Katılıyorum” cevabı verirken, diğer 1 hemşire yardımcısı “Kararsızım” cevabını verdiği görülmektedir.

Anket uygulaması sırasında yapılan görüşmelerde ise hemşire yardımcılarının belirttikleri sorunlar şu şekilde sıralanmaktadır;

- Yetersiz istihdam,
- Görev tanımının dışında belirtilen işleri yapmak,
- Yetersiz eğitim,
- Yetersiz çalışma ücreti.

Bu görüşmelerde, hemşire yardımcılarının 3’ü de 21 yaşında olmakla beraber, yaklaşık 1-2 yıldır aktif bir şekilde çalıştıkları, ankete katılan 1 hemşire yardımcısının Sağlık Bakanlığı tarafından yapılan KPSS puanı ile, “Hemşire yardımcısı” unvanı alarak hastanede çalıştığı, diğer iki hemşire yardımcısının İŞ-KUR aracılığıyla Sağlık Bakanlığı tarafından yapılan atama ile “Klinik Destek Elemanı” unvanı alarak hastanede çalışmakta oldukları öğrenilmiştir.

Hemşire yardımcıları Sağlık Bakanlığı tarafından yapılan hemşire yardımcılığı personel alımlarının yetersiz olduğunu, özel kurumlarda ise hemşire yardımcılığı alımının olmadığını bildirmişlerdir. Ayrıca vardiyalı bir şekilde çalışmakla birlikte aldıkları çalışma ücretlerinin de yeterli olmadığını ifade etmişlerdir.

“Hemşire yardımcı” unvanıyla çalışan hemşire yardımcısının “Klinik Destek Elemanı” olarak çalışan hemşire yardımcılarından daha nitelikli bir pozisyonda olduğu görülmüştür. 3 hemşire yardımcısı primer olarak hasta bakmamakla birlikte, “Klinik Destek Elemanı” unvanıyla çalışan hemşire yardımcılarının hasta odasının düzenliliğini ve temizliğini sağlama, hastanın yatağını yapma, hastanın idrar torbasını boşaltma, hastanın yürütülmesinde görev alma, hastaya pozisyon verme gibi görev ve sorumlulukları olurken, “Hemşire yardımcı” unvanıyla çalışan hemşire yardımcısının bu görevler dışında hastanın tedavi planlamasında olan ilaçları hemşire gözetiminde hastaya verdiği, genel durumunda değişiklik gözlemlediği hastayı hemşireye bildirdiği öğrenilmiştir.

Ayrıca çalışmaya katılan hemşire yardımcılarının görev ve sorumluluklarını yeterince iyi bilmedikleri, “Hemşire yardımcı” unvanıyla çalışan hemşire yardımcısının bazı zamanlarda invazif girişimlerde bulunduğu, hastanın kan basıncını ölçtüğü, hastaya laksatif uygulama yaptığı öğrenilmiştir.

Yapılan görüşmelerde hemşire yardımcıları aldıkları eğitimin yetersiz olduğunu ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi gerektiğini vurgularken, üniversite eğitimi almak istediklerini bu nedenle üniversite sınavlarına hazırlanmış olduklarını ve üniversite eğitiminden sonra hemşire yardımcısı olarak çalışmak istemediklerini ifade etmişlerdir. Görüşme yapılan bir hemşire yardımcısı tıbbi sekreter olarak çalışmak istediğini ifade ederken, diğeri hemşire olarak çalışmak istediğini bildirmiştir. Hemşire yardımcıları, mesleklerini sevdiklerini ancak mevcut şartlarda iyileştirmelerin yetersiz olması, görev tanımlarında ve meslek tanımlarında kavram karmaşasının oluşması nedeniyle gelecekte bu mesleği yapmayı istemediklerini vurgulamışlardır.

Ayrıca hemşire yardımcıları, öğrenim gördükleri sürede hemşire yardımcılığı hakkında okullar tarafından yeterince bilgilendirilmediklerini, mezun olduklarında hemşirelerin yapabildiği uygulamaları kendilerinin de yapabileceklerini düşündüklerini bu nedenle mesleki şartlara, hemşire yardımcılığının görev ve sorumluluklarına alışamadıkları için çalışırken sıkıntı yaşadıklarını belirtmişlerdir.

5. TARTIŞMA

Hemşire Yardımcılığında Eğitim Alan Öğrencilerin Sosyo-Demografik ve Meslek Seçimine İlişkin Verilerine Yönelik Bulguların Tartışılması

Araştırmada elde edilen bulgulara göre, özel ve devlet liselerinde hemşire yardımcılığı programında öğrenim gören öğrencilerin çoğunluğu kadındır. Öğrencilerin anne ve baba eğitim durumlarının çoğunluğunun lise/üniversite düzeyinde olduğu saptanmıştır. Ayrıca öğrencilerin büyük çoğunluğu bölümü isteyerek seçtiklerini belirtmekle beraber, bu mesleği seçme nedenleri arasında katılımcıların çoğunluğu mesleği sevdiği için hemşire yardımcılığına seçtikleri saptanmıştır. Baydın ve ark. (15)'nin 2018 yılında hemşire yardımcılığı programında öğrenim gören öğrencilerin hemşire yardımcılarının görev ve sorumluluklarına yönelik düşüncelerini belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada da hemşire yardımcılığı bölümünü okuyan öğrencilerin çoğunluğu kadın olmakla beraber öğrencilerin büyük çoğunluğunun hemşire yardımcılığı bölümünü isteyerek seçtikleri, katılımcıların çoğunluğunun insanlara bakım verme isteğinden dolayı bu mesleği tercih ettikleri belirlenmiştir. Ancak Baydın ve ark. (15)'nin yaptıkları çalışmada, anne ve baba eğitim durumlarının ortaokul ve altı olduğu saptanmıştır. Başaran (17)'nin 2020 yılında lise mezuniyeti sonrası hemşire yardımcılığı unvanının alınması hakkında üniversite hemşire öğrencileri ve lise hemşire yardımcılığı öğrencilerinin düşüncelerini belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada hemşire yardımcılığı bölümünde okuyan öğrencilerin iş bulma imkânı ve mesleği sevme gibi nedenlerden dolayı bu mesleği seçtikleri belirlenmiştir. Bu doğrultuda ele alınan çalışmaların bulgularının yürütülen çalışmanın bulgularına benzer olduğu görülmüştür.

Araştırma sonucunda öğrencilerin çoğunluğu hemşire yardımcılığı mesleğine olumlu bir bakış açısına sahip olsa da başka bir mesleği seçme isteği oranlarının ve üniversite eğitimi alma isteği oranlarının yüksek olduğu saptanmıştır. Baydın ve ark. (15)'nin 2018 yılında yaptıkları çalışmada ise, hemşire yardımcılığı dışında başka bir programda eğitim almak isteyen öğrencilerin sayısının az olduğu ve mezun olduktan sonra hemşire yardımcısı olarak çalışmak isteyen öğrenci sayısının çoğunlukta olduğu bildirilmiştir.

Yürütülen çalışmada elde edilen bulgulara göre, aldığı eğitimin mesleki hayatı için yeterli olmayacağını düşünen öğrenci sayısı çoğunluktadır. Sung ve ark. (65)'nin 2005 yılında Tayvan'da uzun süreli bakım ortamlarında demanslı yaşlılara bakım veren hemşire yardımcılarının çalışmaya devam etme nedenlerini araştırdıkları çalışmada, eğitimin hemşire yardımcıları arasında iş tatmini ve işte kalma için önemli motive edici faktörler olduğu gösterilmiştir. Aynı bulgu Squires ve ark. (66)'nin uzun süreli bakım veren yerlerde hemşire yardımcılarının iş memnuniyetini arttıran faktörleri bulmak için hemşire yardımcıları ile yaptıkları sistematik çalışma sonucunda da görülmektedir. Fitzpatrick (67)'te 2002 yılında sertifikalı hemşire yardımcılarının devir hızlarının etkilerini ve nedenlerini görmek amacıyla yaptığı çalışmada, yetersiz eğitimin hemşire yardımcıları için işten ayrılmanın başlıca sebeplerinden biri olduğunu, bu nedenle eğitim programlarının geliştirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca birçok sertifikalı hemşire yardımcısı eğitimlerinin kendilerini işlerinin gerektirdiği görevlere tam olarak hazırlamadığını düşünmektedir. Sarabi (18)'nin 2021 yılında hemşirelerin ve hemşire yardımcılarının hemşire yardımcılığı rolüne ilişkin algılarını belirlemek amacıyla hemşire ve hemşire yardımcıları ile yaptığı çalışmada, hemşire yardımcılarının çeşitli alanlardaki performanslarının düşük olduğunu, yaşamsal bulguları doğru bir şekilde kontrol etme ve anormallikleri zamanında bildirme konusundaki dikkatlerinin düşük olduğunu, görevlerin doğru şekilde yerine getirilmesi konusunda bilgi eksikliklerini ve ağızdan verilen ilaçların yan etkilerini göz ardı ettikleri saptanmıştır. Bunun sonucunda hasta ve hemşirelerin hemşire yardımcılara olan güvenlerinin azaldığı vurgulanmıştır. Bu bulgular neticesinde, hemşire yardımcılığı eğitimi alan öğrencilerin eğitim programlarının hem teorik hem uygulamalı alanlarda geliştirilmesi gerektiği söylenebilir.

Sprangers ve ark. (68)'nin 2015 yılında huzurevlerinde hemşire yardımcılarının demanslı hastalarla iletişimlerini geliştirmek için verilen iletişim becerileri eğitim programının sonucunu görmek amacıyla yaptıkları çalışmada, iletişim becerileri eğitimi alan hemşire yardımcılarının demanslı yaşlılara daha kolay bakım verdikleri, hemşire yardımcıları arasında etkili iletişim becerileri eğitiminin huzurevinde kalanlar arasında depresyon gelişimini önleyebileceği, lisans mezunu hemşirelerin iş yükünü azaltabileceği, sözel ve fiziksel saldırganlık olaylarını önleyebileceği vurgulanmıştır. Sarabi (18)'nin İran'daki bir hastanede 10 hemşire ve

11 hemşire yardımcısı ile yaptıkları çalışma sonucunda hemşirelerin ve hemşire yardımcılarının arasındaki iletişimin olumsuz olduğu sonucu çıkarılmıştır. Çetin ve Yayan (16)'ın 2020'de hemşirelerin hemşire yardımcılarının iş ve görev tanımları hakkındaki düşüncelerini belirlemek için hemşirelerle yaptıkları çalışma sonucunda da hemşirelerin hemşire yardımcısı ile çalışma isteklerinin azınlıkta olduğu görülmüştür. Yürütülen çalışma ise bu çalışmaların bulgularına benzer olmamakla birlikte, bakım vereceği kişilerle etkin iletişim kuramama veya sağlık ekibi ile etkin iletişim kuramama gibi ifadelerle öğrencilerden çoğunluğunun katılmadığı saptanmıştır.

Yürütülen çalışmada “Lisans mezunu hemşirelerle aynı statüde değerlendirilmemekten rahatsız olurum” ifadesine öğrencilerin çoğunluğu katılmamıştır. Başaran (17)'nin 2020 yılında lise mezuniyeti sonrası hemşire yardımcılığı unvanının alınması hakkında üniversite hemşire öğrencileri ve lise hemşire yardımcılığı öğrencilerinin düşüncelerini belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada hemşire yardımcılığı unvanı ile yapılan değişikliği olumlu karşılayan hemşire yardımcılığı öğrenci sayısı azınlıkta olmakla birlikte, lise ve üniversite mezunlarına hemşire unvanı verilmesini doğru bulan hemşire yardımcılığı öğrenci sayısının çoğunlukta olduğu saptanmıştır. Yapılan çalışmada, hemşire yardımcılığı öğrencilerinin hemşire yardımcılığı statüsü hakkındaki düşüncelerinin olumlu olduğu söylenebilir.

Yapılan çalışma sonucunda toplumda mesleğe yönelik saygının yeterli olmadığını düşünen öğrenci sayısı çoğunlukta. Meyer ve ark. (48)'nin 2014 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nin kırsal kesimlerinde çalışan sertifikalı hemşire yardımcıları ile hemşire yardımcılığı eğitiminden sonra bir yıl süreyle uzun süreli bakım ortamlarındaki sorunları belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada da işinden ayrılan hemşire yardımcılarının %50'si ve çalışan hemşire yardımcılarının %39'unun çevresi tarafından saygı görmedikleri bulgusu ile çalışma sonucunda saptanan bulgunun benzer olduğu görülmektedir. Ancak yürütülen çalışmada hemşire yardımcılığı programında eğitim alan öğrencilerin mesleği seçmede bu mesleğin toplumdaki yeri, getirdiği gelir ve mesleğe olan talebin etkili olması durumuna çoğunlukla katıldığı saptanmıştır.

Yürütülen çalışmada öğrencilerin çoğunluğu lisans mezunu hemşirelerle çalışırken görev karmaşası yaşamaktan kaygı duymayacağını belirtmiştir. Ancak Çetin

ve Yayan (16)'nın hemşirelerin hemşire yardımcılarının iş ve görev tanımları hakkındaki düşüncelerini öğrenmek amacıyla yaptıkları çalışmada, Ulupınar ve Aslan (14)'in 2019'da hemşirelerin hemşire yardımcılarının görev ve sorumlulukları hakkındaki düşüncelerini öğrenmek amacıyla yaptıkları çalışmada hemşirelerin çoğunluğunun hemşire yardımcılarını ile çalışmak istemedikleri görülmüş ve hemşirelerin çoğunluğu hemşire yardımcılarını ile görev karmaşası yaşayacağını belirtmiştir.

Çalışma sonucunda hemşire yardımcılığı programında öğrenim gören öğrencilerin hemşire yardımcılarının görevleri doğrultusunda görüşleri ele alındığında, sadece hemşire yardımcılarının hasta odasının düzenliliğini ve temizliğini sağlama görevi ibaresine öğrencilerin çoğunluğunun katılmadığı saptanmıştır. Baydın ve ark. (15)'nin 2018'de yaptıkları çalışmada da öğrencilerin hasta odasının düzenliliğini ve temizliğini sağlama görevi ibaresine katılmadıkları görülmekle beraber, hastanın idrar torbasını boşaltma ve değiştirme, ölüm sonrası hastaya bakım verme, hastanın yatağını yapma, hastadan steril olmayan idrar ve dışkı örneği alma, yatağa bağımlı hastaların boşaltımına yardım etme, günlük yaşam aktivitelerine, beslenmeye ve yatak yarasını önlemeye yönelik hemşireye yardım etme gibi ibarelere de katılmadıkları görülmüştür. Buna karşın, Ulupınar ve Aslan (14)'nin 2019'da yaptıkları çalışmada çalışan hemşirelerin çoğunluğunun, hastanın kişisel bakım ve temizliği gibi gereksinimlerinde, hastanın yatağını yapmada, hastanın mobilize olmasına yardım etmede, hastanın beslenmesine yardımcı olmada hemşire yardımcılarının etkin rol oynaması gerektiğini düşündükleri belirtilmiştir. Başaran (17)'nin 2020 yılında yaptığı çalışmada da hemşire yardımcısı öğrencilerinin hemşire yardımcılarının yapacağı girişimler konusunda çoğunluğunun bilgisi olduğu saptanmıştır. Çetin ve Yayan (16)'nin 2020'de yaptığı çalışma sonucunda hemşirelerin kliniğe gelen hemşire yardımcılığı öğrencilerine damar yolu açma gibi görevi olmayan uygulamalar yaptırdığı saptanmıştır.

Yürütülen çalışmada özel ve devlet liselerinde hemşire yardımcılığı öğrencilerinin sosyo-demografik özelliklerinin karşılaştırılması sonucu okul başarı durumu ve özel-devlet değişkenlerinde anlamlı bir fark saptanmıştır.

Yapılan çalışmada az sayıda çalışan hemşire yardımcısına ulaşılmış olup, hemşire yardımcılığı uygulamasının diğer ülkelerdeki uygulamalar kadar yaygın

olmadığı belirlenmiştir. Bu nedenle çalışan hemşire yardımcıları için tartışmanın sınırlı kaldığı söylenebilir.

Elde edilen bulgular sonucunda çalışan hemşire yardımcılarının bu mesleği isteyerek seçtikleri saptanmış olup, mesleğe karşı bakış açılarının olumlu olduğu belirlenmiştir. Ancak çalışan hemşire yardımcılarının üniversitede eğitim alma ve başka bir meslekte çalışma isteklerinin de çoğunlukta olduğu saptanmıştır.

Hemşire yardımcılarının yetersiz istihdam, görev tanımının dışında belirtilen işleri yapmak, yetersiz eğitim, yetersiz çalışma ücreti, meslek kavramında belirsizlik gibi sorunlar yaşadığı yapılan çalışma sonucunda görülmüştür. Bu bulgular neticesinde hemşire yardımcılığının bu başlıklar altındaki sorunlar hakkında gerekli kurumlar tarafından iyileştirmelerin yapılması gerektiği söylenebilir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmadan aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

Hemşire yardımcılığı programında öğrenim gören son sınıf öğrencilerin ve aktif olarak çalışan hemşire yardımcılarının her ne kadar hemşire yardımcılığı mesleğine olumlu bakış açıları olsa da başka bir meslek seçme ve üniversite eğitimi alma isteği oranlarının yüksek olduğu görülmektedir.

Ayrıca Türkiye’de hemşire yardımcılığı alımı sınırlı sayıda olsa da hemşire yardımcılığı programını seçen öğrencilerin mesleği tercih ederken ‘iş bulma kolaylığı’ faktörünü de yüksek oranda göz önünde bulundurduğu görülmektedir.

Hemşire yardımcılığı programında öğrenim gören öğrencilerin ve aktif olarak çalışan hemşire yardımcılarının, tanımlanan hemşire yardımcılığı mesleğinin görev ve sorumluluklarını yeterince bilmedikleri belirlenmiştir.

Çalışan hemşire yardımcılarının yetersiz istihdam, görev tanımının dışında belirtilen işleri yapmak, yetersiz eğitim, yetersiz çalışma ücreti, meslek kavramında belirsizlik gibi sorunlar yaşadığı saptanmıştır.

Elde edilen sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir;

- Hemşire yardımcılarının güncel sorunları belirlenmeli ve çözüm önerileri geliştirilmelidir.
- Hemşire yardımcılığı mesleği seçimi hakkında öğrencilerin gerekli kurumlar tarafından yapılan bilgilendirmelerin tekrardan gözden geçirilmesi gerektiği önerilebilir.
- Hemşire yardımcılarının görev ve sorumluluklarına ilişkin hizmet içi eğitimler önerilebilir.
- Bu meslek grubu ile ilgili Türkiye’deki çalışmalar yetersizdir. Konu ile ilgili daha fazla sayıda çalışmanın yapılması önerilebilir.

7. KAYNAKLAR

1. Zeng BT, J Yinghui, Cheng SD, Ding YM, Du JW. Administration approaches of nursing assistants in hospitals: a scoping review. *BMJ Open*. 2022; 12 (11).
2. Blay N, Roche MA. A systematic review of activities undertaken by the unregulated Nursing Assistant. *Journal of Advanced Nursing*. 2020; 76 (7):1538-1551.
3. Kızılkaya Beji N, Akçin Şenyuva E. Hemşire ve yardımcı hemşirelik/hasta bakım personeli eğitimlerinin ulusal ve uluslararası düzeyde irdelenmesi. *Sağlık Düşüncesi ve Tıp Kültürü Dergisi*. 2014; 29:82-5.
4. Wang Y, Yuan H. What is behind high turnover: a questionnaire survey of hospital nursing care workers in Shanghai, China. *BMC Health Services Research*. 2018; 18: 485.
5. Ward S, Stewart D, Ford D, Mullen AM, Makic MBF. Educating certified nursing assistants educational offerings on the run and more. *Journal for Nurses in Professional Development*. 2014; 30 (6): 296- 302.
6. Falk AL, Hult H, Hammar M, Hopwood N, Dahlgren MA. Nursing assistants matters- an ethnographic study of knowledge sharing in interprofessional practice. *Nursing Inquiry*. 2018; 25 (2).
7. National Nursing Assistant Survey [Internet]. (Erişim Tarihi 21/04/2022). Erişim Adresi: <https://www.cdc.gov>.
8. Nursing Support and Personal Care Workers [Internet]. (Erişim Tarihi 21/04/2022). Erişim Adresi: <https://labourmarketinsights.gov.au/occupation-profile/nursing-support-and-personal-care-workers?occupationCode=4233>.
9. Healthcare Personnel Statistics- Nursing And Caring Professionals [Internet]. 2018 (Erişim Tarihi 20/04/2022). Erişim Adresi: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Healthcare_personnel_statistics_-_nursing_and_caring_professionals#Healthcare_personnel. E2.80.94_health_care_assistants.
10. NHS. [Internet]. 2013 (Erişim Tarihi 20/04/2022). Erişim Adresi: <http://www.nhscareers.nhs.uk/explore-by-career/wider-healthcare-team/careers-inthe-wider-healthcare-team/clinical-support-staff/healthcare-assistant/>.

11. Sağlık Meslek Mensuplarının İş ve Görev Tanımları [Internet]. 2014 (Erişim Tarihi 17/07/2022). Erişim Adresi: <https://www.Resmigazete.Gov.Tr/Eskiler/2014/05/20140522-14-1.Pdf>.
12. Kocaman G, Arslan Yürümezoğlu H. Türkiye’de Hemşirelik Eğitiminin Durum Analizi: Sayılarla Hemşirelik Eğitimi (1996-2015). *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*. 2015; 5 (3), 255-262.
13. T. C. Sağlık Bakanlığı, Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü [Internet]. 2023 Yılı Sağlık İş Gücü Hedefleri ve Sağlık Eğitimi. 2014 (Erişim Tarihi 30/05/2022). Erişim Adresi: <https://shgmsigpdb.saglik.gov.tr/Eklenti/39432/0/2023-yili-saglik-is-gucu-hedefleri-ve-saglik-egitimipdf.pdf>.
14. Ulupınar F, Aslan M. Hemşirelerin Hemşire Yardımcısının Görevleri Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*. 2019; 1 (6).
15. Baydın NÜ, Şen TH, Alan H, Yılmaz FT, Özcan D. Hemşire Yardımcılığı Programında Öğrenim Gören Öğrencilerin; Hemşire Yardımcısının Görev ve Sorumlulukları Hakkındaki Görüşleri. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*. 2018;15 (1): 23-29.
16. Çetin Y, Yayan EH. Hemşirelerin hemşire yardımcılarının iş ve görev tanımları ile ilgili görüşleri: Malatya örneği. *Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hemşirelik Dergisi*. 2020; 2 (2): 49-54.
17. Başaran G. Lise ve üniversite öğrencilerinin hemşire yardımcılığı unvanı konusundaki düşünceleri. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi* 2020; 9 (3): 256- 266.
18. Sarabi N. Perceptions about the nursing assistant role in Ganjavian hospital of dezful: a Conventional content analysis. *Trends in Medical Sciences*. 2021; 1(2).
19. Cheng TJ, Hsu YM, Tsai TH, Chen MY, Tsay SF, Shieh SH. Factors Affecting the Competence of Nursing Assistants in Taiwan Long-Term Care Institutions. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2020;17 (24): 9413.
20. U.S. Bureau of Labor Statistics [Internet]. (Erişim Tarihi 18/10/2022). Erişim Adresi: <https://www.bls.gov/ooh/healthcare/nursing-assistants.htm>.

21. Standards for Nursing Assistants and Associated Resources [Internet]. (Erişim Tarihi 18/10/2022): <https://www.health-ni.gov.uk/publications/standards-nursing-assistants-and-associated-resources>.
22. Berta W, Laporte A, Deber R, Baumann A, Gamble B. The evolving role of health care aides in the long-term care and home and community care sectors in Canada. *Human Resources for Health*. 2013;11 (1): 25.
23. Duffield C, Twigg Di, Roche M, Williams A, Wise S. Uncovering the Disconnect Between Nursing Workforce Policy Intentions, Implementation, and Outcomes: Lessons Learned From the Addition of a Nursing Assistant Role. *Policy, Politics, & Nursing Practice*. 2019; 20 (4): 228-238.
24. Kessler L, Bach S, Heron P. Nursing a Grievance? The Role of Healthcare Assistants in a Modernized National Health Service. *Gender, Work and Organization*. 2012; 19 (2).
25. Ulupınar F. Hemşirelerin Hemşire Yardımcısının İş ve Görev Tanımlarına İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi [Yüksek lisans yeterlik tezi]. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi; 2017.
26. Core Competences of Healthcare Assistants in Europe (CC4HCA), An exploratory study into the desirability and feasibility of a common training framework under the Professional Qualifications Directive [Internet]. 2018 (Erişim Tarihi 29/11/2022): https://health.ec.europa.eu/system/files/2018-02/2018_corecompetences_healthcareassistants_en_0.pdf.
27. U.S. Nursing Assistants Employed in Nursing Homes: Key Facts [Internet]. (Erişim Tarihi 10/11/2022). Erişim Adresi: <https://Www.Phinational.Org/Wp-Content/Uploads/Legacy/Phi-Nursing-Assistants-Key-Facts.Pdf>.
28. Ecker S, Pinto S, Sterling M, Wiggins F, Ma C. Working experience of certified nursing assistants in the greater New York City area during the COVID-19 pandemic: Results from a survey Study. *Geriatric Nursing*. 2021;42 (6):1556-1561.
29. Beynon C, Supiano K, Siegel OE, Edelman LS, Hart SE., Madden C. Collaboration Between Licensed Nurses and Certified Nurse Aides in the Nursing Home: A Mixed Methods Study. *Research in Gerontological Nursing*. 2022; 15 (1):16-26.

30. Amerika Birleşik Devletleri Çalışma İstatistikleri Bürosu (Bureau of Labor Statistics, BLS) [Internet]. (Erişim Tarihi 18/12/2022). Erişim Adresi: <https://www.bls.gov/oes/current/oes311131.htm>.
31. Office of Inspector General Office of Evaluation and Inspections Region V [Internet]. 2002 (Erişim Tarihi: 20/12/2022). Erişim Adresi: <https://oig.hhs.gov/oei/reports/oei-05-01-00031.pdf>.
32. American Red Cross Nurse Assistant Training Third Edition [Internet]. 2013 (Erişim Tarihi 12/10/2022). Erişim Adresi: <https://qualitycnatraining.com/wp-content/uploads/2020/04/CNA-Textbook.pdf>.
33. The education, training and qualifications of nursing and care assistants across Europe [Internet]. 2016 (Erişim Tarihi 29/12/2022). Erişim Adresi: <https://www.eurodiaconia.org/wordpress/wp-content/uploads/2016/08/The-education-training-and-qualifications-of-nursing-and-care-assistants-across-Europe-Final.pdf>.
34. Schäfer W, Kroezen M, Hansen J, Sermeus W, Aszalos Z, Batenburg R. Healthcare assistants in EU Member States: An overview. *Health Policy*. 2018; 122 (10): 1109-1117.
35. Review of Role and Function of Health Care Asistants [Internet]. 2018 (Erişim Tarihi 28/10/2022). Erişim Adresi: <https://www.hse.ie/eng/staff/resources/hrstrategiesreports/health-care-assistant-review-final-report-2018.pdf>.
36. Arthur A, Maben J, Wharrad H, Aldus C, Sarre S, Scheneider J, Nicholson C, Barton G, Cox K, Clark A. Can Healthcare Assistant Training (CHAT) improve the relational care of older people? Study protocol for a pilot cluster randomised controlled trial. *Trials*. 2015; 16:559.
37. International Standard Classification of Occupations [Internet]. 2012 (Erişim Tarihi: 08/03/2023). Erişim Adresi: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_172572.pdf.
38. Saiki M, Takemura Y, Kunie K. Nursing assistants' desired roles, perceptions of nurses' expectations and effect on team participation: A crosssectional study. *Journal of Nursing Management*. 2021;1046-1053.

39. Isono H, Suzuki S, Ogura J, Haruta J, Maeno T. Improving the workflow of nursing assistants at a general hospital in Japan. *BMJ Open Quality*. 2017; 6 (2): e000106.
40. Lee HY, Shin JH, Harrington C. Comparing the nurse staffing in Korean and U.S. nursing homes. *Nurs Outlook*. 2015; 63 (2):137-43.
41. Policy on Assistants in Nursing [Internet]. 2017 (Erişim Tarihi 02/01/2023). Erişim Adresi: <http://www.nswnma.asn.au/wp-content/uploads/2013/07/NSWNMA-Policy-on-Assistants-in-Nursing.pdf>.
42. Mabunda ET. The Role Of The Enrolled Nursing Auxiliary in A Selected Health Care Administration. *Curationis*. 2001; 24 (1): 79-83.
43. South African nursing council provincial distribution of nursing manpower versus the population of the republic of South Africa as at 31 december 2021[Internet]. (Erişim Tarihi 03/01/2023). Erişim Tarihi: <https://www.sanc.co.za/wp-content/uploads/2022/01/Stats-2021-1-Provincial-Distribution.pdf>.
44. Hemşire Yardımcısı Görev ve Sorumlulukları [Internet]. (Erişim Tarihi 30/01/2023): https://lokmanhekimmeslekiveteknik.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/32/01/966843/dosyalar/2022_04/21085140_Hemsire-Yardimcisi-Gorev-ve-Sorumluluklari.pdf?CHK=c9034bde88d8a65ff6c4dccb3bbefc63.
45. Sürekli İşçi Alım İlanı [Internet]. (Erişim Tarihi 30/01/2023). Erişim Adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/ilanlar/eskiilanlar/2022/11/20221128-4-7.pdf>.
46. Hemşire Yardımcısı [Internet]. Erişim Tarihi 30/01/2023): <https://esube.iskur.gov.tr/Meslek/MeslekleriTaniyalim.aspx>.
47. Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Haftalık Ders Çizelgeleri [Internet]. (Erişim Tarihi 28/12/2022). Erişim Adresi: <http://meslek.eba.gov.tr/?p=Ders-Cizelgeleri&tur=mtal&sinif=10&alan=39>.
48. Meyer D, Raffle H, Ware LJ. The first year: Employment patterns and job perceptions of nursing assistants in a rural setting. *Journal of Nursing Management*. 2014; 22 (6): 769-78.
49. Chang TS, Chen LJ, Hung SW, Hsu YM, Tzeng YL, Chang L. Work Stress and Willingness of Nursing Aides during the COVID-19 Pandemic. *Healthcare*. 2022;10 (8):1446.

50. Travers JL, Schroeder K, Norful AA, Aliyu S. The influence of empowered work environments on the psychological experiences of nursing assistants during COVID-19: a qualitative study. *BMC Nursing*. 2020; 19: 98.
51. Campbell AR, Kennerly S, Swanson M, Forbes T, Scott E. Manager's influence on the registered nurse and nursing assistant relational quality and patient safety culture. *Journal of Nursing Management*. 2021; 29 (8): 2423-2432.
52. Davila H, Abrahamson K, Mueller C, Inui TS, Black AG, Arling G. Nursing Assistant Perceptions of Their Role in Quality Improvement Processes in Nursing Homes. *Journal of Nursing Care Quality*. 2016; 31 (3): 282-289.
53. Saiki M, Kunie K, Takemura Y, Takehara K, Ichikawa N. Relationship between nurses' perceptions of nursing assistant roles and information-sharing behaviors: A cross-sectional study. *Nursing Health Sciences*. 2020; 22 (3):706-713.
54. Algozo M, Ramjan L, East L, Peters K. An exploration of under graduate nursing assistant employment in aged care and its value to under graduate nursing education. *Nurse Education Today*. 2019; 82, 32–36.
55. Stombaugh A, Judd A. Does nursing assistant certification increase nursing student's confidence level of basic nursing care when entering a nursing program? *Journal of Professional Nursing*. 2014; 30 (2):162-7.
56. Creapeau JGL, Artisensi JLJ, Lauver KJ. Leadership and Staff Perceptions on Long-term Care Staffing Challenges Related to Certified Nursing Assistant Retention. *The Journal of Nursing Administration*. 2022; 52 (3):146-153.
57. Capponi N, Brown C. Non-academic admission criterion of certified nursing assistant status for undergraduate nursing programs: A comparative case study. *Journal of Professional Nursing* 2021; 37, 1027–1035.
58. Wareing S, Sethares KA. Personal, social and cultural factors affecting elders' transitions to long term care: Certified nursing assistant perspectives. *Applied Nursing Research*. 2021; 59:151419.
59. Yang PH, Chen YM, Wu LC, Chen MH, Hsieh HF. Nursing Assistant Staffing Model: Implementation and Outcome Evaluation in Taiwan Hospitals. *Journal Nursing Research*. 2023; 31 (1).
60. Brown M, Redfern RE, Bressler K, Swicegood TM, Molnar M. Effects of an advanced nursing assistant education program on job satisfaction, turnover rate,

- assistant education program on and clinical outcomes. *Journal of Gerontological Nursing*. 2013; 39 (10):34-43.
61. Kudo Y, Kono K, Kume R, Matsuhaşi A, Tsutsumi A. Feelings about Nursing Assistants that Enhance the Work Motivation of Japanese Registered Nurses and Licensed Practical Nurses. *Journal of UOEH*. 2017; 39 (4), 259-269.
 62. Walton LA, Rogers B. Workplace hazards faced by nursing assistants in the united states: A focused literature review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2017; 14 (5): 544.
 63. Temel M, Çelikkalp Ü, Bilgiç Ş, Varol G. Hemşirelik Öğrencilerinin Mezuniyet Sonrasına Yönelik Mesleki Kaygıları ve Etkileyen Faktörler. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2020; 23 (1): 23-34.
 64. Taslak S, Işıkay Çağdaş. Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Eğitim Algıları ile Kaygı ve Umutsuzluk Düzeylerine Yönelik Bir Araştırma: Sağlık Yüksekokulu Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*. 2015; 6(3).
 65. Sung HC, Chang SM, Tsai CS. Working in long-term care settings for older people with dementia: nurses' aides. *Journal of Clinical Nursing*. 2005; 14 (5): 587-93.
 66. Squires JE, Hoben M, Linklater S, Carleton HL, Graham N, Estabrooks CA. Job Satisfaction among Care Aides in Residential Long-Term Care: A Systematic Review of Contributing Factors, Both Individual and Organizational. *Nursing Research and Practice*. 2015; 157924.
 67. Fitzpatrick PG. Turnover of certified nursing assistants: a major problem for long-term care facilities. *Hospital Topics*. 2002; 80 (2): 21-5.
 68. Sprangers S, Dijkstra K, Luijten AR. Communication skills training in a nursing home: effects of a brief intervention on residents and nursing aides. *Clinical Interventions in Aging*. 2015; 10 311–319.

8. EKLER

EK-1. Hacettepe Üniversitesi Etik Kurul İzni

Tarih: 12/08/2022
Sayı: E-35853172-000-00002336312
00002336312

T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Rektörlük

Sayı : E-35853172-000-00002336312
Konu : Rukiye Kevser SAĞLAM Hk. (Etik Komisyon İzni)

12.08.2022

HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ DEKANLIĞINA

İlgi : 04.07.2022 tarihli ve E-51986023-000-00002275570 sayılı yazınız.

Fakülteniz Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Doç. Dr. Bilge KALANLAR'ın sorumluluğunda yüksek lisans öğrencisi Rukiye Kevser SAĞLAM tarafından yürütülen "Çalışan Hemşire Yardımcılarının ve Hemşire Yardımcılığı Programında Öğrenim Gören Öğrencilerin Mesleğe İlişkin Görüşleri ve Bu Mesleğin Seçiminde Etkili Olan Faktörlerin Belirlenmesi" başlıklı tez çalışması, Üniversitemiz Senatosu Etik Komisyonunun 26 Temmuz 2022 tarihinde yapmış olduğu toplantıda incelenmiş olup, etik açıdan uygun bulunmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Vural GÖKMEN
Rektör Yardımcısı

Bu belge sayılı elektronik imza ile onaylanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 2F552A51-B646-4707-A75E-B95086B295EF

Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/hu-ebys>

Adres: Hacettepe Üniversitesi Rektörlük 06100 Sıhhiye-Ankara

Bilgi için: Duygu Didem İLERİ

E-posta: yazimd@hacettepe.edu.tr İnternet Adresi: www.hacettepe.edu.tr Elektronik

Bilgisayar İşletmeni

Ağ: www.hacettepe.edu.tr

Telefon: 0 (312) 305 3001-3002 Faks: 0 (312) 311 9992

Telefon :

Keş: hacettepeuniversitesi@hsstl.kep.tr

EK-2. Millî Eğitim Bakanlığı İzin Yazısı

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Millî Eğitim Müdürlüğü

Tarih: 21/07/2022
Sayı: E.-E-14588481-605.99-53871243-
00002297610

Sayı : E-14588481-605.99-53871243
Konu : Araştırma İzni

21.07.2022

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Hemşirelik Fakültesi Dekanlığı)

İlgi: a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 2020/2 sayılı Genelgesi.
b) 7.07.2022 tarihli ve 00002284098 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Hemşirelik Fakültesi yüksek lisans programı öğrencisi Rukiye Kevser Sağlam'ın "**Çalışan Hemşire Yardımcılarının ve Hemşire Yardımcılığı Programında Öğrenim Gören Öğrencilerin Mesleğe İlişkin Görüşleri ve Bu Mesleğin Seçiminde Etkili Olan Faktörlerin Belirlenmesi**" konulu çalışması kapsamında İlimize bağlı tüm liselerde uygulama yapma talebi ilgi (a) Genelge çerçevesinde incelenmiştir.

Yapılan inceleme sonucunda, söz konusu araştırmanın Müdürlüğümüzde muhafaza edilen ölçme araçlarının; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Millî Eğitim Temel Kanunu ile Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarına uygun olarak, ilgili yasal düzenlemelerde belirtilen ilke, esas ve amaçlara aykırılık teşkil etmeyecek, eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde okul ve kurum yöneticilerinin sorumluluğunda, gönüllülük esasına göre uygulanması Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Harun FATSA
Vali a.
Millî Eğitim Müdürü

Ek: Uygulama Araçları (6 Sayfa)

Dağıtım:
Gereği:
Hacettepe Üniversitesi

Bilgi:
B Planı

EK-3. Etlik Zübeyde Hanım Kadın Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi İzin Yazısı

Eğit. Tezli
İzcin. Başv.

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ
Etlik Zübeyde Hanım Kadın Hastalıkları
Eğitim ve Araştırma Hastanesi

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI ETLİK ZÜBEYDE HANIM
KADIN HASTALIKLARI EĞİTİM VE ARAŞTIRMA
HASTANESİ - ETLİK ZÜBEYDE HANIM KADIN
HASTALIKLARI EĞİTİM VE ARAŞTIRMA (EPA) MERKEZİ
11.10.2021 3524 - E-90057706 - 799 - 492

Sayı : E-90057706-799
Konu : TUEK Başvurusu Rukiye Kevser
SAĞLAM (Tez Çalışması)

ANKARA İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜNE
(Personel Hizmetleri Başkanlığı Eğitim Birimi)

İlgi : 19.09.2022 tarih ve E-90739940-799-2021 sayılı yazınız.

İlgi tarih sayılı yazıya istinaden Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Rukiye Kevser SAĞLAM'ın "Çalışan hemşire yardımcılığı programında öğrenim gören öğrencilerin mesleğe ilişkin görüşleri ve bu mesleğin seçiminde etkili olan faktörlerin belirlenmesi" konulu tez çalışması 22.09.2022 tarihinde toplanan SUAM Tıpta Uzmanlık Eğitim Kurulu tarafından incelenmiş olup, 12/17 no'lu karar yazımız ekinde sunulmuştur.

Bilgi ve gereğini arz ederim.

e-İmzalıdır.
Prof. Dr. Yaprak ÜSTÜN
Başhekim

Ek :
1 Adet TUEK Kararı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 1e5ca8af-b821-47ac-9259-e929542df581 Belge Doğrulama Adresi: <https://www.narkive.gov.tr/saglik-bakanligi-ebys>

Etlik Zübeyde Hanım Kadın Hastalıkları EAH

Telefon: Faks No: 03123220184

e-Posta: dogan.aytas@saglik.gov.tr İnternet Adresi: dogan.aytas@saglik.gov.tr

Bilgi için: Doğan AYTAS
Veri Hazırlama ve Kontrol İşl.
Telefon No: (0 312) 567 47 24

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
ETLİK ZÜBEYDE HANIM KADIN HASTALIKLARI
EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ

SUAM Tıpta Uzmanlık Eğitim Kurulu

KARAR TARİHİ : 22.09.2022

KARAR NO : 12

KARAR

17. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Rukiye Kevser SAĞLAM'ın "Çalışan hemşire yardımcılığı programında öğrenim gören öğrencilerin mesleğe ilişkin görüşleri ve bu mesleğin seçiminde etkili olan faktörlerin belirlenmesi" konulu tez çalışmasının kabulüne,

Karar verilmiştir.

Prof. Dr. Salim ERKAYA
Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Serdar DİLBAZ
Öğretim Üyesi

Doç. Dr. Ayşen Sumru KAVURT
Öğretim Üyesi

Doç. Dr. Vakkas KORKMAZ
Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Yaprak ÜSTÜN
Başkan

EK-4. Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi İzin Yazısı

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ
Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI GÜLHANE EĞİTİM VE
ARAŞTIRMA HASTANESİ - GÜLHANE SAĞ TIPTA
UZMANLIK EĞİTİM KURULU (TUEK)
E-19/2022 29.09 E-50687469-799-488

Sayı : E-50687469-799
Konu : 29.09.2022 Tarihli Tıpta Uzmanlık
Eğitim Kurulu (TUEK) Kararları
Hk.

ANKARA İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜNE
(Eğitim ve Tescil Birimi)

Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi Tıpta Uzmanlık Eğitim Kurulu (TUEK)'nun 29.09.2022 tarihli kurul kararları Ek'te sunulmuştur.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

e-İmzalıdır.
Uz.Dr.Nihal DURMAZ
Başhekim Yardımcısı

Ek:
29.09.2022 Tarihli TUEK Kararları

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 53621207104046910453caad70a710 — Belge Doğrulama Adresi: <http://www.saglik.gov.tr/saglik-bakanligi-eyys>
Genel Dr. İevrik Sağlam Cd. Etilik ARGE/TUEK Birimi

Telefon: Faks No:
e-Posta: dilek.menay@saglik.gov.tr İnternet Adresi:
<http://www.gulhanesah.saglik.gov.tr/>

Bilgi için: Dilek MENAY
Veri Hazırlama ve Kontrol İşlt.
Telefon No: (0 312) 304 61 05

SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ
GÜLHANE SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
TIPTA UZMANLIK EĞİTİMİ KURULU (TUEK)
KARAR DEFTERİ

KARAR TARİHİ: 29.09.2022
KARAR NO: 19

1. GEAH Suatlı Hekimliği ve Hiperbarik Tıp Kliniğinde görev yapmakta olan **Dr. Sinemcan ÇETİNKAYA DULAY**'ın 14.09.2022 tarihli, SAYI: 50687469.799.13611 sayılı "Akademik Çalışma Hk." konulu dilekçesi ve "**Hiperbarik Oksijen Tedavisinin (HBOT)'ün Diyabetik Retinopati Üzerine Olan Etkileri**" başlıklı tez çalışması incelenmiş ve araştırma izni talebi oybirliği ile **uygun görülmüştür.**
2. Ankara Valiliği İl Sağlık Müdürlüğü'nün 19.09.2022 tarihli, SAYI: 90739940.799.2021 sayılı ve "Rukiye Kevser SAĞLAM (Tez Çalışması)" konulu **Yüksek Lisans Öğrencisi Rukiye Kevser SAĞLAM**'ın, "**Çalışan Hemşire Yardımcılarının ve Hemşire Yardımcılığı Programında Öğrenim Gören Öğrencilerin Mesleğe İlişkin Görüşleri ve Bu Mesleğin Seçiminde Etkili Olan Faktörlerin Belirlenmesi**" başlıklı tez çalışması incelenmiş ve araştırma izni talebi oybirliği ile **uygun görülmüştür.**
3. Ankara Valiliği İl Sağlık Müdürlüğü'nün 22.09.2022 tarihli, SAYI: 90739940.799.2044 sayılı ve "Büşra GÖKMEN (Doktora Tez Çalışması)" konulu **Doktora Öğrencisi Büşra GÖKMEN**'in, "**Sağlık Turizmi Çalışan Profili ve Bakım Yetkinliğinin Değerlendirilmesi: Kamu Hastaneleri Örneği**" başlıklı tez çalışması incelenmiş olup, araştırma konusu ile ilgili olarak uygulanacak olan **anket formundaki** bazı soruların kurum ile ilgili idari hususları içermesi nedeniyle araştırma izni talebi oybirliği ile **uygun görülmemiştir.**
4. SBC Gülhane Tıp Fakültesi Dekanlığı Halk Sağlığı Anabilim Dalı Başkanlığında görev yapmakta olan **Dr. Hatice Şeyma ERDEM**'in 22.09.2022 tarihli, SAYI: E.50687469.000.20648 sayılı "Uzmanlık Eğitimine Ek Süre Verilmesi Hk." konulu dilekçesi ile Covid-19 pandemi nedeniyle uzmanlık eğitimi süresi için 3(Üç) ay ek süre talebi incelenmiş ve oybirliği ile **uygun görülmüştür.**
5. GEAH Kardiyoloji Kliniğinde görev yapmakta olan **Dr. Musa ÖZ**'ün 19.09.2022 tarihli, SAYI: 50687469.000.112 sayılı "Dr. Musa ÖZ Hk." konulu dilekçesi ile ailevi sebeplerden dolayı mazeretsiz geçiş hakkını kullanma isteği talebi incelenmiş ve oybirliği ile **uygun görülmüştür.**
6. GEAH Aile Hekimliği Kliniğinde görev yapmakta olan **Dr. Hacer Sena BALABAN**'ın 13.09.2022 tarihli, SAYI: 50687469.774.01.07.13557 sayılı "Dr. Hacer Sena BALABAN (DR190667)'ın Tez Uzatma Talebi Hk." konulu dilekçesi ile Covid-19 pandemi nedeniyle uzmanlık eğitimi süresi için 3(Üç) ay ek süre talebi incelenmiş ve oybirliği ile **uygun görülmüştür.**

EK-6. Abdurrahman Yurtaslan Onkoloji Eğitim ve Araştırma Hastanesi İzin Yazısı

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ
Dr. Abdurrahman Yurtaslan Onkoloji
Eğitim ve Araştırma Hastanesi

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI DR. ABDURRAHMAN
YURTASLAN ONKOLOJİ ENST. - ONKOLOJİ ENST. VE
TUEK BİRİME
24.10.2022 17:18 - E-20033663 - 799 - 88
061-984872

Sayı : E-20033663-799
Konu : Rukiye Kevser SAĞLAM
(Tez Çalışması)

ANKARA İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜNE
Eğitim ve Tescil Birimi

İlgi : 19/09/2022 tarihli ve 90739940-799-E-90739940-799-2021 sayılı yazı.

İlgi tarih ve sayılı yazı ile bildirilen Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Rukiye Kevser SAĞLAM'ın "*Çalışan Hemşire Yardımcılığı Programında Öğrenim Gören Öğrencilerin Mesleğe İlişkin Görüşleri ve Bu Mesleğin Seçiminde Etkili Olan Faktörlerin Belirlenmesi*" konulu tez çalışmasının TUEK'de değerlendirilebilmesi için gerekli dökümanlar getirilmediğinden başvuru değerlendirmeye alınamamıştır.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof.Dr. Fevzi ALTUNTAŞ
Başhekim

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 136617a3-038e-42f0-8d45-e1c5da769bd7 Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/saglik-bakanligi-ebys>

Mehmet Akif Ersoy Mah. Yenimahalle/ANKARA

Telefon: Faks No: 03123360909-3220

e-Posta: merve.emeksiz@saglik.gov.tr İnternet Adresi: onkoloji.gov.tr

Bilgi için: Merve EMEKŞİZ

TIBBİ SEKRETER

Telefon No: (0 312) 336 09 09

EK-7. Gazi Mustafa Kemal Mesleki ve Çevresel Hastalıklar Hastanesi İzin Yazısı

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ
Ankara Gazi Mustafa Kemal Mesleki ve Çevresel Hastalıklar Hastanesi

Sayı : E-92143444-799
Konu : Rukiye Kevser SAĞLAM (Tez Çalışması)

ANKARA İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜNE
(Eğitim ve Tescil Birimi)

İlgi : 19/09/2022 tarihli ve 90739940-799-E-90739940-799-2021 sayılı yazınız.

İlgi sayılı yazınız ile; Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Rukiye Kevser SAĞLAM' ın "*Çalışan Hemşire Yardımcılığı Programında Öğrenim Gören Öğrencilerin Mesleğe İlişkin Görüşleri ve Bu Mesleğin Seçiminde Etkili Olan Faktörlerin Belirlenmesi*" konulu tez çalışması talebi Hastane Yöneticiliğimizce değerlendirilerek uygun görülmüştür.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Op.Dr. Uğur YILDIZ
Başhekim

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 95069966-9e65-4645-9a4a-976bdfadbc2e Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/saglik-bakanligi-ebys>

Gazi Mah. Silahatar Cad. No. 2

Telefon: Faks No: 03122126675

e-Posta: sibel.bekgoz@saglik.gov.tr İnternet Adresi: www.gmkdh.gov.tr

Bilgi için: Sibel BEKGÖZ

HEMŞİRE

Telefon No: (0 312) 212 66 66

EK-8. Ankara Atatürk Sanatoryum Eğitim ve Araştırma Hastanesi İzin Yazısı

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ
Ankara Atatürk Sanatoryum
Eğitim ve Araştırma Hastanesi

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI ANKARA ATATÜRK
SANATORİYUM EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ -
ANKARA ATATÜRK SANATORİYUM E.A. İL EĞİTİM
İDARESİ KURULUĞU
12/10/2022 18:07 - E-53610172 - 799 - 188
027044213

Sayı : E-53610172-799
Konu : Çalışma İzni Hk (Rukiye Kevser
SAĞLAM)

İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ

İlgi : 19/09/2022 tarihli ve 90739940-799-E-90739940-799-2021 sayılı yazı.

“Çalışan Hemşire yardımcılarının ve hemşire yardımcılığı programında öğrenim gören öğrencilerin mesleğe ilişkin görüşleri ve bu mesleğin seçiminde etkili olan faktörlerin belirlenmesi” başlıklı çalışmamızı hastanemizde uygulama talebi, bizzat sorumlu araştırmacılar tarafından belirtilen tarihler arasında yürütülmesi, katılımlarının gönüllülük esasına dayanılarak katılımcıların yazılı onamlarının alınması, çalışma verileri içerisinde hastane özel adlarının kullanılmaması, çalışma sonuçlarının Bakanlığımızın bilgisi dışında ilan edilmemesi, başka bir amaç ile kullanılmaması, başka makam ve kişilere verilmemesi ayrıca söz konusu çalışma sonucunun bir örneğinin ilgili üniversite tarafından İl Sağlık Müdürlüğümüze gönderilmesi kaydıyla, Sağlık Uygulama Araştırma Merkezi Eğitim Planlama Kurulunun 26.09.2022 tarih ve 36 no’lu toplantısında görüşülerek uygun görülmüştür.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Uzm. Dr. Osman ÖRSEL
Başhekim a.
Başhekim Yardımcısı.

Ek: Rukiye Kevser SAĞLAM EPK kararı.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 17170047-d884-410e-8634-c47872e4e9da Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/saglik-bakanligi-ebys>

Principsbaşı Mah. Ardahan Sk. No:25 Keçiören / ANKARA

Telefon: Faks No: (0 312) 356 90 02

e-Posta: semra.temur@saglik.gov.tr İnternet Adresi: www.akoah.gov.tr

Bilgi için: Semra TEMUR

Birim Sorumlusu

Telefon No: (0 312) 567 70 00

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ
SBÜ Ankara Atatürk Sanatoryum Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Sağlık Uygulama Araştırma Merkezi Bilimsel Araştırma Değerlendirme Eğitim Kurulu

Tarih: 26.09.2022
Toplantı No: 36 - Sayfa 1/1
Yer: Başhekimlik Makamı

Başkan:	Prof Dr Aydın YILMAZ
Üyeler:	
Prof Dr Selma UYSAL RAMADAN	SUAM Kurum Eğitim Sorumlusu
Prof Dr Pınar ERGÜN	Göğüs Hastalıkları
Prof Dr Yunsur ÇEVİK	Acil Tıp
Prof Dr Murat ALTAY	Ortopedi ve Travmatoloji
Doç Dr Ayşe Derya BULUŞ	Çocuk Endokrinoloji ve Metabolizma Hastalıkları
Doç Dr Tijen ACAR	Aile Hekimliği

Hastanemiz Sağlık Uygulama Araştırma Merkezi Eğitim Planlama Kurul'u 26.09.2022 tarihli toplantısına saat 13:30'da başladı. Kurula yapılan başvurular doğrultusunda alınan kararlar aşağıda belirtilmiştir.

9. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi **Rukiye Keşer SAĞLAM**'ın "Çalışan Hemşire yardımcılarının ve hemşire yardımcılığı programında öğrenim gören öğrencilerin mesleğe ilişkin görüşleri ve bu mesleğin seçiminde etkili olan faktörlerin belirlenmesi" konulu etik kurul onayı olan tez çalışmasını Eylül 2022-Haziran 2023 tarihleri planlanan süre içinde hastanemizde yapma talebi, bizzat sorumlu araştırmacılar tarafından katılımların gönüllülük esasına göre yürütülmesi, çalışma verileri içinde hastane özel adının kullanılmaması, başka bir amaçla kullanılmaması, başka makam ve kişilere verilmemesi ayrıca söz konusu çalışma sonucunun bir örneğinin, ilgili üniversite tarafından İl Sağlık Müdürlüğümüze gönderilmesi kaydı ile başlatılması **oy birliği ile uygun görülmüştür.**

Doç Dr Ayşe Derya BULUŞ
Çocuk Endokrinoloji ve Metabolizma Hastalıkları

Doç Dr Tijen ACAR
Aile Hekimliği (İZİNLİ)

Prof Dr Pınar ERGÜN
Göğüs Hastalıkları

Prof Dr Yunsur ÇEVİK
Acil Tıp

Prof Dr Murat ALTAY
Ortopedi ve Travmatoloji

Prof Dr Selma UYSAL RAMADAN
SUAM Kurum Eğitim Sorumlusu

Prof Dr Aydın YILMAZ
Başkan

EK-9. Yenimahalle Eğitim ve Araştırma Hastanesi İzin Yazısı

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ
Yenimahalle Eğitim ve Araştırma Hastanesi

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI YENİMAHALLE EĞİTİM VE
ARAŞTIRMA HASTANESİ - YENİMAHALLE SAĞLIK
KURULU - EK-9

Sayı : E-33373887-799
Konu : Rukiye Kevser SAĞLAM

ANKARA İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 19/09/2022 tarihli ve 90739940-799-E-90739940-799-2021 sayılı yazı.

Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Rukiye Kevser SAĞLAM' ın "*Çalışan Hemşire Yardımcılığı Programında Öğrenim Gören Öğrencilerin Mesleğe İlişkin Görüşleri ve Bu Mesleğin Seçiminde Etkili Olan Faktörlerin Belirlenmesi*" konulu tez çalışması Hastanemizce uygun görülmüştür.

Bilgilerinize ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Mustafa DURAN
Başhekim

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 7bc97702-0460-4b0b-b8ca-f6a8378ecb4 Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/saglik-bakanligi-ebys>

Yenimahalle Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Telefon: Faks No:

e-Posta: bulent.ozturk@saglik.gov.tr İnternet Adresi:

Bilgi için: BÜLENT ÖZTÜRK

Veri Hazırlama ve Kontrol İşl.

Telefon No: (0 312) 565 62 27

**EK-10. Gaziler Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Eğitim ve Araştırma
Hastanesi İzin Yazısı**

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ
Gaziler Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Sayı : E-34215015-771
Konu : Rukiye Kevser SAĞLAM (Tez
Çalışması) Hk.

ANKARA İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜNE
(Eğitim ve Tescil Birimi)

İlgi : 19/09/2022 tarihli ve 90739940-799-E-90739940-799-2021 sayılı yazı.

Rukiye Kevser SAĞLAM'ın "Çalışan Hemşire Yardımcılığı Programında Öğrenim Gören Öğrencilerin Mesleğe İlişkin Görüşleri ve Bu Mesleğin Seçiminde Etkili Olan Faktörlerin Belirlenmesi" konulu tez çalışmasının hastanemizde yapılması talebi; Bilimsel Araştırma Değerlendirme Kurulunun, 28.09.2022 tarih ve 13/001 protokol nolu kararıyla, hastanemiz bünyesinde bu kapsamda öğrenci olmadığı için uygun görülmemiştir
Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Doç. Dr. Engin KOYUNCU
Başhekim

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: a9e3dbd0-2f7b-4ac8-96e7-3e8092c1c30b Belge Doğrulama Adresi: <https://www.nerkiye.gov.tr/saglik-bakanligi-ebys>

Gaziler Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon EAH

Telefon: Faks No:

e-Posta: gizem.karaca@saglik.gov.tr İnternet Adresi: gizem.karaca@saglik.gov.tr

Bilgi için: Gizem KARACA

Veri Hazırlama ve Kontrol İht.

Telefon No: (0 312) 291 10 17

EK-11. Mamak Devlet Hastanesi İzin Yazısı

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ
Mamak Devlet Hastanesi

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI MAMAK DEVLET HASTANESİ -
MAMAK İZİN BİRİMİ

Sayı : E-20541108-799
Konu : Rukiye Kevser SAĞLAM
(Tez Çalışması)

ANKARA EĞİTİM VE TESCİL BİRİMİ

İlgi : 19/09/2022 tarihli ve 90739940-799-E-90739940-799-2021 sayılı yazı.

Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Rukiye Kevser SAĞLAM' ın "*Çalışan Hemşire Yardımcılığı Programında Öğrenim Gören Öğrencilerin Mesleğe İlişkin Görüşleri ve Bu Mesleğin Seçiminde Etkili Olan Faktörlerin Belirlenmesi*" konulu tez çalışmasına yönelik izin talebi Hastane Yönetimi tarafından değerlendirilmiş olup uygun görülmemiştir.

Doç.Dr. Mevlüt KARATAŞ
Başhekim

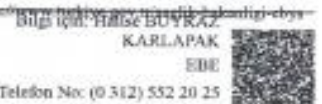
Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 4c59854c-5115-493e-a32b-9505992ee77bb Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/mamak-devlet-hastanesi-ebys>
Üretili mah. 11181 Sok. No:24 06270 Mamak Ankara

Telefon: Faks No:

e-Posta: h.buyrazckarlapak@saglik.gov.tr İnternet Adresi: mamakdh@saglik.gov.tr

Telefon No: (0 312) 552 20 25

EK-12. Şehit Ahmet Özsoy Devlet Hastanesi İzin Yazısı

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ
Şehit Ahmet Özsoy Devlet Hastanesi

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI ŞEHİT AHMET ÖZSOY DEVLET
HASTANESİ - ŞEHİT AHMET ÖZSOY DAHİ PERSONEL
BİRİMİ

Sayı : E-66954450-929
Konu : Rukiye Kevser SAĞLAM (Tez
Çalışması)

ANKARA İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜNE
Sağlık Hizmetleri Başkanlığı
(Eğitim ve Tescil Birimi)

İlgi : 19/09/2022 tarihli ve 90739940-799-E-90739940-799-2021 sayılı yazı.

İlgi tarih ve sayılı yazınızda, Hacettepe Üniversitesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Rukiye Kevser SAĞLAM' ın "*Çalışan Hemşire Yardımcılığı Programında Öğrenim Gören Öğrencilerin Mesleğe İlişkin Görüşleri ve Bu Mesleğin Seçiminde Etkili Olan Faktörlerin Belirlenmesi*" konulu tez çalışması talebinin değerlendirilmesi istenmekte olup, adı geçeninin talebi hastanemizce uygun görülmüştür.

Bilgilerinize arz ederim.

e-İmzalıdır.
Op. Dr. Ömer ŞAHİN
Başhekim

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 331a6366-94be-4adf-80d0-d86d492fbc3e Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/saglik-bakanligi-ebys>

Seymenler Mah. Cumhuriyet Cad. N:134 Gölbaşı/Ankara

Telefon: Faks No:

e-Posta: Elif.Savas@saglik.gov.tr İnternet Adresi: Elif.Savas@saglik.gov.tr

Bilgi için: Elif SAVAŞ

TIBBİ SEKRETER

Telefon No: (0 312) 484 03 22

EK-13. 29 Mayıs Devlet Hastanesi İzin Yazısı

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ
29 Mayıs Devlet Hastanesi

Sayı : E-82478784-774.01.01
Konu : Rukiye Kevser SAĞLAM
(Tez Çalışması)

ANKARA İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ
Sağlık Hizmetleri Başkanlığı
(Eğitim ve Tescil Birimi)

İlgi : 19/09/2022 tarihli ve 90739940-799-E-90739940-799-2021 sayılı yazısı.

Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Rukiye Kevser SAĞLAM' ın "*Çalışan Hemşire Yardımcılığı Programında Öğrenim Gören Öğrencilerin Mesleğe İlişkin Görüşleri ve Bu Mesleğin Seçiminde Etkili Olan Faktörlerin Belirlenmesi*" konulu tez çalışmasına yönelik gerekli izin talebi Hastane Yönetimimizce değerlendirilmiş olup uygun görülmemiştir.

Gereğini arz ederim.

Doç. Dr. Dilek DÜLGER
Başhekim

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 384337ad-716a-4515-b119-ac17e094eaa3 Belge Doğrulama Adresi: <https://www.nurkiye.gov.tr/saglik-bakanligi-ebys>

Telefon: Faks No:

e-Posta: dilek.kiper@saglik.gov.tr İnternet Adresi:

Bilgi için: Dilek KİPER

EHE

Telefon No: (0 312) 593 29 29

EK-15. Dr. Nafiz Körez Devlet Hastanesi İzin Yazısı

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ
Dr. Nafiz Körez Devlet Hastanesi

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI DR. NAFİZ KÖREZ DEVLET
HASTANESİ - T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI DR. NAFİZ
KÖREZ DEVLET HASTANESİ
28/09/2022 15:19 - İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ - 729 - 12863
9011940421

Sayı : E-22568850-929
Konu : Rukiye Kevser SAĞLAM
(Tez Çalışması)

ANKARA İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜNE
(Sağlık Hizmetleri Başkanlığı)

İlgi : 19/09/2022 tarihli ve 90739940-799-E-90739940-799-2021 sayılı yazınız.

Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Rukiye Kevser SAĞLAM' ın "*Çalışan Hemşire Yardımcılığı Programında Öğrenim Gören Öğrencilerin Mesleğe İlişkin Görüşleri ve Bu Mesleğin Seçiminde Etkili Olan Faktörlerin Belirlenmesi*" konulu tez çalışmasını hastanemizde yapma isteği hakkındaki ilgi sayılı yazımız Başhekimliğimizce değerlendirilmiş olup, adı geçeninin söz konusu talebi hastanemizin yoğunluğu nedeniyle uygun görülmemiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Uzm. Dr. Fatma DURAN
Başhekim

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 5c7d4ea1-d856-40e6-8586-41008c70a4fe Belge Doğrulama Adresi: <https://www.nafizye.gov.tr/saglik-bakanligi-obyz>

12 Caddesi Personel Birimi Osmanlı Mh. Metropül Cd. No:41 Sincan/ANKARA

Telefon: Faks No: 0312 2633301

e-Posta: ozlem.yesil@saglik.gov.tr İnternet Adresi: <https://sincandevlethastanesi.gov.tr>

Bilgi için: Özlem YEŞİL

TIBBİ SEKRETER

Telefon No: (0 312) 263 55 55

EK-16. Pursaklar Devlet Hastanesi İzin Yazısı

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ
Pursaklar Devlet Hastanesi

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI PURSAKLAR DEVLET
HASTANESİ - T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI PURSAKLAR
DEVLET HASTANESİ

Sayı : E-69668506-929
Konu : Rukiye Kevser SAĞLAM
(Tez Çalışması)

ANKARA İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜNE
Sağlık Hizmetleri Başkanlığı
Eğitim ve Tescil Birimi

İlgi : 19/09/2022 tarihli ve 90739940-799-E-90739940-799-2021 sayılı yazı.

Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Rukiye Kevser SAĞLAM' ın "*Çalışan Hemşire Yardımcılığı Programında Öğrenim Gören Öğrencilerin Mesleğe İlişkin Görüşleri ve Bu Mesleğin Seçiminde Etkili Olan Faktörlerin Belirlenmesi*" konulu tez çalışması talebine ilişkin yazısı incelenmiş olup, Hastanemizde Hemşire Yardımcısı olmadığı için ilgili talep Başhekimliğimizce uygun görülmemiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Doç.Dr.Doğan AKDOĞAN
Başhekim

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Programı Kodu: 0044-400-4-41-0201-0000-4130-00 — Belge Doğrulama Adresi: <http://www.turkiye.gov.tr/saglik-bakanligi-ebys>
Pursaklar Devlet Hastanesi-İnsan Kaynakları Birimi Bilgi için: Erdoğan KARAAYTU
Telefon: Faks No: Veri Hazırlama ve Kontrol İht.
e-Posta: erdoğan.karayıtu@saglik.gov.tr İnternet Adresi: Mimar Sinan Mah. Çarşıyay Telefon No: (0 312) 509 71 78
Sokak No:39 Pursaklar/Ankara

EK-17. Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü Yazısı

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü

Sayı : E-39864672-605.01-5548002
Konu : Veri Toplama-Rukiye Kevser SAĞLAM

PERSONEL VE EĞİTİM HİZMETLERİ BİRİMİNE

İlgi : 07.11.2022 tarihli ve E-49761795-605.01-5326679 sayılı yazınız.

İlgi yazınız birimizce incelenmiş olup uygun görülmüştür. Ancak Birimize bağlı Kuruluşlarda Hemşire Yardımcısı veya Klinik Destek Elemanı kadrosunda çalışan personel bulunmamaktadır.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Hamit Hulusi ÖZKAN
İl Müdür Yardımcısı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 450B4ABF-704C-3C39-A2D6-2AA8425E6100

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/asdb-ebys>

Anıfartalar Caddesi No : 70 Ulus/Ankara
(312)418 66 62
(312)425 96 04
KEP Adresi : ankara.asdb@ts01.kep.tr

Bilgi için:Özgecan
ÖZBALABAN
Süreklil İşçi-4/D
Telefon No:(312) 418 66 62-
1181

EK-18. Anket Soruları için İzin Yazısı

İZİN TALEBİ-RUKİYE KEVSER SAĞLAM Gelen Kutusu x

rukiye sağlam

Alıcı: muniretemel ▾

6 Haz 2022 Pzt 20:13

Sayın hocam,

Ben Rukiye Kevser Sağlam. Hacettepe Üniversitesi Halk Sağlığı Hemşireliği Ana Bilim Dalı'nda yüksek lisans yapmaktayım.

Yüksek lisans tezimde kullanmak için aşağıda künyesi yer alan çalışmanızda kullandığınız "Mesleki Kaygılara Yönelik Soruları İçeren Anket Formu"nu kullanmak için izninizi talep ediyorum.

Saygılarımla

RUKİYE KEVSER SAĞLAM

Temel, M., Varol, G., Çelikkalp, Ü., Bilgiç, Ş. (2020). Hemşirelik Öğrencilerinin Mezuniyet Sonrasına Yönelik Mesleki Kaygıları Ve Etkileyen Faktörler. Anadolu Hemşirelik Ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 2020; 23(1): 23-34.

Munire Temel

Alıcı: ben ▾

7 Haz 2022 Sal 01:05

Merhaba Rukiye Hanım

Formu kullanabilirsiniz.

İyi çalışmalar

Munire Temel

rukiye sağlam

6 Haz 2022 Pzt 20:13 tarihinde sunu yazdı:

EK 19. Öğrenci, Veli Onam-Çalışan Hemşire Yardımcısı Onam Formları

VELİ ONAM FORMU

Sevgili ..veli, “Çalışan Hemşire Yardımcılarının ve Hemşire Yardımcılığı Programında Öğrenim Gören Öğrencilerin Mesleğe İlişkin Görüşleri ve Bu Mesleğin Seçiminde Etkili Olan Faktörlerin Belirlenmesi” başlıklı bu araştırma, Sorumlu Araştırmacı **Doc.Dr.Bilge KALANLAR** ve Yüksek Lisans Öğrencisi **RUKIYE KEVŞER SAĞLAM** tarafından yapılmaktadır.

Araştırma, çalışan hemşire yardımcılarının ve hemşire yardımcılığı programında öğrenim gören öğrencilerin mesleğe ilişkin görüşlerinin ve meslek seçiminde etkin olan faktörlerin belirlenmesi amacıyla planlanmıştır. Çalışma için gerekli kurum izinleri ve Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyonundan etik izin alınmıştır. Çocuklarımızın yanıtlarından elde edilecek sonuçlarla son sınıf hemşire yardımcısı öğrencilerinin mesleğe ilişkin görüşleri ve meslek seçiminde etkin olan faktörleri öğrenilecektir. Çocuklarımızın çalışmaya katılımı önemlidir. Çocuğunuzun çalışmaya katılımı, 15-20 dk süren 56 soruluk 2 bölümden oluşan anket ile gerçekleştirilecektir.

Araştırmaya katılım gönüllülük esasına dayanır. Bu form aracılığı ile elde edilecek bilgiler gizli kalacaktır ve sadece araştırma amacıyla (veya “bilimsel amaçlar için”) kullanılacaktır. Çocuğunuzun çalışmaya katılmamasını tercih edebilirsiniz. Katıldıktan sonra istediğiniz anda vaz geçebilirsiniz ve bu durum size hiç bir sorumluluk getirmeyecektir. Herhangi bir yaptırma maruz kalmadan (çocuğunuzun/velimin) katılmadan vazgeçme hakkınız vardır. Onay vermeden önce sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa sormaktan çekinmeyiniz. Çalışma bittikten sonra da araştırmacıya telefon ya da e-posta ile ulaşılarak soru sorabilir, sonuçlar hakkında bilgi isteyebilirsiniz.

Teşekkürler.

Yukarıda açıklamasını okuduğum çalışmaya, oğlum/kızım.....'nın katılımına izin veriyorum.

Ebeveynim:

Adı, soyadı:

İmzası:

Tarih:

Çalışma ile ilgili herhangi bir sorunuz olduğunda aşağıdaki kişi(ler) ile iletişim kurabilirsiniz.

Sorumlu Öğretim Üyesi: **Doc.Dr.Bilge KALANLAR**

Yardımcı Araştırmacı: **RUKIYE KEVŞER SAĞLAM**

Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı

ÖĞRENCİ ONAM FORMU

Sevgili Öğrenci,

“Çalışan Hemşire Yardımcılarının ve Hemşire Yardımcılığı Programında Öğrenim Gören Öğrencilerin Mesleğe İlişkin Görüşleri ve Bu Mesleğin Seçiminde Etkili Olan Faktörlerin Belirlenmesi” başlıklı bu araştırma, Sorumlu Araştırmacı **Doç.Dr.Bilge KALANLAR** ve Yüksek Lisans Öğrencisi RUKIYE KEVSER SAĞLAM tarafından yapılmaktadır.

Araştırma, çalışan hemşire yardımcılarının ve hemşire yardımcılığı programında öğrenim gören öğrencilerin mesleğe ilişkin görüşlerinin ve meslek seçiminde etkin olan faktörlerin belirlenmesi amacıyla planlanmıştır. Çalışma için gerekli kurum izinleri ve Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyonundan etik izin alınmıştır.

Yanıtlarınızdan elde edilecek sonuçlarla mesleğe ilişkin görüşlerimiz ve meslek seçiminizde etkin olan faktörler öğrenilecektir. Çalışmaya katılımınız önemlidir. Çalışmada 15-20 dk süren 56 soruluk 2 bölümden oluşan anketi yanıtlanmanız beklenmektedir.

Araştırmaya katılım gönüllülük esasına dayalıdır. Katıldıktan sonra istediğiniz anda vaz geçebilirsiniz ve bu durum size hiç bir sorumluluk getirmeyecektir. Bu form aracılığı ile elde edilecek bilgiler gizli kalacaktır ve sadece araştırma amacıyla (veya “bilimsel amaçlar için”) kullanılacaktır. Çalışmaya katılmamayı tercih edebilirsiniz. Herhangi bir yaptırma maruz kalmadan çalışmaya katılmadan vazgeçme hakkınız vardır. Onay vermeden önce sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa sormaktan çekinmeyiniz. Çalışma bittikten sonra da araştırmacıya telefon ya da e-posta ile ulaşılarak soru sorabilir, sonuçlar hakkında bilgi isteyebilirsiniz.

Teşekkürler.

Yukarıda açıklamasını okuduğum çalışmaya, katılmak istiyorum/istemiyorum.

Ebeveynin: Adı, soyadı:

İmzası:

Tarih:

Öğrencinin Adı, soyadı:

Tarih:

Çalışma ile ilgili herhangi bir sorunuz olduğunda aşağıdaki kişi(ler) ile iletişim kurabilirsiniz:

Sorumlu Öğretim Üyesi: **Doç.Dr.Bilge KALANLAR**

Yardımcı Araştırmacı: RUKIYE KEVSER SAĞLAM

Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı

Sayın Katılımcı,

'Çalışan Hemşire Yardımcılarının ve Hemşire Yardımcılığı Programında Öğrenim Gören Öğrencilerin Mesleğe İlişkin Görüşleri ve Bu Mesleğin Seçiminde Etkili Olan Faktörlerin Belirlenmesi" başlıklı bu araştırma, Sorumlu Araştırmacı Doc.Dr.Bilge KALANLAR ve Yüksek Lisans Öğrencisi RUKIYE KEVSER SAĞLAM tarafından yapılmaktadır. Araştırma, çalışan hemşire yardımcılarının ve hemşire yardımcılığı programında öğrenim gören öğrencilerin mesleğe ilişkin görüşlerinin ve meslek seçiminde etkin olan faktörlerin belirlenmesi amacıyla planlanmıştır. Çalışma için gerekli kurum izinleri ve Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyonundan etik izin alınmıştır. Yanıtlarınızdan elde edilecek sonuçlarla mesleğe ilişkin görüşleriniz ve meslek seçiminizde etkin olan faktörler öğrenilecektir. Çalışmaya katılımınız önemlidir. Çalışmada 15-20 dk süren 56 soruluk 2 bölümden oluşan anketi yanıtlamanız beklenmektedir.

Araştırmaya katılım gönüllülük esasına dayalıdır. Katıldıktan sonra istediğiniz anda vazgeçebilirsiniz ve bu durum size hiçbir sorumluluk getirmeyecektir. Bu form aracılığı ile elde edilecek bilgiler gizli kalacaktır ve sadece araştırma amacıyla (veya "bilimsel amaçlar için") kullanılacaktır. Çalışmaya katılmamayı tercih edebilirsiniz. Herhangi bir yaptırıma maruz kalmadan çalışmaya katılmadan vazgeçme hakkınız vardır. Onay vermeden önce sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa sormaktan çekinmeyiniz. Çalışma bittikten sonra da araştırmacıya telefon ya da e-posta ile ulaşarak soru sorabilir, sonuçlar hakkında bilgi isteyebilirsiniz.

Teşekkürler.

Yukarıda açıklamasını okuduğum çalışmaya, katılmak istiyorum/istemiyorum.

Katılımcının Adı, soyadı:

Tarih:

Çalışma ile ilgili herhangi bir sorunuz olduğunda aşağıdaki kişi(ler) ile iletişim kurabilirsiniz:

Sorumlu Öğretim Üyesi: Doc.Dr.Bilge KALANLAR

Yardımcı Araştırmacı: RUKIYE KEVSER SAĞLAM

Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı

EK 20. Anket Formları

ANKET FORMU

1. HEMŞİRE YARDIMCILARI İÇİN SORU FORMU

Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Halk Sağlığı Hemşireliği Programında yapmakta olduğum yüksek lisans eğitimimde tez konum olan “Çalışan Hemşire Yardımcılarının ve Hemşire Yardımcılığı Programında Öğrenim Gören Öğrencilerin Mesleğe İlişkin Görüşleri ve Bu Mesleğin Seçiminde Etkili Olan Faktörlerin Belirlenmesi” çalışması için görüşlerinize ihtiyaç vardır. Araştırmaya katılım gönüllülük esasına dayalıdır. Herhangi bir yaptırıma maruz kalmadan araştırmaya katılmadan vazgeçme hakkınız vardır. Bu form aracılığı ile elde edilecek bilgiler gizli kalacaktır ve sadece araştırma amacıyla (veya “bilimsel amaçlar için”) kullanılacaktır.

Anketin ilk kısmında sosyo-demografik sorular yer almakta olup ikinci kısımda ise mesleğe ilişkin görüşlerinize ilişkin sorular yer almaktadır. Göstereceğiniz ilgi için teşekkür ederim.

Sosyo Demografik Veriler Soru Formu

Yaşınız	Cinsiyetiniz	Kadın ☐ Erkek ☐
Annenizin eğitim durumu nedir?	Okur-yazar değil ☐ İlkokul ☐ Ortaokul ☐	Okur-yazar ☐ İlköğretim ☐ Lise/Üniversite ☐ Yl-Doktora ☐
Babanızın eğitim durumu nedir?	Okur-yazar değil ☐ İlkokul ☐ Ortaokul ☐	Okur-yazar ☐ İlköğretim ☐ Lise/Üniversite ☐ Yl-Doktora ☐
Hemşire yardımcılığı bölümünden mezun olduğunuz okul türü nedir?	Devlet ☐ Özel ☐	Okulu isteyerek mi tercih ettiniz? Evet ☐ Hayır ☐
Okul başarı durumunuzu nasıl değerlendirirsiniz?	Çok İyi ☐ İyi ☐ Orta ☐ Yetersiz ☐	Hemşirelikte üniversite eğitimi almak ister misiniz? Evet ☐ Hayır ☐
Ailenizde sağlık personeli olarak çalışan var mıdır?	Evet ☐ Yakınlık derecesi/unvanı.....	Hayır ☐
Mesleği seçme nedenleriniz nelerdir? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.)	İş bulma kolaylığı (atama vb) ☐ Puanım hemşirelik yardımcılığına yettiği için ☐ Ailem istedi ☐	Mesleği seviyorum ☐ İnsanlara yardım etmeyi seviyorum ☐ Diğeraçıklayınız
Hemşire yardımcısı mesleğine karşı bakış açınızı nasıl değerlendirirsiniz?	Olumlu ☐	Olumsuz ☐
Başka bir mesleği seçmek ister miydiniz?	Evet ☐ Hangi meslek.....	Hayır ☐

Aşağıda yer alan sorulara katılım durumunuzu belirtiniz.	Evet	Hayır	Kararsız
Aldığım eğitimin mesleki hayatım için yeterli olmadığını düşünüyorum			
Bakım verdiğim bireylerle etkin iletişim kuramıyorum			
Sağlık ekibi ile etkin iletişim kuramıyorum			
Meslektaşlarım tarafından mesleki bilgi ve becerimin yetersiz görülüyor			
Lisans mezunu olan hemşirelerle aynı statüde değerlendirilmekten rahatsızım			
İş yüküm nedeniyle hasta bakım uygulamalarını yetiştiremiyorum			
Acil durumlarda doğru karar veremiyorum			
Hastalara zarar verici bir işlem (tbbikötü uygulama) yapabileceğimden kaygılıyım			
Mesleki alandaki teknolojiyi/ekipmanları doğru kullanamamaktan kaygılıyım			
Hedeflediğim mesleki kariyere ulaşamayacağımı düşünüyorum			
Mesleki örgütlenmenin (dernek, oda, birlik vb.)yetersiz olduğunu düşünüyorum			
İstediğim birim/ klinikte çalışmadığımı düşünüyorum			
İstediğim kurumda (kamu, özel) iş bulamadığımı düşünüyorum			
Gelirim istediğim yaşam standardını sağlamaya yetmeyeceğini düşünüyorum			
Çalışma ortamı fiziki koşullarının (ısı,ışık, gürültü, havalandırma, ergonomic vb.) yeterli olmadığını düşünüyorum			
Vardiyalı çalışmak durumunda olmak beni kaygılandırıyor			
Toplumda mesleğime yönelik saygının yeterli olmadığını düşünüyorum			
Mesleğimi değiştirmek istiyorum			
Uzun süre bu meslekte devam etmek istiyorum			
Mesleği seçmemde bu mesleğin toplumdaki yeri ve getirdiği gelir ve mesleğe olan talep etkili oldu.			
Mesleğimi seçmeden önce, bu mesleği yapanlardan, meslek hakkında bilgi aldım.			
Mesleğimin yeteneklerime uygun olduğunu düşünüyorum			
Bu mesleğin iş bulma imkânlarını bilerek seçtim.			
Mesleğimin avantaj ve dezavantajlarını bilerek seçtim.			
Mesleğimin çalışma ortamını araştırdım.			
Yönetmelikte yer alan Hemşire Yardımcılarının Görev ve Sorumluluklarını biliyorum			
Yönetmelikte yer alan Hemşire Yardımcılarının Görev ve Sorumluluklarını yapıyorum			
Yönetmelikte yer alan Hemşire Yardımcılarının Görev ve Sorumlulukları dışında işler yapıyorum			
Lisans mezunu hemşirelerle çalışırken iş/görev karmaşası yaşıyorum			

Hemşire yardımcısının görevleriyle ilgili ifadelere katılım durumu;

	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
Hemşire yardımcısı olarak, Hasta odasının düzenliliği ve temizliğinin yapılmasında görev almalıyım.					
Hemşire yardımcısı olarak, Hastanın yatağının yapılmasında, görev almalıyım.					
Hemşire yardımcısı olarak, Hastanın tedavi planlamasında olan ilaçların hemşire gözetiminde hastaya verilmesinde, görev almalıyım.					
Hemşire yardımcısı olarak, Hastanın kişisel bakım ve temizlik gereksinimlerinin karşılanmasında görev almalıyım.					
Hemşire yardımcısı olarak, Hastanın idrar torbası boşaltımında, görev almalıyım.					
Hemşire yardımcısı olarak, Hastanın kilo takibi yapılmasında, görev almalıyım.					
Hemşire yardımcısı olarak, Hastanın beslenmesinde, görev almalıyım.					
Hemşire yardımcısı olarak, Hastanın yürütülmesinde, görev almalıyım.					
Hemşire yardımcısı olarak, Hareket kısıtlılığı olan hastalarda uygun pozisyonun verilmesinde, görev almalıyım.					
Hemşire yardımcısı olarak, Hastanın başka bir kliniğe ya da birime transfer edilmesinde, görev almalıyım.					
Hemşire yardımcısı olarak, Hastaya planlanan egzersiz planının hastaya uygulanmasında, görev almalıyım.					
Hemşire yardımcısı olarak, Genel durumunda değişiklik gözlemediği hastayı hemşireye bildirmede, alınan kan, doku ya da diğer örneklerin laboratuvara naklinde, görev almalıyım.					
Hemşire yardımcısı olarak, Yatak yarasını önlemede, hastanın güvenliğini sağlamada, görev almalıyım.					
Hemşire yardımcısı olarak, Hasta bakımında kullanılmış olan malzemelerin dezenfeksiyonu, temizliği, saklanma koşullarını sağlamasında görev almalıyım.					

2. HEMŞİRE YARDIMCILIĞI PROGRAMINDA ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLER İÇİN SORU FORMU

Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Halk Sağlığı Hemşireliği Programında yapmakta olduğum yüksek lisans eğitiminde tez konum olan “Çalışan Hemşire Yardımcılarının ve Hemşire Yardımcılığı Programında Öğrenim Gören Öğrencilerin Mesleğe İlişkin Görüşleri ve Bu Mesleğin Seçiminde Etkili Olan Faktörlerin Belirlenmesi” çalışması için sizlerin bilgilerinize ihtiyaç vardır. Araştırmaya katılım gönüllülük esasına dayalıdır. Herhangi bir yaptırıma maruz kalmadan araştırmaya katılmadan vazgeçme hakkınız vardır. Bu form aracılığı ile elde edilecek bilgiler gizli kalacaktır ve sadece araştırma amacıyla (veya “bilimsel amaçlar için”) kullanılacaktır.

Anketin ilk kısmında sosyo-demografik sorular yer almakta olup ikinci kısımda ise mesleğe ilişkin görüşlerinize ilişkin sorular yer almaktadır. Göstereceğiniz ilgi için teşekkür ederim.

Sosyo demografik veriler soru formu

Yaşınız	Cinsiyetiniz	Kadın ☐ Erkek ☐
Annenizin eğitim durumu nedir?	Okur-yazar değil ☐ İlkokul ☐ Ortaokul ☐	Okur-yazar ☐ İlköğretim ☐ Lise/Üniversite ☐ Yl-Doktora ☐
Babanızın eğitim durumu nedir?	Okur-yazar değil ☐ İlkokul ☐ Ortaokul ☐	Okur-yazar ☐ İlköğretim ☐ Lise/Üniversite ☐ Yl-Doktora ☐
Hemşire yardımcılığı okulunuzun okul türü nedir?	Devlet ☐ Özel ☐	Okulu isteyerek mi tercih ettiniz? Evet ☐ Hayır ☐
Okul başarı durumunuzu nasıl değerlendirirsiniz?	Çok İyi ☐ İyi ☐ Orta ☐ Yetersiz ☐	Hemşirelikte üniversite eğitimi almak ister misiniz? Evet ☐ Hayır ☐
Ailenizde sağlık personeli olarak çalışan var mıdır?	Evet ☐ Yakınlık derecesi/unvanı.....	Hayır ☐
Mesleği seçme nedenleriniz nelerdir? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.)	İş bulma kolaylığı (atama vb) ☐ Puanım hemşirelik yardımcılığına yettiği için ☐ Ailem istedi ☐	Mesleği seviyorum ☐ İnsanlara yardım etmeyi seviyorum ☐ Diğer ☐ ...açıklayınız
Hemşire yardımcısı mesleğine karşı bakış açısını nasıl değerlendirirsiniz?	Olumlu ☐	Olumsuz ☐
Başka bir mesleği seçmek ister miydiniz?	Evet ☐ Hangi meslek.....	Hayır ☐

Aşağıda yer alan sorulara katılım durumunuzu belirtiniz.	Evet	Hayır	Kararsızım
Aldığım eğitimin mesleki hayatım için yeterli olmayacağını düşünüyorum			
Bakım vereceğim bireylerle etkin iletişim kuramayabilirim			
Sağlık ekibi ile etkin iletişim kuramamaktan kaygılıyım			
Meslektaşlarım tarafından mesleki bilgi ve becerimin yetersiz görüleceğinden kaygılıyım			
Lisans mezunu olan hemşirelerle aynı statüde değerlendirilmekten rahatsızım			
İş yüküm nedeniyle hasta bakım uygulamalarını yetiştirememekten kaygılıyım			
Acil durumlarda doğru karar verememekten kaygılıyım			
Hastalara zarar verici bir işlem (tubbikötü uygulama) yapabileceğimden kaygılıyım			
Mesleki alandaki teknolojiyi/ekipmanları doğru kullanamamaktan kaygılıyım			
Hedeflediğim mesleki kariyere ulaşamayacağımı düşünüyorum			
Mesleki örgütlenmenin (dernek, oda, birlik vb)yetersiz olduğunu düşünüyorum			
İstedğim birim/ klinikte çalışamayacağımı düşünüyorum			
İstedğim kurumda (kamu, özel) iş bulamayacağımı düşünüyorum			
Gelirim istediğim yaşam standardını sağlamaya yetmeyeceğini düşünüyorum			
Çalışma ortamı fiziki koşullarının (ısı,ışık, gürültü, havalandırma, ergonomic vb.) yeterli olmayacağını düşünüyorum			
Vardiyalı çalışmak durumunda olmak beni kaygılandırıyor			
Toplumda mesleğime yönelik saygının yeterli olmadığını düşünüyorum			
Mesleğimi değiştirmek istiyorum			
Uzun süre bu meslekte devam etmek istiyorum			
Mesleği seçmemde bu mesleğin toplumdaki yeri ve getirdiği gelir ve mesleğe olan talep etkili oldu.			
Mesleğimi seçmeden önce, bu mesleği yapanlardan, meslek hakkında bilgi aldım.			
Mesleğimin yeteneklerime uygun olduğunu düşünüyorum			
Bu mesleğin iş bulma imkânlarını bilerek seçtim.			
Mesleğimin avantaj ve dezavantajlarını bilerek seçtim.			
Mesleğimin çalışma ortamını araştırdım.			
Hemşire Yardımcılarının Görev ve Sorumluluklarını biliyorum			
Yönetmelikte yer alan Hemşire Yardımcılarının Görev ve Sorumlulukları dışında işler yapmaktan kaygılıyım			
Lisans mezunu hemşirelerle çalışırken iş/görev karmaşası yaşamaktan kaygılıyım			

Hemşire yardımcısının görevleriyle ilgili ifadelere katılım durumu;

	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
Hemşire yardımcısı, Hasta odasının düzenliliği ve temizliğinin yapılmasında görev alır.					
Hemşire yardımcısı, Hastanın yatağının yapılmasında, görev alır.					
Hemşire yardımcısı, Hastanın tedavi planlamasında olan ilaçların hemşire gözetiminde hastaya verilmesinde, görev alır.					
Hemşire yardımcısı, Hastanın kişisel bakım ve temizlik gereksinimlerinin karşılanmasında görev alır.					
Hemşire yardımcısı, Hastanın idrar torbası boşaltımında, görev alır.					
Hemşire yardımcısı, Hastanın kilo takibi yapılmasında, görev alır.					
Hemşire yardımcısı, Hastanın beslenmesinde, görev alır.					
Hemşire yardımcısı, Hastanın yürütülmesinde, görev alır.					
Hemşire yardımcısı, Hareket kısıtlılığı olan hastalarda uygun pozisyonun verilmesinde, görev alır.					
Hemşire yardımcısı, Hastanın başka bir kliniğe ya da birime transfer edilmesinde, görev alır.					
Hemşire yardımcısı, Hastaya planlanan egzersiz planının hastaya uygulanmasında, görev alır.					
Hemşire yardımcısı, Genel durumunda değişiklik gözlemediği hastayı hemşireye bildirmede, alınan kan, doku ya da diğer örneklerin laboratuvara naklinde, görev alır.					
Hemşire yardımcısı, Yatak yarasını önlemede, hastanın güvenliğini sağlamada, görev alır.					
Hemşire yardımcısı, Hasta bakımında kullanılmış olan malzemelerin dezenfeksiyonu, temizliği, saklanma koşullarını sağlamasında görev alır.					

EK-21. Tez Çalışması Orijinallik Raporu Ekran Görüntüsü

TEZİN TAM BAŞLIĞI: ÇALIŞAN HEMŞİRE YARDIMCILARININ VE HEMŞİRE YARDIMCILIĞI PROGRAMINDA ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN MESLEĞE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ VE BU MESLEĞİN SEÇİMİNDE ETKİLİ OLAN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ
ÖĞRENCİNİN ADI SOYADI: RUKİYE KEVSER SAĞLAM
DOSYANIN TOPLAM SAYFA SAYISI: 62 SAYFA

ORJİNALLİK RAPORU

% 4	%	% 4	%
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	Brigita Skela-Savič, Sanela Pivač, Vesna Čuk, Branko Gabrovec. "Understanding and applying the matrix on the four levels of competences and categories of the nursing care providers", Obzornik zdravstvene nege, 2019 Yayın	% 1
2	"Poster Özetleri / Poster Abstracts", Turkish Journal of Biochemistry, 2015 Yayın	<% 1
3	Ben-tuo Zeng, Ying-hui Jin, Shu-dong Cheng, Yan-ming Ding, Ji-wei Du. "Administration approaches of nursing assistants in hospitals: a scoping review", Cold Spring Harbor Laboratory, 2022 Yayın	<% 1
4	Eray ÖNTAŞ. "Evaluation of the Mental Health Law Proposal from the Public Health Perspective Within the Scope of the 'Mental Health Law: 10 Basic Principles' Criteria of the World Health Organization", Türkiye Klinikleri	<% 1

EK-22. Dijital Makbuz

Dijital Makbuz

Bu makbuz ödevinizin Turnitin'e ulaştığını bildirmektedir. Gönderiminize dair bilgiler şöyledir:

Gönderinizin ilk sayfası aşağıda gönderilmektedir.

Gönderen: Rukiye Kevser Sağlam
 Ödev başlığı: Rukiye Kevser Sağlam Yüksek Lisans Tezi
 Gönderi Başlığı: Halk Sağlığı Hemşireliği Yüksek Lisans Tezi
 Dosya adı: Rukiye_Kevser_Saglam_Yusek_Lisans_Tezi.docx
 Dosya boyutu: 218.24K
 Sayfa sayısı: 62
 Kelime sayısı: 13,422
 Karakter sayısı: 97,110
 Gönderim Tarihi: 12-Haz-2023 11:55ÖÖ (UTC+0300)
 Gönderim Numarası: 2114364692

9. ÖZGEÇMİŞ